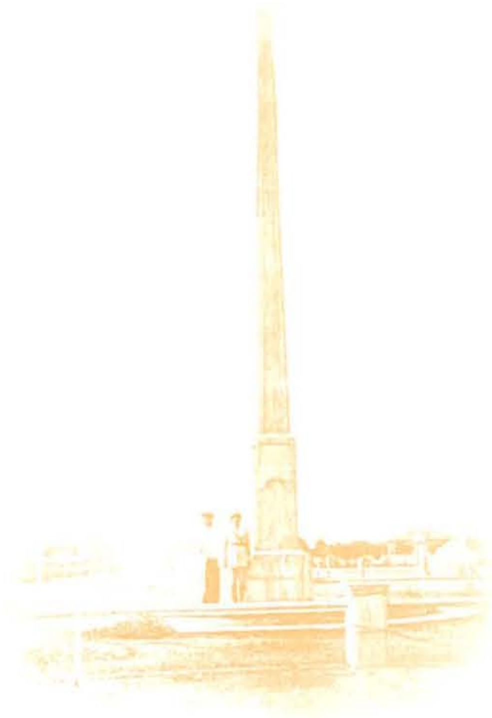
عکس‌های تاریخی بابل

گردآورندگان:
یوسف الهی، محمد شکری فومشی، شهرام قلی‌پور گودرزی

نشر رسانش

www.tabarestan.info
تبرستان

www.tabarestan.info
تبرستان

بسم الله الرحمن الرحیم

www.tabarestan.info
تبرستان

عکس‌های تاریخی بابل

گردآورندگان
یوسف الهی، محمد شکری فومشی،
شهرام قلی‌پور گودرزی

www.tabarestan.info
تبرستان

نشر رسانش
۱۳۸۵

الهی، یوسف ، ۱۳۵۳ -
عکس‌های تاریخی بابل / گردآورندگان یوسف الهی، محمد شکری فومشی،
شهرام قلی‌پور گودرزی. ـ تهران : رسانش ، ۱۳۸۵.
۱۹۲ص
ISBN: 964 - 7182 - 90 - 2
فهرستنویسی بر اساس اطلاعات فیپا
۱. عکسها ـ ایران ـ بابل ۲. بابل ـ مصور ۳. بابل ـ آثار تاریخی ـ مصور. الف .
شکری‌فومشی، محمد. ۱۳۵۰ ـ ب . قلی‌پور گودرزی، شهرام ج . عنوان
۸ع ۷۸الف / TR ۶۵۴ ۹۹۵۵۲۵۵/ ۷۷۹
کتابخانه ملی ایران ۸۴ ـ ۴۶۷۶۰ م

www.tabarestan.info
تبرستان

نشر رسانش

تهران: خیابان بهار شمالی، کوچه شکیبا، کوچه شیرازی، پلاک ۷ ، واحد ۲.
تلفکس: ۷۷۵۳۰۵۳۶ همراه: ۰۹۱۲۱۳۰۹۱۳۱

عکس‌های تاریخی بابل

گردآورندگان
یوسف الهی، محمد شکری فومشی،
شهرام قلی‌پور گودرزی

طرح جلد و صفحه‌آرایی: علیرضا علی‌نژاد
ناشر : رسانش
با یاری فرهنگسره اوصیاء بابل
لیتوگرافی : هما گرافیک
چاپ: چاپخانهٔ سکه
صحافی: صداقت
چاپ اول: زمستان ۱۳۸۵
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه
شابک: ۲ ـ ۹۰ ـ ۷۱۸۲ ـ ۹۶۴
قیمت: ۸۰۰۰ تومان

www.tabarestan.info
تبرستان

مقدمه ۷
منابع ۱۳
عکس‌ها
آثار تاریخی ۱۵
آموزش ۶۳
رخدادها و اجتماعات ۸۷
نامداران ۱۲۳
ورزش ۱۶۳
نمایه ۱۷۷

مقدمه

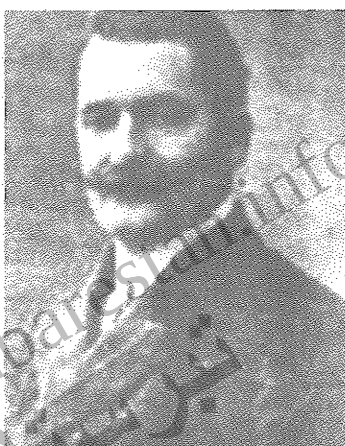
عکس‌های تاریخی، جلوه‌گاه واقعی خاطره‌های مشترک یک قوم و بخشی از تاریخ ملّتی هستند که در روزگاران گذشته رنج‌ها و شادی‌های مشترک را از سر گذرانده‌اند. این دسته از آثار تاریخی که ارزش و اهمیت‌شان در بررسی‌های تاریخی بر کسی پوشیده نیست، اسناد معتبری شمرده می‌شوند که با اتّکا بر آن‌ها پژوهشگر می‌تواند تصویری درست از جریان‌های تاریخی، رویکردهای مردم‌شناختی، فرهنگ‌شناختی، شهرسازی و... به دست دهد. اما باید دانست که جایگاه ارزشی عکس‌های تاریخی، که بر وجوه کاربرد اسنادی آن‌ها متکی است، بر اساس معیارهای هنری سنجیده نمی‌شود، زیرا بسیاری از این آثار مطابق با معیارهای هنر عکاسی تهیّه نشده‌اند. نسبت دادن معیارهای هنری به این گونه عکس‌ها یا اطلاق واژه هنرمند به عکاس این‌گونه تصاویر، در بسیاری از موارد، در واقع، نتیجه درک نادرست ارزش واقعی آثاری است که ما آن‌ها را عکس‌های تاریخی می‌نامیم.

مشخص‌ترین ارزش‌های اصیل عکس‌های تاریخی در تاریخ‌نگاری نمود پیدا می‌کند. پژوهشگر تاریخ بسیاری از ناگفته‌ها و نانوشته‌های تاریخ را در آلبوم عکس‌های رجال سیاسی، فرهنگی و علمی و حتی عوام می‌یابد تا از این رهگذر بتواند برخی از حلقه‌های ناپیدای تاریخ را شناسایی‌کند و آنگاه به بازسازی آن بپردازد.

قدیم‌ترین عکس‌های تاریخی این مجموعه به دوران ناصرالدین شاه قاجار باز می‌گردد. چند قطعه عکسی که درسفر این شاه خوش‌گذران قاجار به بارفروش برداشته شده بود، آشکارا نشان‌دهندهٔ حال و هوای آن روزگارانِ بخشی از شهر بارفروش، به‌ویژه بحر ارم (دزدک چال) است. این عکس‌ها را عکاس مخصوص

www.tabarestan.info تبرستان

شاه، عبدالله میرزا قاجار، گرفته است. عبدالله قاجار (۱۳۲۶ - ۱۲۶۶ق) نوهٔ فتحعلی‌شاه، فن عکاسی را در اتریش فرا گرفت. از سال ۱۳۰۰ق در خدمت ناصرالدین‌شاه بود و در مأموریت‌های مختلف، آلبوم‌های متنوعی از خود به یادگار گذاشت. وی باید نخستین کسی باشد که از بارفروش عکس‌هایی گرفته است. (عکس‌های او در فصل‌های مختلف این کتاب به نام او آمده است.) اما عکس های غیر ناصرالدین‌شاهیِ این دوره و عکس‌های دوران مظفرالدین‌شاه و چند سال پس از او از این نظر فوق‌العاده مهم محسوب می شوند که برخی از آن ها هم منحصر به فرد هستند و هم روشن گر نقاط تاریک تاریخ زندگی رجال بارفروش. اهمیت اسنادی بسیاری از این عکس ها به حدی زیاد است که اصالت‌شان حتی از پشت کهنگی و غبارآلود آن‌ها چشم هر بیننده را خیره می‌کند و او را به اعماق تاریخ می‌برد.

عبدالله قاجار

www.tabarestan.info
تبرستان

صرف نظر از این که برخی از این عکس‌های تاریخی از لابه لای کتاب‌های تاریخی و پژوهشی، از جمله در کتاب معروف ژاک دمورگان هیئت علمی فرانسه در ایران، منتشر شده در ۱۸۹۴میلادی، انتخاب و استخراج شدند،بسیاری از آن‌ها از آلبوم های شخصی برگزیده شدند. نام این هنردوستان جاویدنام که آلبوم شخصی‌شان را بی دریغ در اختیار گردآورندگان قرار دادند تا بخشی از خاطرات و اسناد تصویری مشترک بارفروشی ها جاودانه بماند، در بخش « منابع این مجموعه: ج) اشخاص» ثبت شده است. قدرشناسی عمیق صاحبان این قلم تقدیم این بانیان فرهنگ می شود. اما این پایان راه نبود. دوندگی های بسیار کردیم تا قطره قطره ــ قطعه قطعه ــ بر این مجموعه بیفزاییم. قطعه ای در کاخ گلستان، قطعه‌ای دیگر را در کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران وعکسی دیگر در سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران یافتیم تا هرچه بیشتر این مجموعه را غنی‌تر کرده باشیم. ما آن‌چه در توان داشتیم در کف اخلاص نهادیم. اما شک نیست که این هم پایان راه نیست. تردید نداریم که گنجینه‌های تصویری فوق‌العاده مهم و فراوان دیگری در کنج خانه های بارفروشی‌ها (بابلی‌ها) هنوز دست‌نخورده باقی است. باشد که درفرصت‌های دیگر این گردآورندگان یا گردآورندگان دیگر بدان دست یابند تا ایـن

گنجینه‌های شخصی که حاوی ارزش‌های گروهی و اجتماعی‌اند در معرض دید همگان قرار گیرند.

پیشینه عکاسی در بارفروش به عصر ناصرالدین شاه، یعنی تقریباً چند سال پس از اختراع دستگاه عکاسی در اروپا، بازمی‌گردد. رواج تجارت در بارفروش و حضور تجار بزرگ در این شهر در عصر قاجاریه، آمد و شد کشتی‌های روسی به بندر مشهدسر، رفت و آمد تجار بارفروش به روسیه و نیز حضور روس‌ها و ارامنه در این شهر پرهیاهو عامل آن شدند که بارفروشی‌ها در کنار تجربه کردنِ مظاهر تجدد، با دستگاه عکاسی نیز آشنا شوند. اما نه بارفروشی‌ها، بلکه روس‌ها و آنگاه ارامنه را باید نخستین تجربه‌کنندگان هنر عکاسی در بارفروش دانست. برخی از قدیم‌ترین عکس‌های این مجموعه، در واقع، به این جماعت تعلق دارند. در مرحله بعد، باید به عکس‌هایی اشاره کرد که از رجال سیاسی برداشته شده است. اینان بارفروشی‌اند و برحسب جایگاهی که در جریان‌های سیاسی یا فرهنگ این شهر داشته‌اند به حق مهم تلقی شده‌اند. عکس‌هایی که از اینان به یادگار مانده‌است، خود دلیل آشکاری است که از عصر مظفرالدین شاه به بعد، استفاده از هنر عکاسی و ثبت وضبط اسناد تصویری-تاریخی میان مردم بارفروش به یک ضرورت مبدل شده بود. این روند در عصر احمدشاه به اوج خود رسید. در حدود سال ۱۳۲۵ق در گوشه‌ای از باغ امیرمکرم لاریجانی (باغ شاهی که پیشتر، از آنِ اعظام‌السلطنه بود) یک عکاس خانوادگی به نام حسینقلی حسینی مشغول به کار بود که وظیفه‌اش عکس‌گرفتن از خانوادهٔ امیرمکرم و مهمانان او بود. بعید نیست که برخی از عکس‌های عصر مشروطه را او گرفته باشد (تصویر شماره ۲۲۲ نمونه‌ای از کار وی است). ما از این دوره، مسعود نامی را می‌شناسیم که در این شهر، در حدود سال ۱۲۸۰ش، در خیابان حرم (توحیدی) عکاسخانه داشت. از او هیچ چیز نمی‌دانیم، مگر این که او استاد عکاس مشهوری به نام محمدحسن گنجوی معروف به عکاسباشی بود. گنجوی پس ازآموختن مقدمات عکاسی نزد او در حدود سال ۱۳۰۰ش با خرید یک دستگاه دوربین عکاسی از روسیه، عکاسخانه

محمدحسن در کنار پدرش محمدمهدی گنجوی

www.tabarestan.info
تبرستان

گنجوی را در خیابان حرم دایر کرد. عکس‌های تعریض خیابان‌های بارفروش در اوایل عصر رضاشاه از یادگارهای اوست.

در همان زمان حسین آریانی، دواساز بارفروش در خیابان نیمای کنونی افزون بر ساخت و فروش دارو، بسیاری از لوازم عکاسی از جمله وسایل چاپ و ظهور عکس را هم می‌فروخت. گنجوی در آن زمان همکاری نزدیکی با آریانی داشت.

محمدحسن گنجوی (راست)، حسین آریانی (چپ)

در حدود سال‌های ۱۱ - ۱۳۱۰ش یکی از ارامنه شهر به نام ملک موسیان عکاسخانهٔ ملک موسیان را در جلوی مسجد رانندگان (مولانا)، در محل چراغ برق قدیم و در حوالی مقبره بی‌بی آسیه خاتون، دایر کرد. این عکاسخانه تا سال ۱۳۱۸ش دایر بوده است.

ارامنه و غیرارمنی دیگری را هم می‌شناسیم که در این کار شهرتی در شهر داشتند. با این حال آگاهی‌های ما درباره آنان اندک است. از خانم مانیل فقط نامی به جا مانده است. از خانم ری‌پور که می‌گویند اصلاً روسی بود، اندکی بیشتر می‌دانیم. او در خیابان حرم عکاسخانه داشت و در محله قاضی‌کتی که در آن روزگاران بخشی از حاشیه سرسبز شهر را تشکیل می‌داد، همراه با همسرش به دامپروری مشغول بود. ما نام عکاسخانه معصوم‌پور را نیز شنیده‌ایم. اما همچون نام رمضان‌علی فنایی که صاحب عکاسی نور بود، چیزی دیگر درباره او و عکاسخانه‌اش نمی‌دانیم. مؤسس فتومی‌می، میرمنصور بدخشان (۱۳۰۰ـ ۱۳۶۲) بود. او عکاسخانه‌اش را در خیابان حرم دایر کرد، و در سال ۱۳۱۸ هم کتاب خودآموز عکاسی را منتشر کرد. دستان توانای این عکاس ــ با عکس‌هایی که از کوچه و پس‌کوچه‌ها، آثار تاریخی، مردم، مدارس و... برداشته بود ــ بخش مهمی از تاریخ بابل را به تصویر کشیده است. او شاگردان بسیاری، همانند عسکری‌براری،

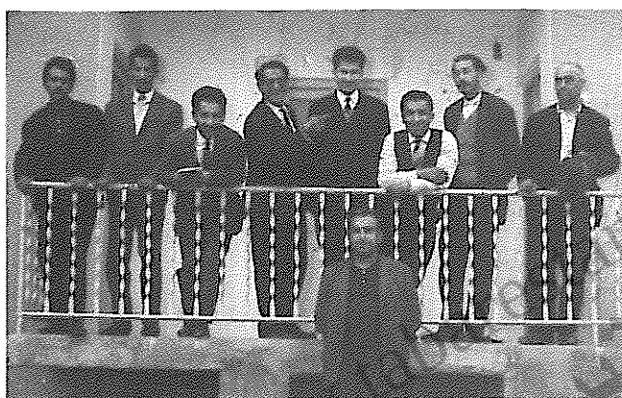

ملک موسیان

www.tabarestan.info تبرستان

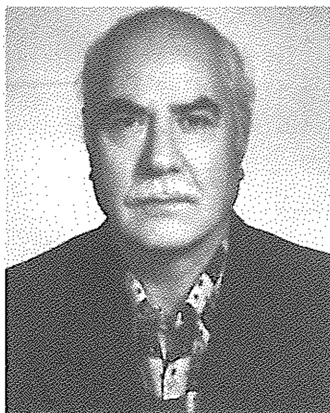
یوسف اسماعیل‌پور، فریدون سخاوتیان و محمدعلی ظریف نظیف‌کار تربیت کرد که هریک از آنان بعدهاخود از عکاسان بنام شهر شده‌اند.

در حدود همان سال ۱۳۲۰ش محمدمهدی گنجوی - پسر محمدحسن گنجوی (نگاه کنید به صفحه قبل) - که از دوران کودکی با این هنر مأنوس بود، وارد دنیای عکاسی شد. او صاحب عکاسی همایون و ساکو در میدان ششم بهمن و چهارراه شهدا بود. در سال ۱۳۲۸ش عکاسی هنر در میدان ششم بهمن با مدیریت احمد منتظری آغاز به‌کار کرد و اندکی بعد عسکری براری فتوونوس و علی‌اکبر حسین‌پورنیا عکاسی مهتاب را نیز به راه انداخته‌اند. از براری عکس‌های فراوانی از چهره، و از حسین‌پورنیا منظره‌های زیبایی از نقاط دیدنی به‌یادگار مانده است. فتوونوس چند سال بعد به عکاس فریدون سخاوتیان واگذار شد. بسیاری ازعکس‌های این عکاسخانه به این دوران تعلق دارد. آخرین دورهٔ عکاسان بنام بابل را شخصیت‌های زیر تشکیل می‌دهند: یوسف اسماعیل‌پور با عکاسی شعله (در ساختمان قناد)، محمدعلی ظریف نظیف‌کار با عکاسی سایه (در محلهٔ مسجد جامع)، حسن ذبیح‌زاده با عکاسی پارک (در سنگ‌پل) و محسن یوسفی با عکاسی هلن (جنب سینما آزادی).

جمعی از عکاسان بابل. ایستاده از راست: رمضانعلی فنایی (عکاسی‌نور) ، محمدمهدی گنجوی (عکاسی همایون و ساکو)، علی‌اکبر حسین‌پورنیا (عکاسی مهتاب)، یوسف اسماعیل‌پور (عکاسی شعله)، احمد منتظری (عکاسی‌هنر)، محمدحسن فرح‌بخش و فریدون سخاوتیان (فتو ونوس)، محمود هاشمی(کارگر عکاسی مهتاب). ایستاده پایین: میر منصور بدخشان(فتو می‌می)

اما اتحادیه عکاسان بابل با ریاست عسکری براری در سال ۱۳۵۱ بنیان گذاشته شد و محمدعلی ظریف‌نظیف‌کار به عنوان معاون و علی‌اکبر حسین‌پورنیا به عنوان خزانه‌دار اتحادیه تعیین شدند. اندکی پس از سال ۱۳۵۷ تعاونی عکاسان بابل نیز به ریاست سید احمد قریشیان پا گرفت تا به توزیع اجناس و کالاهای مربوطه‌بپردازد. اکنون، ریاست اتحادیه عکاسان بابل به عهده رضا حسین‌زاده مدیر عکاسی شهر فرنگ است.

محمدعلی‌ظریف نظیف‌کار

طرح این اثر از پنج سال پیش ریخته شد و از همان زمان شناسایی، گردآوری، گزینش ــ که به معنی تأیید یا تکذیب عکس فرد یا رخدادی نیست ــ و رده‌بندی عکس‌ها ــ که تا دهه ۱۳۵۰ را در بر می‌گیرد ــ در دستور کار قرار گرفت. برای مجموعه‌ای که اکنون پیش رو دارید و بیش از ۳۰۰ قطعه تصویر است، گاهی هفته‌ای پنج قطعه شناسایی می‌شد و گاهی اتفاق می‌افتاد که ماهی یک قطعه هم به دست نمی‌آمد. این کار پیچ و خم‌های بسیاری به خود دید و باید گفت که اگر حمایت‌ها و دلگرمی‌های ناشر این اثر یعنی دوست همدیار ما آقای محسن علی‌نژاد قمی نمی‌بود، این کتاب هرگز جامه طبع به خود نمی‌پوشید. ایشان، برای این مجموعه نه در مقام فقط یک ناشر، که به عنوان همکاری فرزانه سهم بسیار مهمی در کیفیت علمی و پژوهشی اثر داشتند، چنان که طی این سال‌ها دوشادوش گردآورندگان کوشیدند و دل سوزاندند. بنابراین، مبالغه نیست اگر ایشان را هم یکی از گردآورندگان این مجموعه بخوانیم. قدرشناسی عمیق گردآورندگان تقدیم ایشان می‌شود. گردآورندگان، همچنین، از استاد کاظم فرهادی بسیار سپاسگزارند که از سر لطف متن نهایی اثر را با دقت‌نظر ستودنی‌شان ملاحظه کردند. چنان که نگاه ظریف و کارشناسانه‌شان به این مجموعه موجب ارتقاء علمی اثر شده است. اما سهم "فرهنگسره اوصیاء بابل" و تأثیر نگاه فرهنگی مؤسس آن آقای دکتر پرویز اوصیاء در ارتقاء کیفیت چاپ اثر، که برای فرهنگسره آغازین‌گام در عرصه فعالیت‌های فرهنگی مازندران‌شناسی محسوب می‌شود، می‌تواند الگوی مناسبی برای استمرار این‌گونه تحقیقات درباره مازندران به ویژه دیارمان بابل باشد. از این که می‌بینیم کتابی مستند، به مجموعه آثار مازندران‌شناسی اضافه شده است و از این پس علاقه‌مندان می‌توانند از استفادهٔ یک کتاب دیدنی بهره ببرند، خرسندیم.

گردآورندگان

۱۳۸۴

www.tabarestan.info
تبرستان

منابع

الف) سازمان‌ها، اداره‌ها، کتابخانه‌ها و مراکز اسناد

اداره آموزش و پرورش شهرستان بابل
اداره کل مخابرات استان مازندران
جمعیت هلال احمر شهرستان بابل
سازمان اسناد و کتابخانهٔ ملی ایران
سازمان توسعه شهرستان بابل
کاخ گلستان
کتابخانهٔ آیت‌الله هادی روحانی بابل
کتابخانهٔ مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران
هیئت امنای زورخانه شهرستان بابل

www.tabarestan.info
تبرستان

ب) کتاب‌ها و مقاله‌ها

از آستارا تا استار باد، تألیف منوچهر ستوده، تهران: آگاه، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور فرهنگی؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۷۵، ج ۵.
بابل، شهر زیبای مازندران، تألیف دکتر جعفر نیاکی (با همکاری پوراندخت حسین‌زاده)، تهران: رامرنگ، ۱۳۷۹.
«پیشینهٔ آموزشی بابل»، تألیف محمد شکری فومشی، در: بابل شهر بهار نارنج ، گروه مؤلفان، تهران، نشر چشمه، ۱۳۷۹، ص ۳۸۸ - ۲۹۳.
خاطرات و اسناد ظهیرالدوله، به کوشش ایرج افشار، تهران: زرین، ۱۳۶۷.
خلسه مشهور به خوابنامه، تألیف محمدحسن خان اعتمادالسلطنه، به کوشش محمود کتیرایی، تهران: توکا، ۱۳۵۷، چ ۲.
سالنامه اداره آموزش و پرورش بابل، به کوشش امور تربیتی اداره آموزش و پرورش بابل، بابل، چاپ اعتراف، مهرماه ۱۳۴۴.
سخنوران بابل، تألیف یوسف الهی، تهران ، نشر رسانش، ۱۳۸۰.
مازندران، تألیف عباس شایان، تهران ، علمی، ۱۳۶۴
J. de Morgan, *Mission Scientifique en Perse*, Paris, 1894.

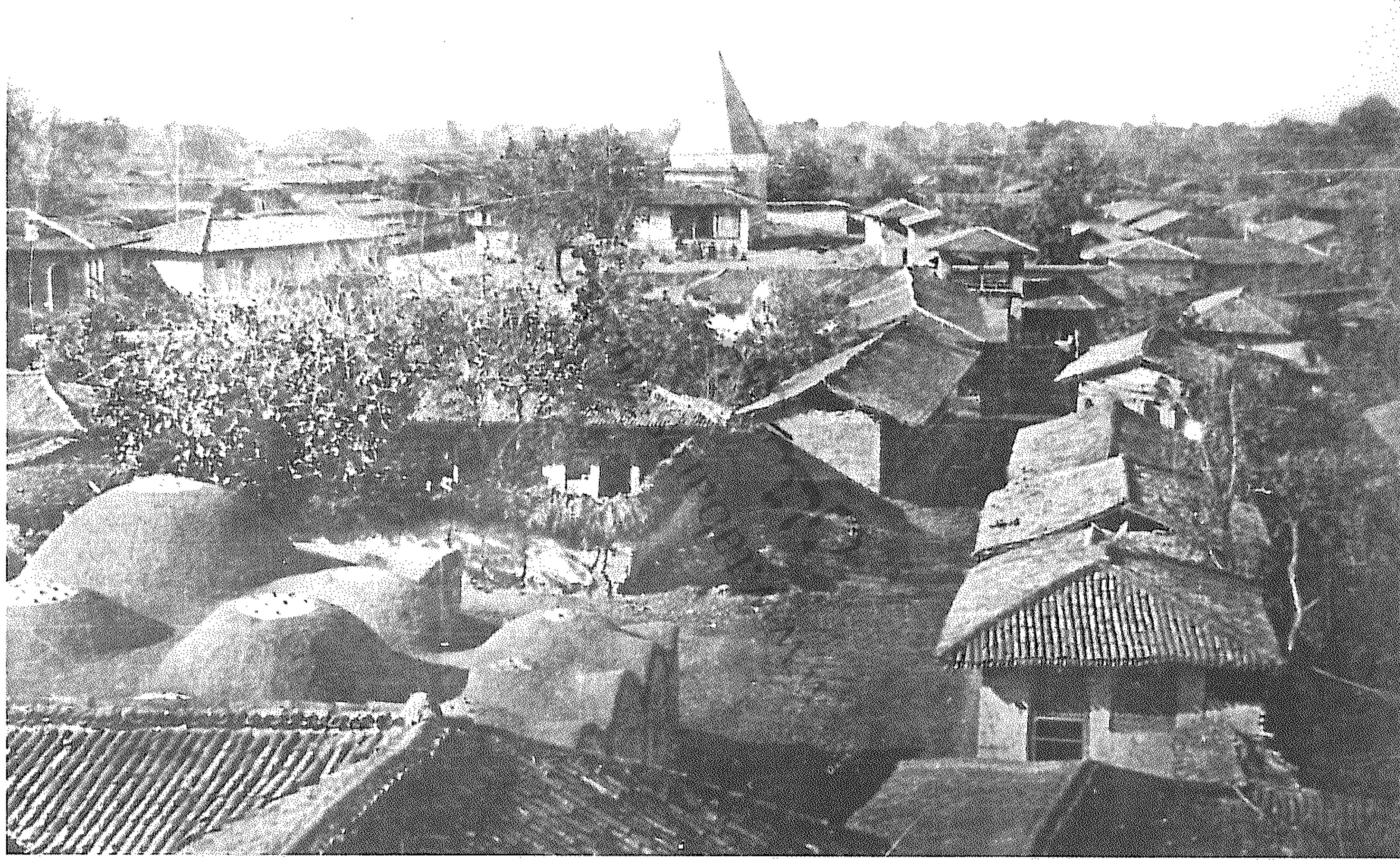
ج) اشخاص

مسعود آخوندی امیری (از کتابخانه ملی‌ایران)، فرهاد اسدالله‌زاده، حسن اکبریان‌طبری، حاج صادق اکبرین، قاسم‌خان امیر مختاری، شیخ محمدعلی امیری، خانوادهٔ یوسف اولیایی، اکرم بابایی (از کاخ گلستان)، ناصر بدخشان، مهین‌دخت برزگر، شکرالله بیژنی، عزت‌الله بیژنی، ماشاءالله بیژنی، زنده‌یاد احمد بیکایی، کاظم جعفرزاده، خانوادهٔ زنده‌یاد عباس جهانیان، علی‌اکبر حسین‌پورنیا، پوراندخت حسین‌زاده، خندان حسینی‌نیا (از کتابخانهٔ هانری کُربَن وابسته به انجمن ایران‌شناسی فرانسه در ایران)، محسن حمیدی، محمدعلی حمیدی، علی‌رضا حیدرنژاد، خانوادهٔ احمد درزی‌تبار شفیعی، اسفندیار رستمی، حاج‌عیسی رمضانی، علی‌اکبر روحی، فریدون سخاوتیان، قوام‌الدین سلیمان‌تبار، هرمز سلیمان‌تبار، سیدرضا سلیمانی، خانوادهٔ زنده‌یادمحمد صادق شفیع‌زاده، علی‌ماندگار شکرپور، عباس شیخ‌الاسلامی، زنده‌یاد احمد صابر، محمدابراهیم صابری، فاطمه (ایران) صابری، ابراهیم‌طهماسبی، محمدعلی ظریف نظیف‌کار، حسن‌جان عباسپور قمی (مدیرکل مخابرات استان مازندران)، آذر علامه‌زاده، امیرحسین علامه‌زاده، علی علامه، حاج رشید عمران‌پور، هرمز قدک‌پور، حسین قدیری، خانوادهٔ زنده‌یاد محمد فضایلی، شیخ محمود فیروزجائیان، شیخ محمدحسین قائمی، قاسم‌زاده (ریاست اسبق اداره پست بابل)، خانوادهٔ زنده‌یاد حسین قناد، علی کاردگر، خانوادهٔ زنده‌یاد آقاداش کبیری، علی‌اکبر کیانی حاجی، عیسی کیانی حاجی، خلیل گرجی نشلی، خانوادهٔ زنده‌یاد محمدکاظم گل باباپور، علی گلپور، خانوادهٔ زنده‌یاد محمدحسن گنجوی، داود لطیفی، استپان مالیانس، خانوادهٔ زنده‌یاد محقق بهشتی، عبدالله مسقطیان، مهراد معماران (از کتابخانهٔ هانری کُربَن وابسته به انجمن ایران‌شناسی فرانسه در ایران)، سیدحسین مقیمی، سیدرضا مقیمی، صمد مقیمی، محمدباقر ملکشاهی، محمدحسن مولانا، سیروس مهدوی امیری، محمدعلی میرزایی، شیخ ابومحامد نجفی فیروزجاهی، جعفر نیاکی، سید جواد هستی (از کاخ گلستان)،

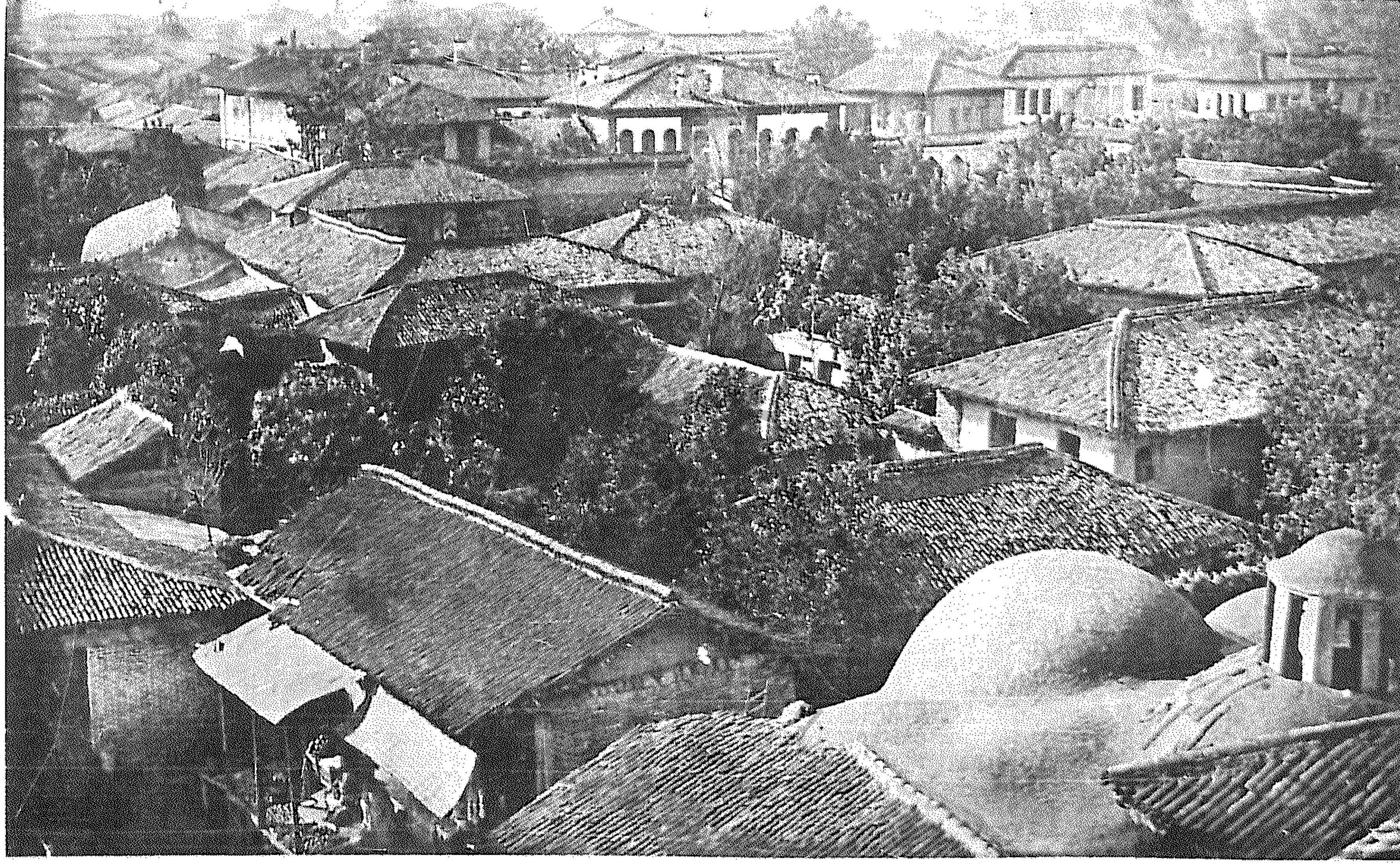
www.tabarestan.info
تبرستان

www.tabarestan.info
تبرستان

آثار تاریخی

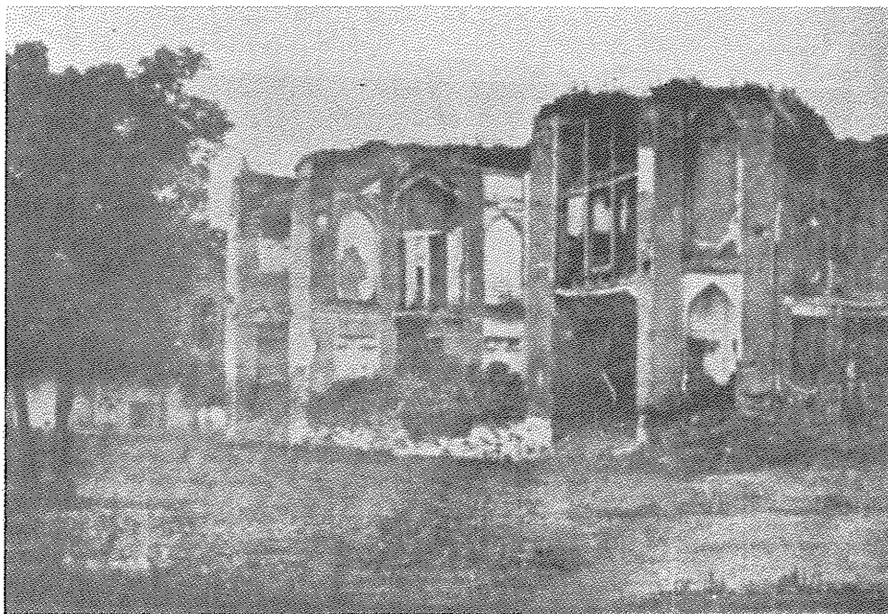

۱ دورنمای شهر بارفروش از طرف جنوب شرقی. در این عکس بقعهٔ امامزاده قاسم دیده می‌شود.
عکاس‌خانه مدرسه مبارکه دارالفنون، دارالخلافه ناصری. خانه زاد عبدالله قاجار (فرزند جهانگیر میرزا و نوهٔ فتحعلی شاه، عکاس مخصوص دربار ناصرالدین شاه)، ۱۲۸۲ ق.

۲ دورنمای شهر بارفروش از طرف جنوب غربی

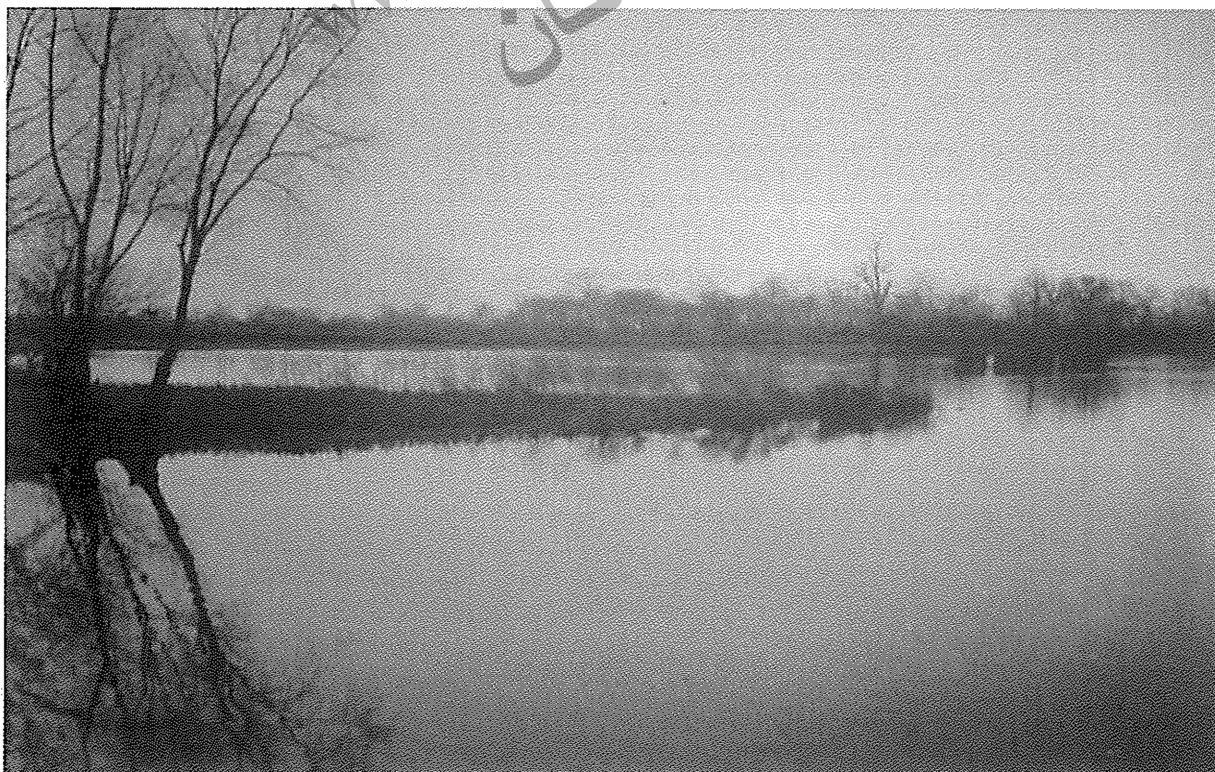
عکاس‌خانه مدرسه مبارکه دارالفنون، دارالخلافه ناصری، خانه زاد عبدالله قاجار، ۱۲۸۲ق

۳ ویرانه‌های عمارت شاه‌عباسی در جزیره بحرارم در میان دریاچه دزدک‌چال قرار داشت. این عمارت در روزگار قاجار از بین رفت و به جای آن عمارت همایونی بنا شد.

www.tabarestan.info
تبرستان

۴ دریاچه بحر ارم (دزدک چال)، ۱۸۹۴م

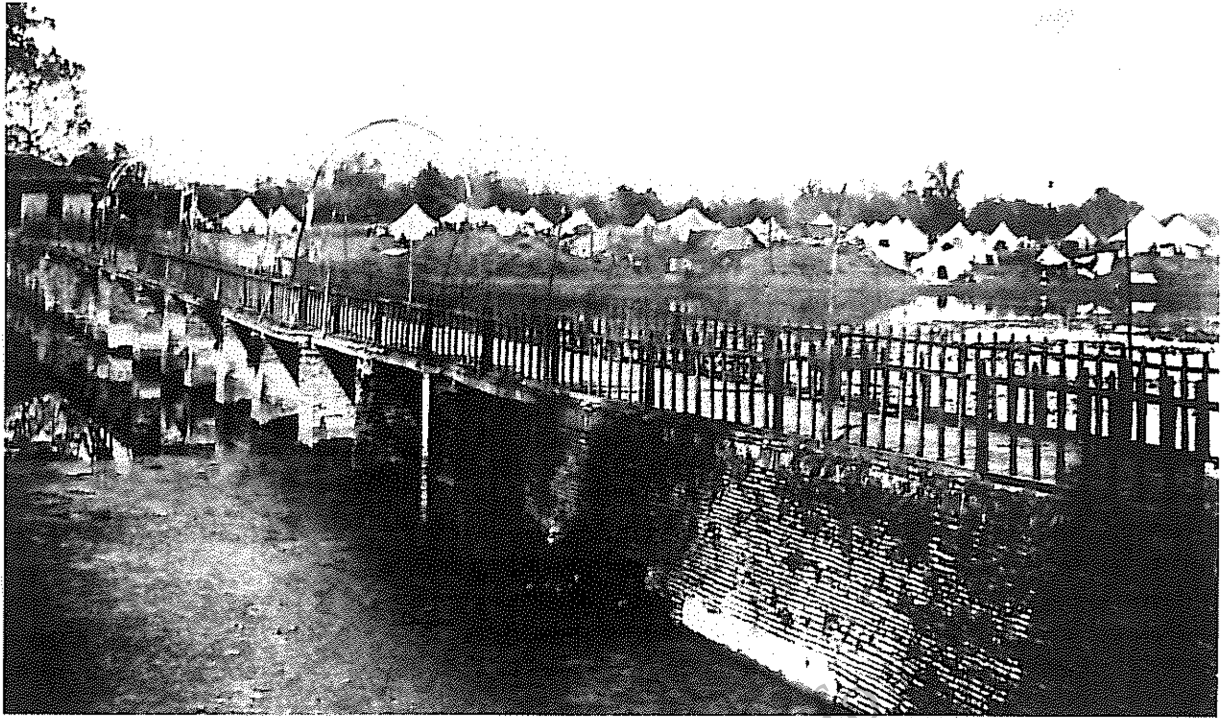

۵ پل چوبی بحر ارم، ۱۲۷۰ش، این پل به دستور شاه‌عباس بنا شد. مصالح ۲۹ پایه آن سنگ و آهک و معبر آن از تخته بود. آثاری از این پل تا اواخر عصر قاجار وجود داشت. این پل تنها معبر جزیره به شهر بود.

www.tabarestan.info
تبرستان

۶ نمایی‌دیگر از پل چوبی بحر ارم ، دوره ناصری.

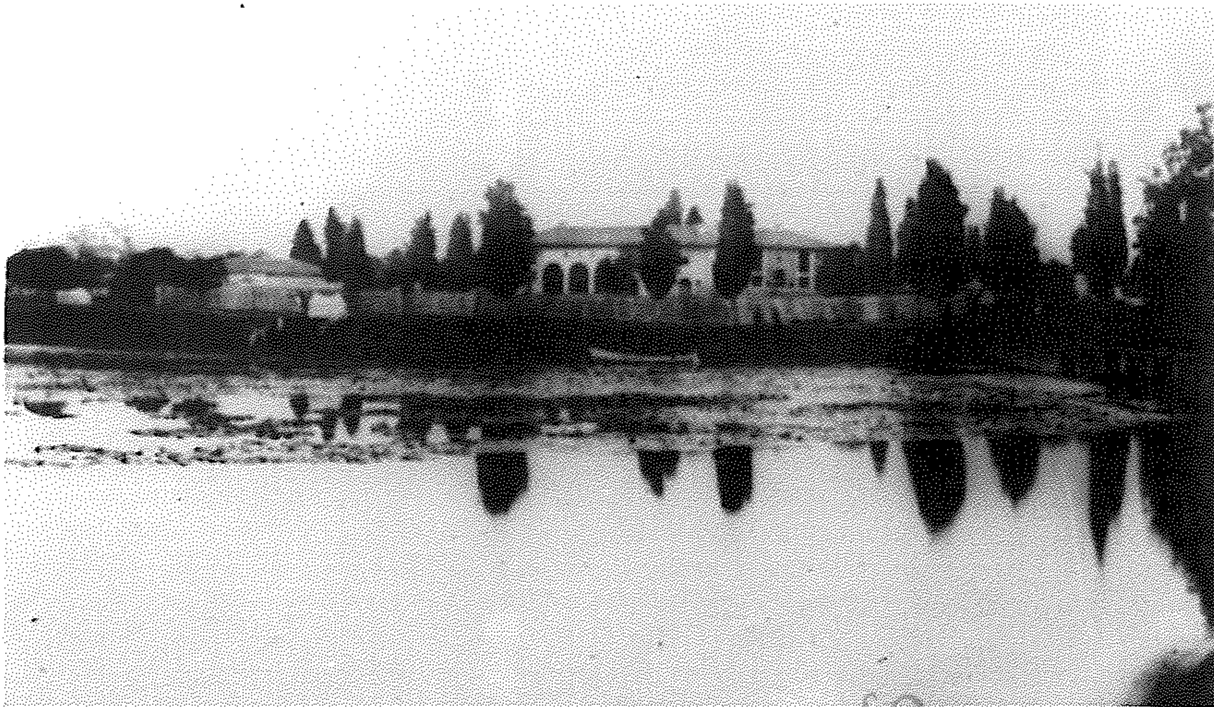

۷ پل چوبی بحر ارم ، دوره ناصری.

www.tabarestan.info
تبرستان

۸ عمارت کلاه فرنگی، باغشاه ، زمستان ۱۲۷۰ ش.

۹ عمارت همایونی، عصر ناصری، در بحر ارم (۱۲۸۲ق) بعدها این عمارت هم تخریب و به جای‌آن کاخ شاهپور در عصر رضاشاه بنا شد.

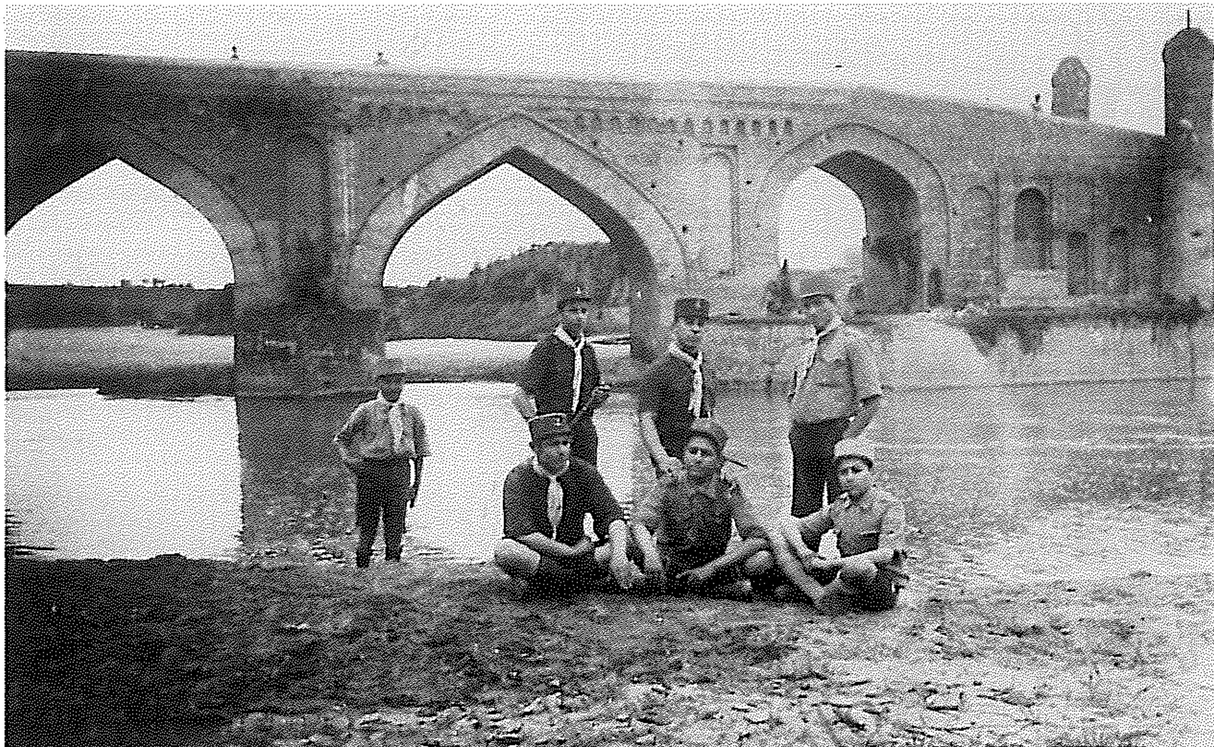
www.tabarestan.info
تبرستان

۱۰ سبزه میدان بارفروش و اردوگاه ناصرالدین شاه در میان آن (تاریخ عکس ۱۲۸۲ق).

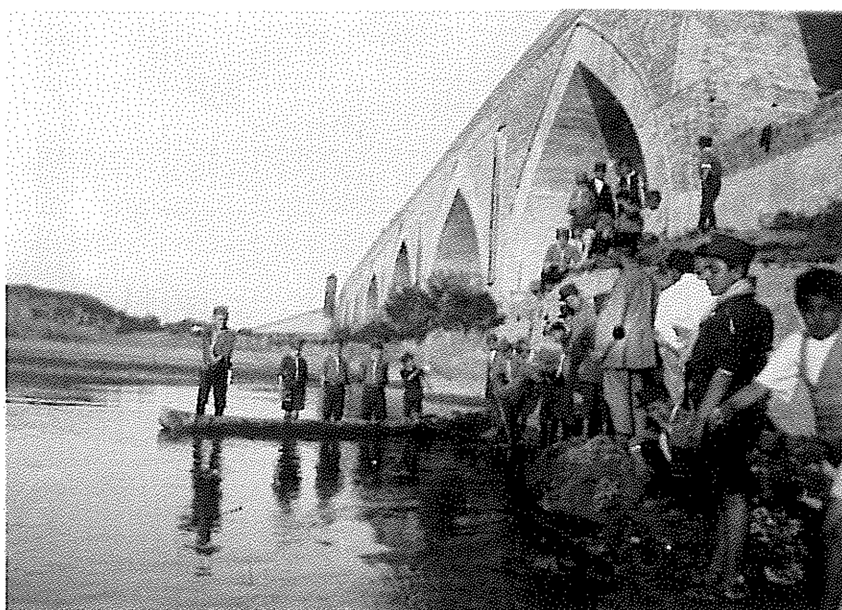
۱۱ روستای سلطان محمد طاهر. ۱۲۷۰ش.

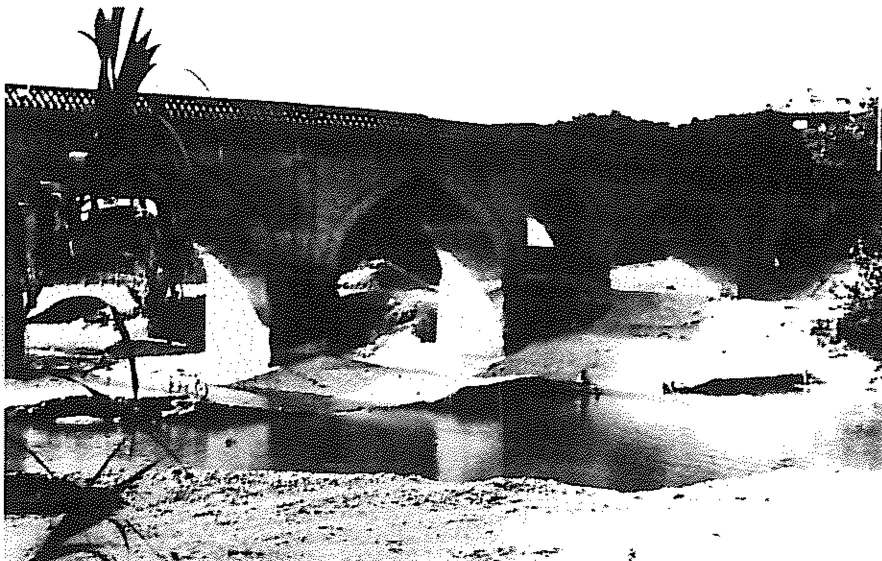

[۱۲] پل محمدحسن‌خان، دوره رضاشاه، در عکس مناره‌هایی در دو طرف پل دیده می‌شود که امروزه وجود ندارد. این پل در سال ۱۱۴۶ ق به فرمان محمدحسن‌خان قاجار به طول ۱۴۰ متر بنا گردید و در دوره قاجار و پهلوی اول تعمیر شد.

www.tabarestan.info
تبرستان

[۱۳] پیک‌نیک دانش‌آموزان پیشاهنگ در کنار پل محمدحسن‌خان، دوره پهلوی اول.

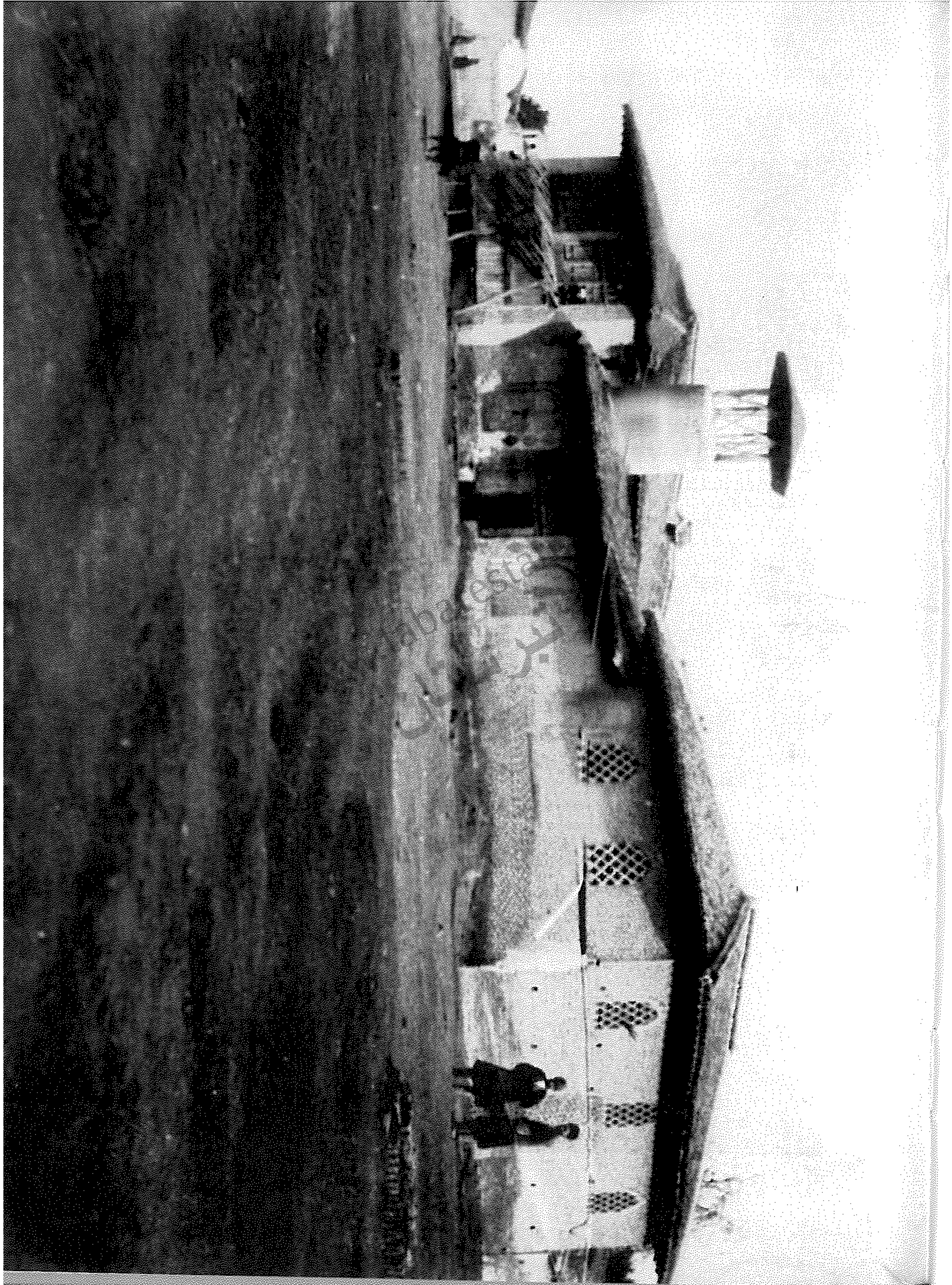
۱۴ پل محمدحسن خان، حدود ۱۳۲۰ ش.

۱۵ پل محمدحسن خان و ساختمان مجتمع خدمات حمایتی سلمان در پشت آن. حدود ۱۳۳۰ ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۶ مسجدی در بارفروش، احتمالاً مسجد جامع. ۱۲۷۰ش

۱۷ مسجد جامع بارفروش ، عهد قاجاریه، بنا به نوشته ابن اسفندیار بنای نخستین آن در دورهٔ مازیار در ۱۴۰ق ساخته شد. بعدها در دوران فتحعلی شاه قاجار در اثر زلزله‌ای خراب شد و به فرمان شاه در ۱۲۲۵ ق به مباشرت میرزا شفیع بندپئی صدراعظم تجدید بنا شد. مسجد جامع در محله شاه‌زنگی قرار دارد.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۸ نمای جدیدتر مسجد جامع بابل

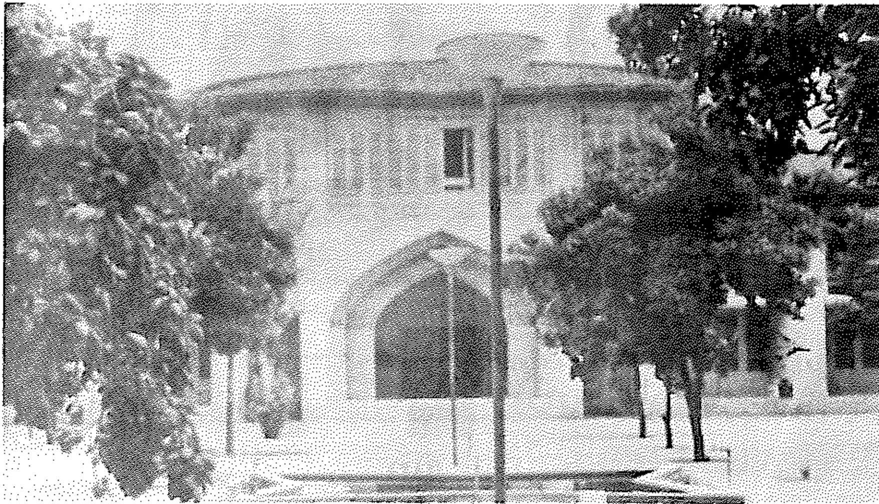

۱۹ گلدسته مسجد جامع بابل

۲۰ مسجد محدثین که مقبره ملانصیرا و شیخ کبیر در آن است. ۱۳۳۰ش، این مسجد در پشت محله طوقداربن قرار دارد. مردم آن را نظرکرده می‌دانند و معتقدند که با اشاره امام‌زمان(عج) توسط ملانصیرا بارفروشی در ۱۱۳۶ ق بنا شد.

tabarestan.info

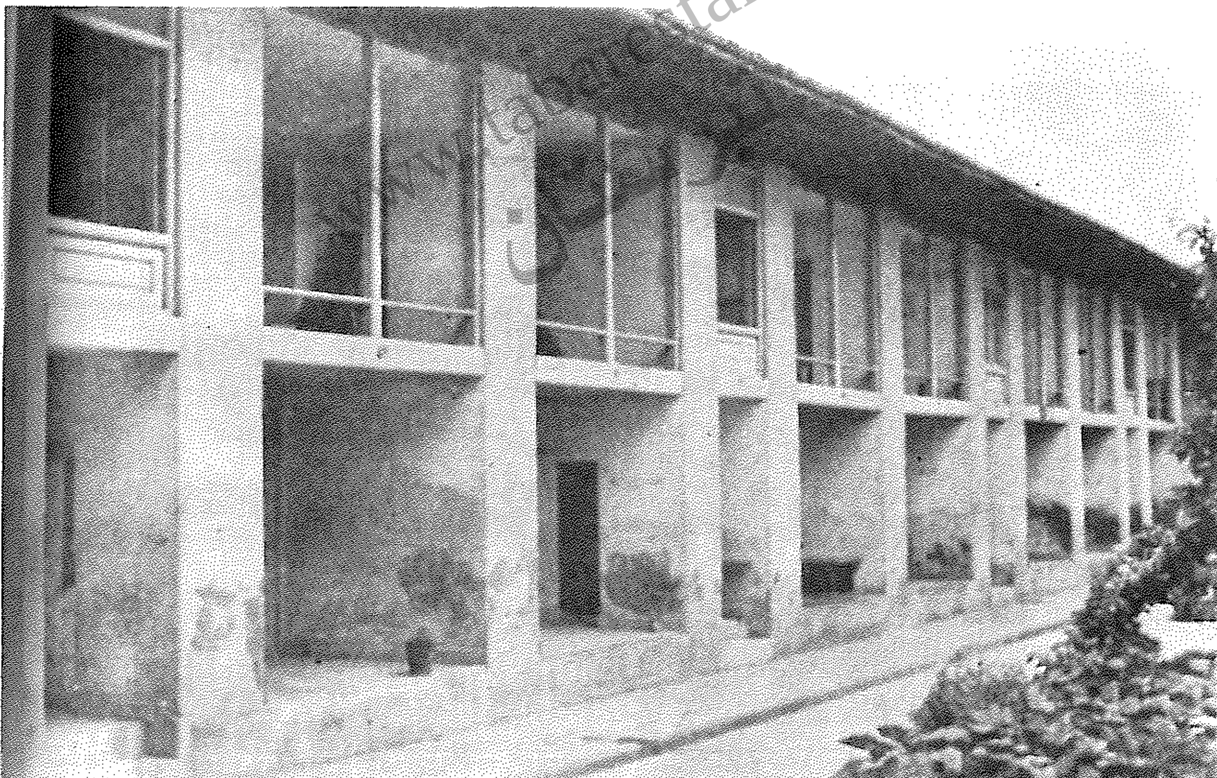

۲۱ مدرسه صدر، قسمت فوقانی مدرسه که به عرش معروف بوده است. این مدرسه، در محله پنجشنبه بازار قدیم از یادگارهای میرزا محمد شفیع پندپئی صدر اعظم فتحعلی‌شاه قاجار بوده است. تاریخ بنا ۱۲۱۷ق / ۱۱۸۱ش. به جای این عمارت و حجره‌های آن، پس از انقلاب، ساختمان جدیدی بنا شده است. مدرسه صدر پس از ۱۳۵۷ به مدرسه خاتم‌الانبیاء تغییر نام داده است.

۲۲ حجره‌های دو طبقه مدرسه صدر، حدود سال ۱۳۴۰ ش.

www.tabarestan.info

۲۳ مسجد مولانا (یا مسجد رانندگان) در خیابان چراغ برق قدیم در نزدیکی مقبره بی‌بی آسیه خاتون (بیسّه خاتون)، ضلع شمالی میدان ایستگاه. این مسجد از یادگارهای حاج سیدحسن مولانا از تجار بنام بارفروش است. حدود ۱۳۴۰ش.

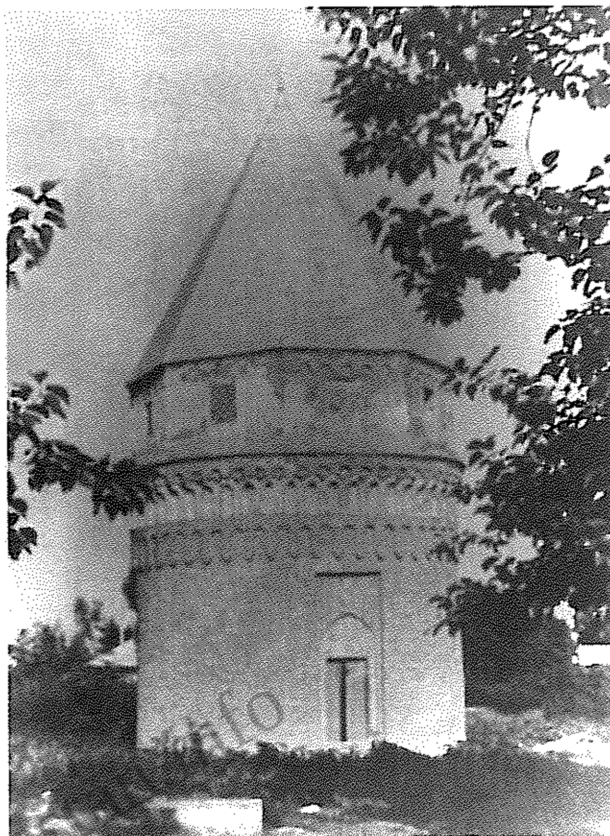

۲۴ تکیه و سردر بقعهٔ امامزاده قاسم (آستانه)، ۱۲۳۰ش، یکی از قدیمی‌ترین آثار تاریخی شهر بابل که در محله‌ای به نام آستانه واقع است. می‌گویند آرامگاه قاسم بن موسی‌کاظم و برادرش حمزه در صحن آن جای دارد.

۲۵ نمایی دیگر از بقعه امامزاده قاسم

www.tabarestan.info
تبرستان

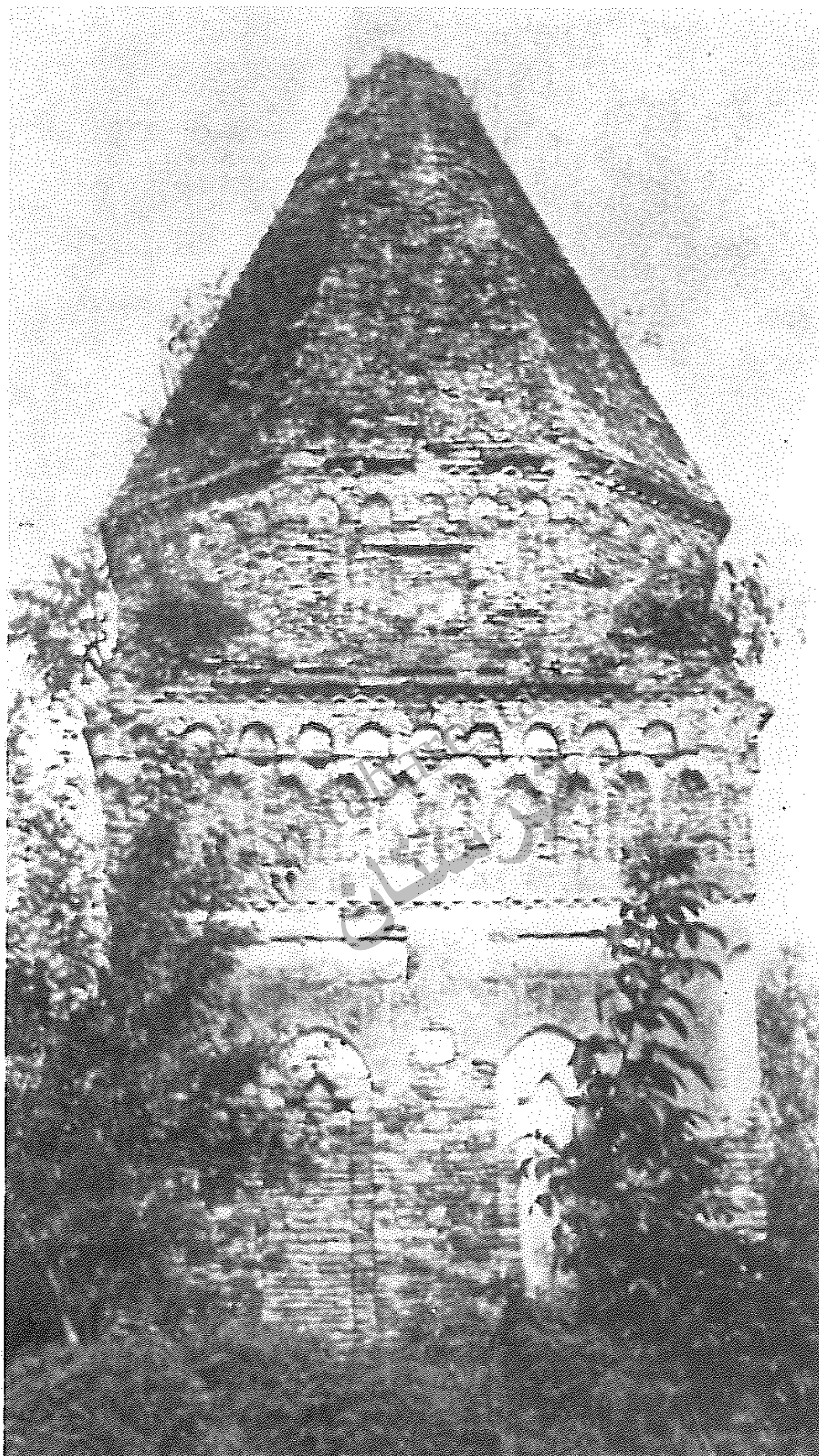

۲۶ بقعه درویش فخرالدین حاجی در موزیرج، تاریخ بنا ۸۳۳ق.

۲۷ دورنمای بقعه درویش فخرالدین حاجی، موزیرج، حدود ۱۳۳۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۸ بقعه درویش فخر، در روستای بالا سرست، حدود ۱۳۴۰ش.

۲۹ بقعه سلطان محمدطاهر، در روستایی به همین نام در جاده بابل ـ کیاکلا، حدود ۱۳۴۰ش. تاریخ بنا ۸۷۵ ق.

www.tab تبرستان

۳۰ مسجد رودگرمحله، اخیراً تخریب شده است.

۳۱ بقعه امامزاده عبداللّه در شیخ موسی در ییلاق بندپی، حدود ۱۳۴۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۳۲ مقبره شیخ طبرسی در شیخ کلی، بین بابل و قائمشهر، حدود ۱۳۴۰ش.

۳۳ مقبره شیخ طبرسی در شیخ کِلی، نمای درب فرعی. بین بابل و قائمشهر، حدود ۱۳۴۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۳۴ مقبره ملامحمد شهرآشوب در بِنگِرکلا، حدود ۱۳۴۰ش.

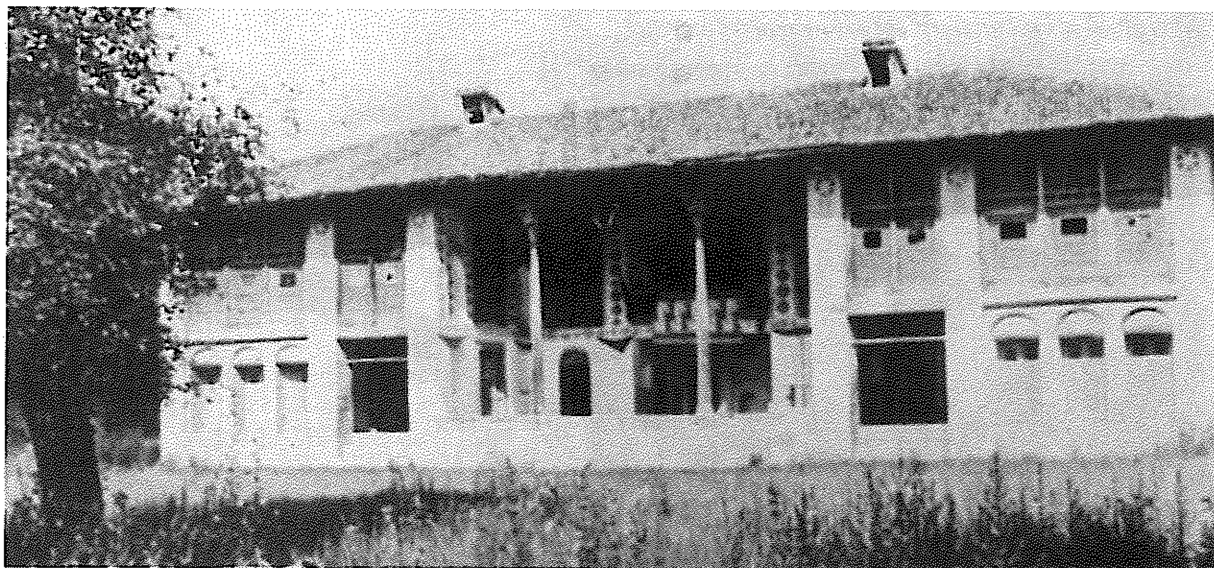

۳۵ مسجد حاجی‌میرزا هدایت (اوصیا) و تکیه پنجشنبه بازار ، حدود ۱۳۴۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۳۶ تکیه مقری‌کلا (گَته تکیه) در بندپی. این بنا توسط عبدالحسین‌خان حلالخور، حاکم بندپی در سال ۱۲۹۶ق بنا شد. تاریخ عکس: حدود ۱۳۴۰ش.

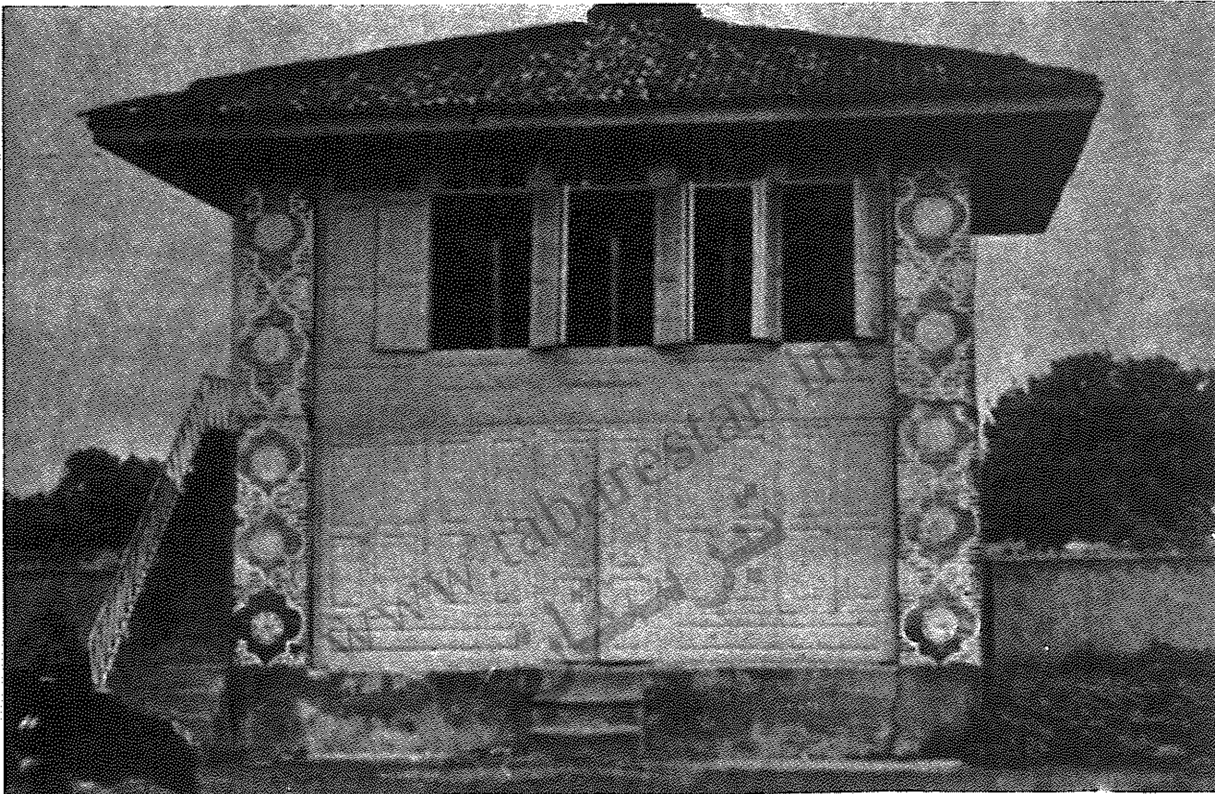

۳۷

۲۸

۳۹ سقانفار کیجاتکیه در حمزه‌کلا بابل. معروف است که دو دختر نذر کردند که اگر مردم شهر از بیماری وبا نجات یابند، آن‌ها جهیزیه خود را بفروشند و تکیه بسازند. همین‌گونه شد و ایشان هزینه احداث آن را تأمین کردند، ولی دو سال بعد هر دو بر اثر بیماری درگذشتند. در این بنا نقوش اسلیمی و اساطیری بسیار زیبایی وجود دارد. حدود ۱۳۴۰ش. تاریخ بنا ۱۳۰۶ق.

۴۰

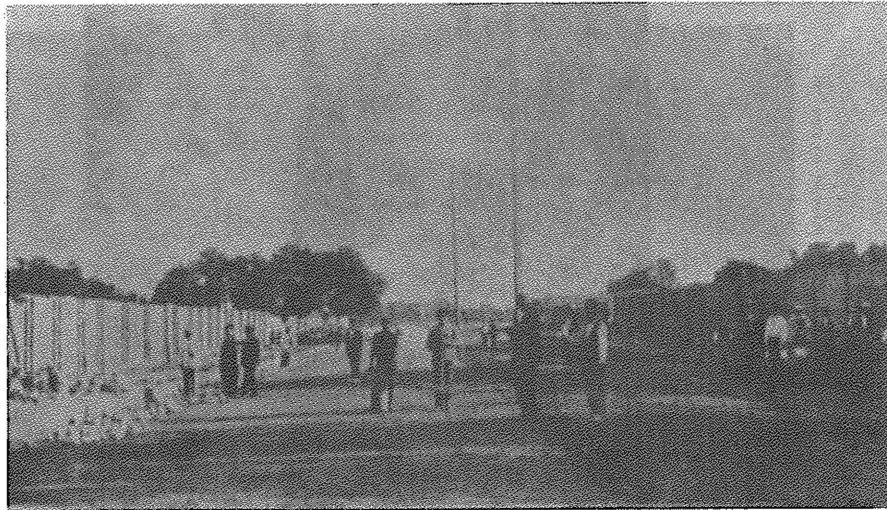

۴۱

۴۲ سبزه میدان بابل، ستون این میدان در عصر رضا شاه در تقلیدی ناشیانه از ستون اُبلیسک میدان کنکورد پاریس ساخته شد. (ستون اُبلیسک، اثری تاریخی متعلق به یکی از فراعنه مصر است که توسط ناپلئون بناپارت به فرانسه منتقل شد.) در عهد پهلوی دوم این ستون از وسط سبزه میدان برداشته شد و به جای آن چهار شیر سنگی در چهار سوی میدان نصب شد. پس از سال ۱۳۵۷ سیمای میدان به طور کلی تغییر کرد. در گوشه‌ای از عکس باغ سردار اسعد نیز دیده می‌شود.

www.tabarestan.info
تبرستان

۴۳ ساخت خیابان شاهپور، (مدرس فعلی) از بلدیه (شهرداری) به طرف سبز میدان در حین احداث در تاریخ چهارم تیرماه ۱۳۰۹ش. اکنون ساختمان‌های شهرداری قدیم بابل (گنجینه بابل)، شهربانی‌بابل و ... در این خیابان قرار دارند.

www.tabarestan.info
تبرستان

۴۴ ساخت خیابان شاهپور (مدرس فعلی) از حدود باغ ملی به طرف شمال در تاریخ چهارم تیرماه ۱۳۰۹

۴۵ میدان ایستگاه قدیم (ششم بهمن سابق و ۱۷ شهریور کنونی)، ۱۳۲۵ش.

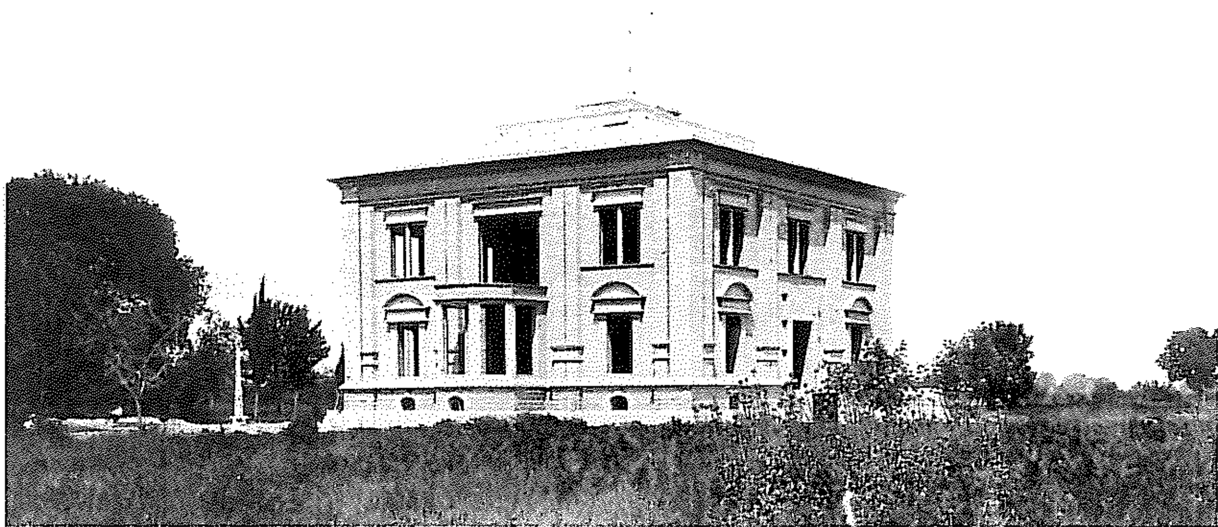

۴۶ میدان ایستگاه، ۱۳۲۵ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۴۷ میدان ایستگاه، ۱۳۲۵ش.

۴۸ قصر شاهپور، ساخته شده در عهد رضاشاه، واقع در باغی معروف به کوسیس (کوسیس تئوفیلاکتوس یونانی در بارفروش تجارتخانه داشت). این باغ در واقع همان جزیره‌ای است که در میان دریاچه بحر ارم واقع بود. دریاچه بحر ارم در دهه ۱۳۰۰ش خشک و به تدریج مسکونی شد. از عهد شاه‌عباس صفوی در جزیرهٔ بحر ارم، کاخ‌ها و کوشک‌هایی بنا شد تا در عهد پهلوی دوم به انجام رسید. امروزه در ضلع شمالی دریاچه ، محله بحر ارم شرقی؛ در غرب پارک شهید شکری (ولیعهد سابق) ، بازار روز و پایانهٔ جنوب ؛ در جنوب روستای ملاکلا و شهرک شمال؛ و در شرق آن خیابان کشاورز واقع شده است. در سال ۱۳۶۴ دانشگاه علوم پزشکی بابل در این محل افتتاح شد.

tabarestan.info

۴۹ قصر شاهپور

۵۰ قصر شاهپور، اکنون کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی بابل در آن دایر است.

۵۱ **میدان ایستگاه**، گروهی از ارامنه مقیم بابل. در پشت آن‌ها ساختمان اداره پست و تلگراف و تلفن قدیم دیده می‌شود. از راست ایستاده نفر سوم: باریس توشیفیسکی (تلگرافچی بارفروش)، ۱۹۱۵م.

www.tabarestan.info
تبرستان

۵۲ شهربانی بابل در خیابان شاهپور (مدرس کنونی) که در عهد رضاشاه ساخته شد. ۱۳۲۰ش.

۵۳ ساختمان قدیمی اداره پست و تلگراف و تلفن بابل که در سال ۱۳۱۳ش تأسیس و در سال ۱۳۷۶ به‌طور کامل تخریب شد.

www.tabarestan.info
تبرستان

۵۴ نمایی دیگر از ساختمان قدیمی اداره پست و تلگراف و تلفن بابل

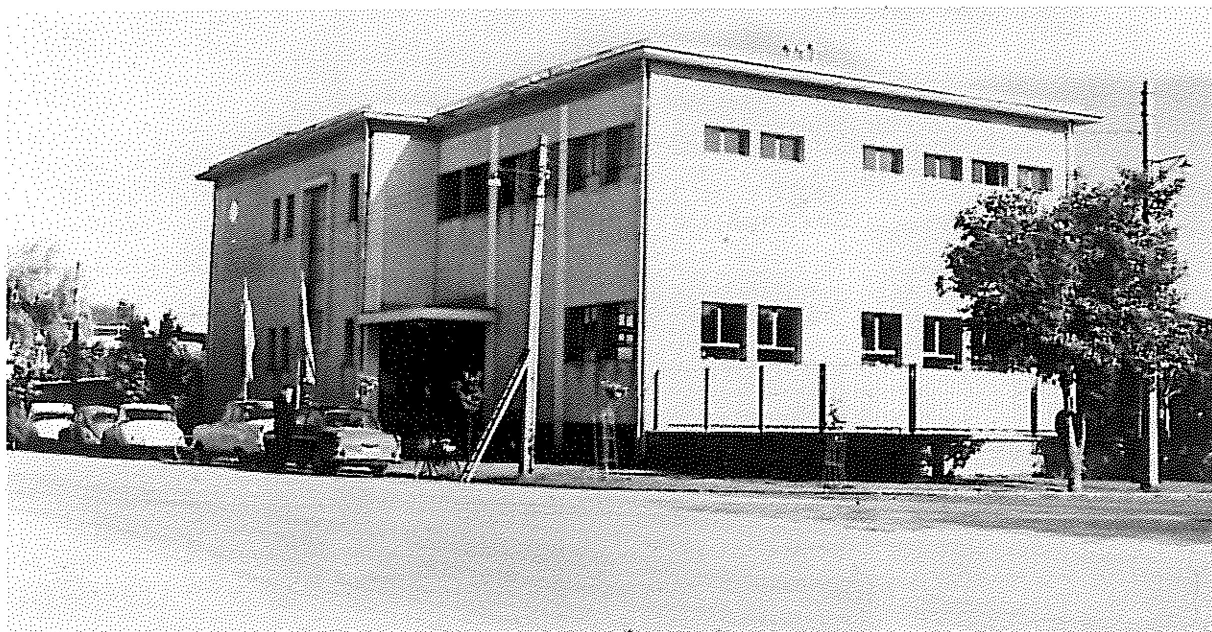
۵۵ اتاق تلگراف، در اداره پست و تلگراف و تلفن بابل، ۱۳۲۵ش.
ایستاده: خبیرزاده معروف به خبیرالملک، ناظم تلگراف وقت؛ نشسته:
کاظم جعفرزاده، تلگرافچی، بعدها ناظم مخابرات استان مازندران.

۵۶ نمایی دیگر از ساختمان قدیمی اداره پست و تلگراف و تلفن بابل

www.tabarestan.info
تبرستان

۵۷ اداره مخابرات بابل، ۱۳۳۰ش.

۵۸ شهرداری بابل، ۱۳۰۷ش.

۵۹ شهرداری بابل، در یک روز برفی، ۳۱ - ۱۳۳۰. این بنا توسط مهندس آرتم سردراف ارمنی در سال ۱۳۰۷ش ساخته شده است. اکنون گنجینه (موزهٔ) بابل در آن برپاست.

۶۰ نمایی‌دیگر از شهرداری بابل، ۱۳۳۰.

www.tabarestan.ir تبرستان

۶۱ برج دیده‌بانی قصر شاه (امروزه دانشگاه علوم پزشکی بابل) در خیابان فلسطین (قصر سابق)، در ضلع غربی کاخ، ۱۳۳۰ ش. این خیابان (با جهت شمالی ـ جنوبی) در حدود سال ۱۳۱۰ش ساخته شد و محله بحر ارم غربی را از بحر ارم شرقی جدا می‌کند. این برج اکنون در وسط میدان انتفاضه قرار گرفته است.

www.tabarestan.info
تبرستان

۶۲ محله قاضی‌کتی در یک روز برفی، ۱۳۲۰، این محل که بابلرود از غرب آن می‌گذرد، اکنون یکی از محله‌های پر جمعیت بابل به شمار می‌رود.

۶۳ ابتدای خیابان قصر (خیابان فلسطین)؛ ساختمان بانک ملی مرکزی از دور پیداست، حدود ۱۳۳۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۶۴ ساختمان هلال احمر (شیر و خورشید سابق) که در زمان پهلوی دوم ساخته شده است، ۱۳۳۰ش.

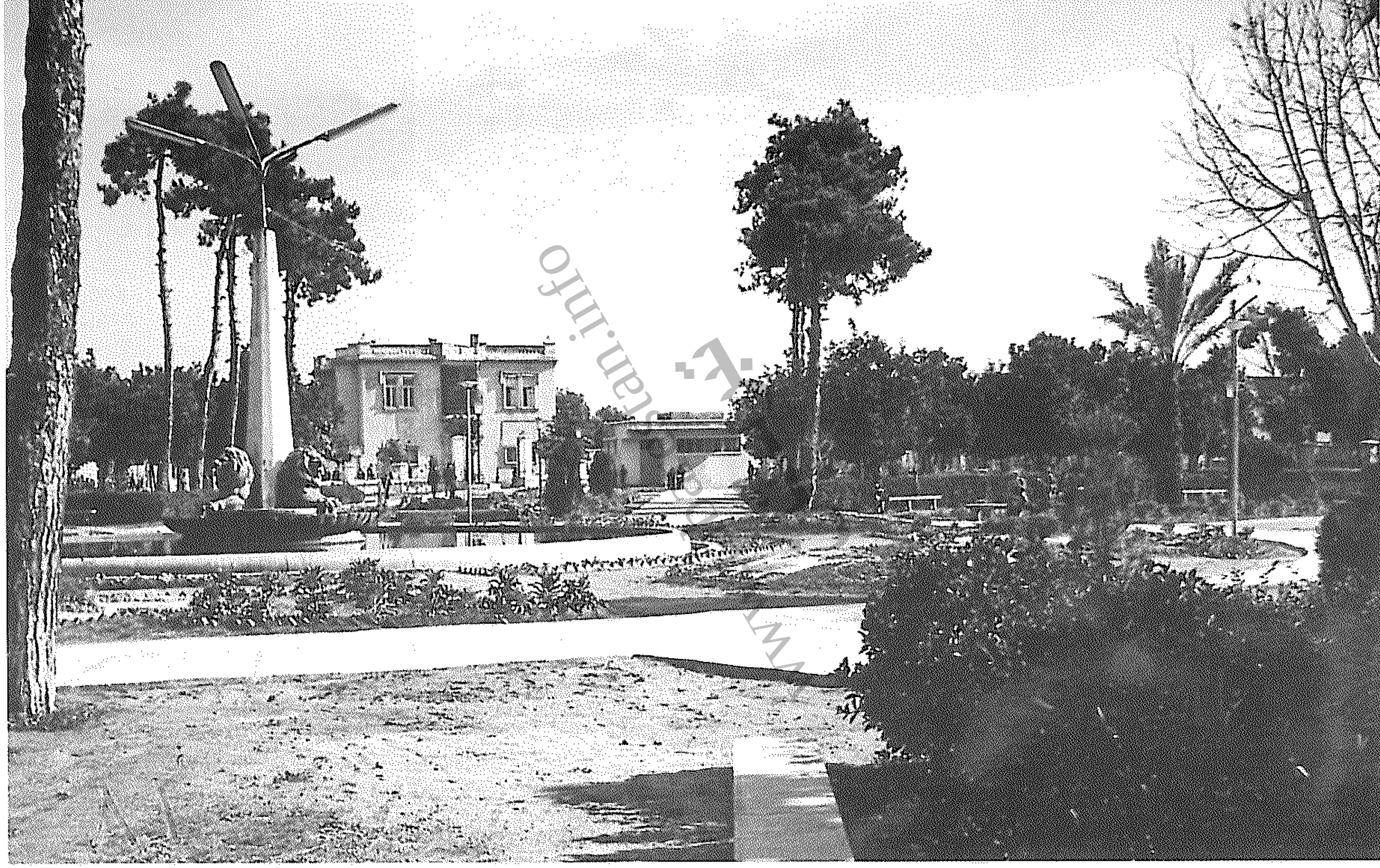

۶۵ میدان مجسمه (میدان ولایت کنونی)، دهه ۱۳۲۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۶۶ نمایی دیگر از میدان مجسمه، دهه ۱۳۲۰ش. ساختمان بانک ملی مرکزی بابل (چپ) و اداره مخابرات بابل (راست) در ضلع شمالی میدان دیده می‌شود.

۶۷ نمایی از باغ ملی و اداره پست و تلگراف و تلفن بابل. اکنون ساختمان جدید شهرداری بابل در مرکز این باغ قرار دارد. ۱۳۳۰ش.

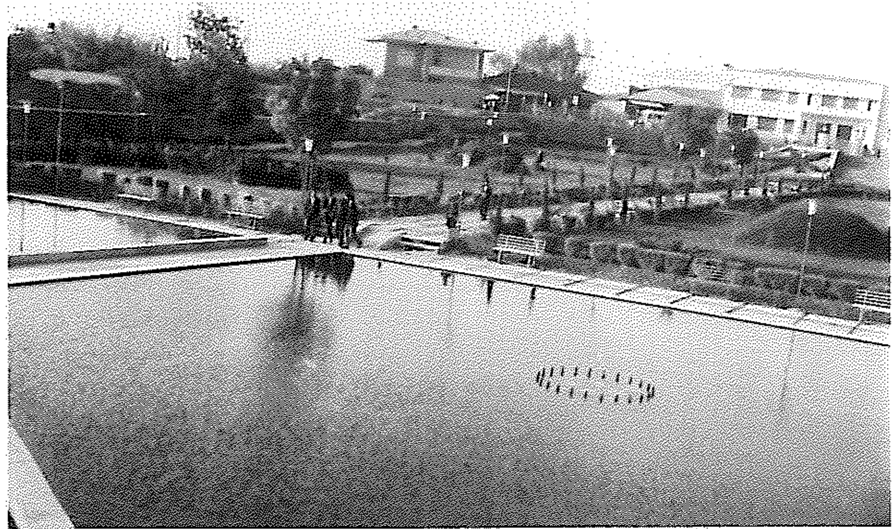

۶۸ باغ ملی. دهه ۱۳۳۰ش

tabarestan.info

۶۹ پارک ولیعهد (شهید شکری). دهه ۱۳۴۰

۷۰ ضلع جنوب شرقی پارک ولیعهد (شهید شکری)، ۱۳۳۵ش. در ضلع شمال شرقی، ساختمان درمانگاه ۲۲ بهمن دیده می‌شود. با بازسازی‌های انجام شده بخشی از زیبایی‌های آن از میان رفته است.

www.tabarestan.info تبرستان

۷۱ نمایی از پارک ولیعهد (شهید شکری).

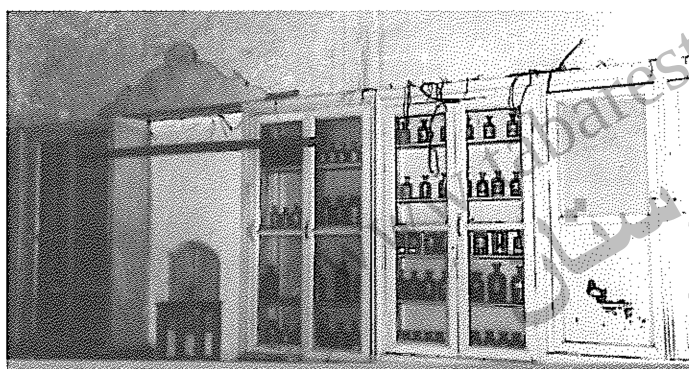

۷۲ بیمارستان شاهپور (شهید یحیی‌نژاد کنونی) پیش از بازسازی در اوایل دهه ۱۳۴۰ش.

۷۳ پشت بیمارستان شاهپور، پیش از بازسازی در اوایل دهه ۱۳۴۰ش.

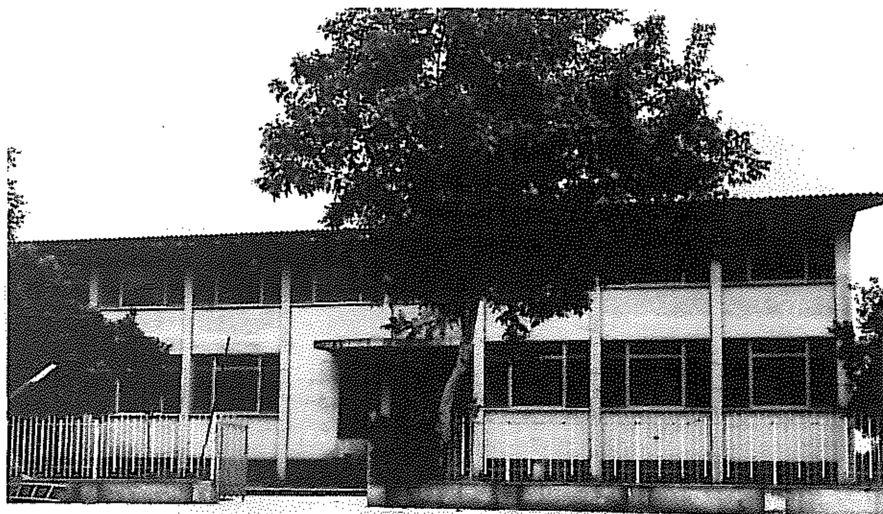
tabarestan.info
تبرستان

۷۴ داروخانه بیمارستان شاهپور، در وضعیت متروکه پیش از بازسازی در اوایل دهه ۱۳۴۰ش.

۷۵ اورژانس بیمارستان شاهپور، پیش از بازسازی در اوایل دهه ۱۳۴۰ش.

۷۶ بخش قلب بیمارستان شاهپور، پس از بازسازی توسط جمعیت شیر و خورشید سرخ بابل در اوایل دهه ۱۳۴۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۷۷ یکی از بخش‌های بیمارستان شاهپور، پیش از بازسازی در اوایل دهه ۱۳۴۰ش.

[۷۸] زایشگاه مازیار، اوایل دهه ۱۳۴۰ش. (این ساختمان به طور کامل تخریب شده است.)

www.tabarestan.info تبرستان

[۷۹] گنبد سربینهٔ حمام میرزا یوسف در محله سرحمام، حدود ۱۳۴۰ش. دکتر منوچهر ستوده درباره آن می‌گوید: «نگارنده سربینه‌ای به این عظمت در حاشیه دریای خزر ندیده است.» (از آستارا تا استارباد، ج۴، ص ۲۱۹).

۸۰ اجتماع تماشاچیان در جلوی سینما زیبا بابل در میدان ایستگاه (ششم بهمن سابق و ۱۷شهریور فعلی)، ۱۳۳۲ش.

۸۱ بخش تابستانی سینما زیبا، قسمتی از دیوار بخش زمستانی آن در سمت چپ عکس دیده می‌شود، تیرماه ۱۳۳۳ش.

۸۲ خیابان بازار در مرکز شهر، از سبزه‌میدان تا چهارراه شهدا، دهه ۱۳۵۰ ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۸۳ خیابان شهریارپوری در مرکز شهر، غربی ـ شرقی، در ضلع غربی آن میدان ایستگاه قرار دارد. دهه ۱۳۵۰ ش.

۸۴ ضلع جنوبی میدان ایستگاه، خیابان شهریارپوری در انتهای تصویر دیده می‌شود، دهه ۱۳۵۰ ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۸۵ ضلع شمالی میدان ایستگاه، ساختمان مقیمی در انتهای تصویر دیده می‌شود، دهه ۱۳۵۰ ش.

۸۶ کارخانه روغن‌کشی و صابون‌سازی چیت‌ساز بابل. این کارخانه تخریب شده است.

www.tabarestan.info
تبرستان

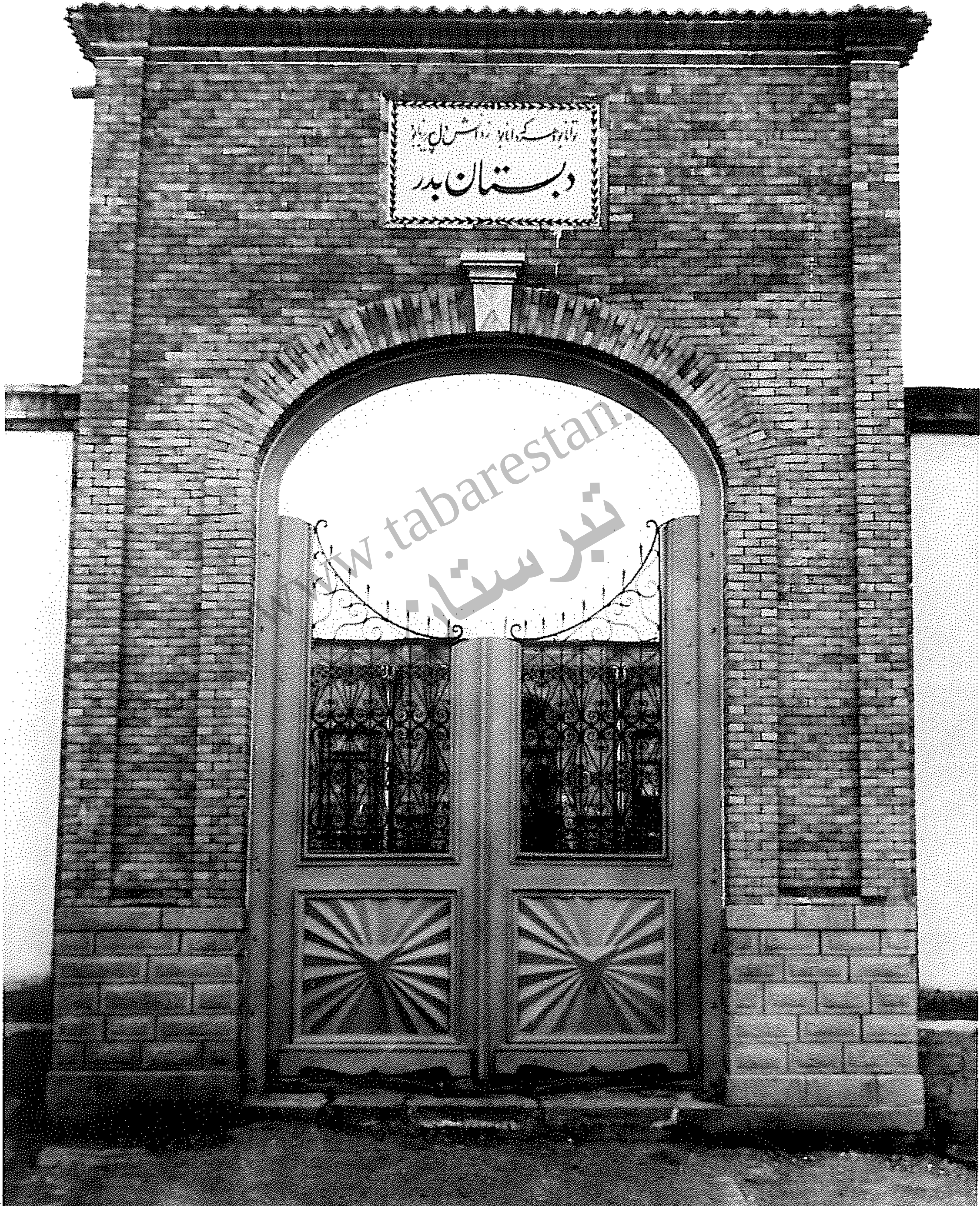
۸۷ نفار روستایی، در اطراف بارفروش.

آموزش

www.tabarestan.info
تبرستان

۸۸ دبستان دولتی بَدِر، شهدا، ۱۳۱۵ش.

۸۹ افتتاحیه دبستان ملی بارفروش (ایران و روس)، ۱۹ شوال ۱۳۳۱ ق / ۱۲۹۱ ش. محله مسجد جامع
ردیف دوم، نشسته از راست، نفر هفتم: احتمالاً آقا سید ابراهیم معلم، سید حسین معلم (بعدها میرهاشمی) معلم روسی (با پیراهن سفید)، آقا سید نورالدین عراقی، آقا حسن بادکوبه‌ای (مدیر دبستان بارفروش)، حسین قلی‌میرزا اعظام‌السلطنه (حاکم وقت بارفروش)، احتمالاً آقاسیدهاشم‌معلم. ردیف آخر، ایستاده، از راست نفر ششم: ابراهیم غنی‌زاده متکان؛ نفر دهم علی‌حیدر برزگر (دانش‌آموز کتاب به دست)
مدرسه بارفروش، با حمایت مالی دولت روسیه در بارفروش بنیان نهاده شد و در سال ۱۳۳۵ق تعطیل شد. آقا سیدنورالدین عراقی بعد از اختلافی که با سرپرستان مدرسه اعظامیه پیدا کرد، خود مدرسه‌ای ملی به نام وطن (نوریه) بنیان نهاد. آقا سیدهاشم معلم بنیان‌گذار مدرسه شرافت (بعدها بدر) بود؛ ابراهیم غنی‌زاده متکان از معلمان برجسته مدرسه احمدی (شاهپور) و علی‌حیدر برزگر، پسر آقا حسن بادکوبه‌ای بود.

۹۰ اعضای علمی (همراه با خانواده) و دانش‌آموزان دبستان ملی بارفروش (ایران و روس) بی‌سرتکیه، ۱۳۰۵ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۹۱ اعضای علمی (همراه با خانواده) و شاگردان دبستان ملی بارفروش (ایران و روس) در پیک نیکی در بیرون شهر حوالی بحر ارم، ۱۳۰۵ش.

۹۲ آزمایشگاه مدرسه اعظامیه . اولین مدرسه بابل به سبک نوین؛ ۱۳۲۳ق/ ۱۲۸۴ش. تأسیس توسط اعظام‌السلطنه (حاکم بارفروش)، ملامحمدجان علامه و چندتن دیگر در محله آستانه. این مدرسه در سال ۱۲۸۹ش منحل شد. یکی از افرادی که برای تأسیس این مدرسه کمک مالی نمود پدر زنده‌یاد محمدصادق شفیع‌زاده یعنی محمدشفیع چاروادارباشی بود. (به نقل از بابل شهر بهار نارنج، ص ۳۱۴).
از راست نفر اول: علی‌عباس حسن‌زاده برزگر (بعدها اردشیر برزگر) در سن ۱۱ سالگی؛ از چپ نفر اول: علی‌حیدر برزگر (برادر علی‌عباس)؛ از چپ نفر سوم: علی‌حسین (برادر علی عباس)

۹۳ مدرسه نوریه (وطن) بارفروش، در ماه صفر ۱۳۲۴هـ. ق / ۱۲۸۵ش. این مدرسه توسط سیدنورالدین عراقی ـ که در میان دانش‌آموزان دیده می‌شود ـ پس از جدایی او از مدرسه اعظامیه تأسیس شد.

www.tabarestan.info
تبرستان

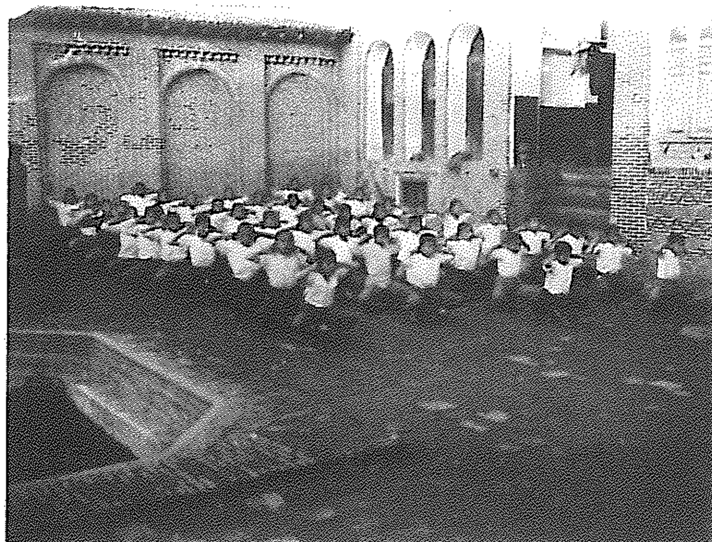

۹۴ شاگردان و معلمان مدرسه احمدی (از سال ۱۳۰۶ به نام شاهپور). این مدرسه در سال ۱۲۹۸ش / محرم ۱۳۳۲ق توسط عبدالحسین خان امیرمنتخب (بعدها صادقی‌نژاد) به نام شاه‌وقت احمدشاه قاجار در زرگرمحله، در کوچه کفاشیان بنیان نهاده شد.

۹۵ رژه گروه پیشاهنگ مدرسه احمدی (بعدها شاهپور) در برابر ولیعهد وقت محمدرضا پهلوی. ۱۳۰۸ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۹۶ دانش‌آموزان مدرسه شاهپور (بی‌سرتکیه) در حال انجام تمرینات ورزشی،۱۳۰۶ ش.

۹۷ عکس یادگاری معلمان و دانش‌آموزان مدرسه شاهپور (بی‌سرتکیه). در میان جمعیت تصویر محمدابراهیم صابری و اردشیر برزگر دیده می‌شود. دهه ۱۳۲۰ش.

۹۸ دانش‌آموزان پیشاهنگی دبستان شاهپور (احمدی‌سابق)،۱۳۰۷ش.

ردیف دوم، از چپ نفر دوم: زین‌العابدین فروهری رئیس اداره معارف و رئیس دبیرستان شاهپور، ۳. ابراهیم متکان (غنی‌زاده) رئیس مدرسه بدر ۴. ابوالقاسم بازرگان (بعدها مدیر اداره تلفن شهر بابل و رئیس پیشاهنگی بابل) ۵. برادر بازرگان و همکار وی ۶. محمدعلی نادری و بقیه دانش‌آموزان.

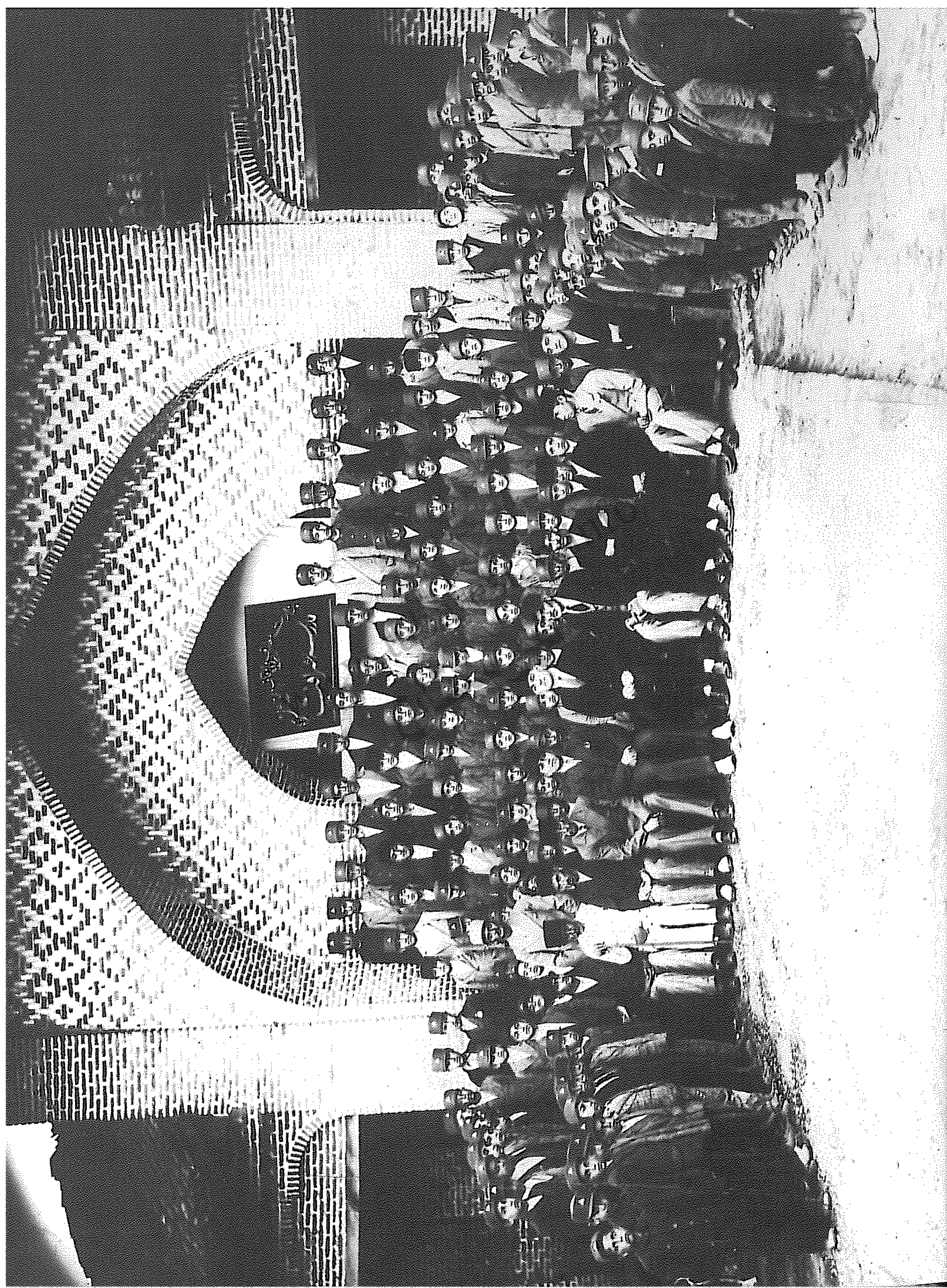

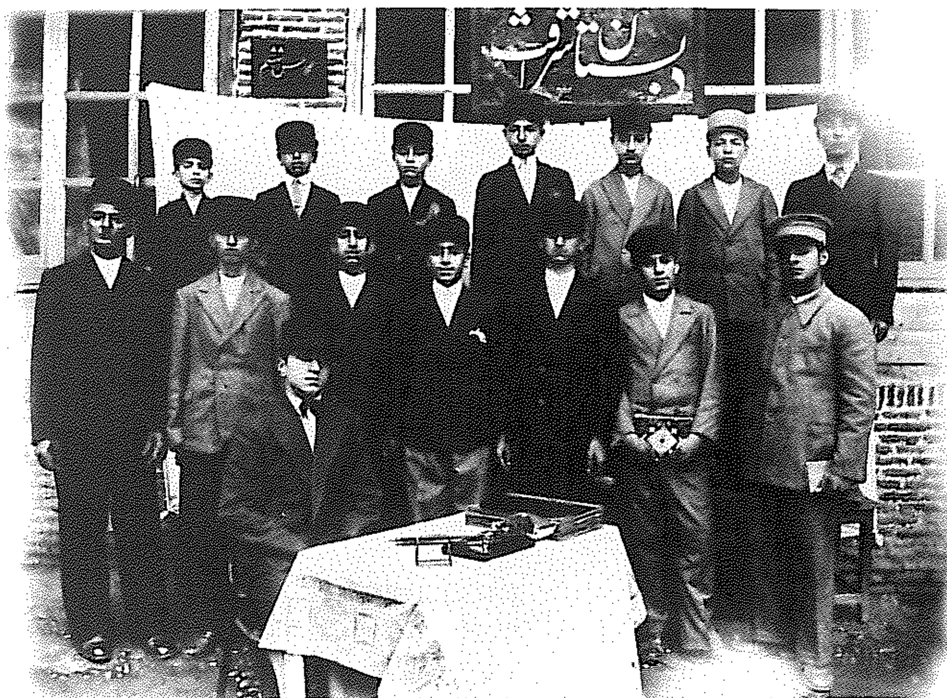
۹۹ دبستان فردوسی، محله حصیرفروشان ، ۱۳۰۸ش.

www.tabarestan تبرستان

۱۰۰ دبستان شرافت (چندی بعد بَدِر) در عمارت مدرسه دینی قهاریه (محله شهدا)، ۱۳۱۱ش.
نشسته از راست به چپ : از نفر سوم: عباس ایزدپناه، مصطفوی، حسن آشتی‌بقایی، اسدالله نوری اسفندیاری(رئیس معارف / آموزش و پرورش) ، احمد صابر (مدیر مدرسه)، محمدعلی پیروان، عبدالکریم شریعتمداریان، ابوالفضل آموزگار(پیراهن سفید عصا به دست).

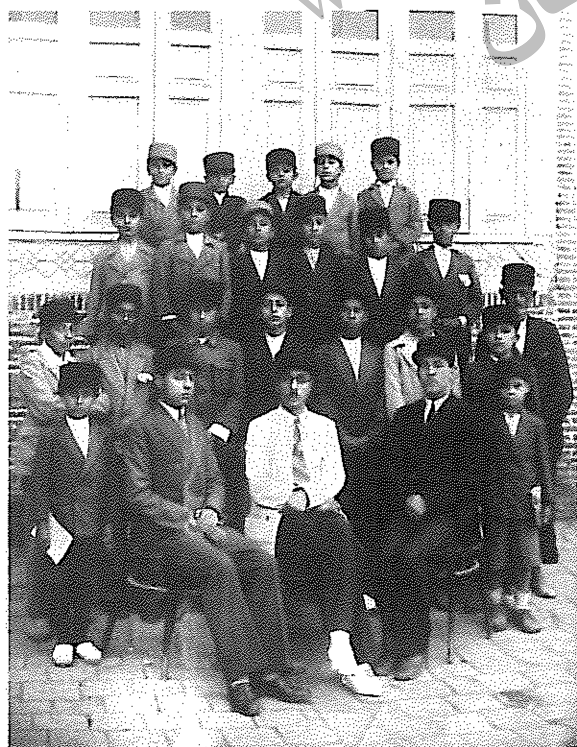
دبستان شرافت در سال ۱۳۳۲ق / ۱۲۹۳ش توسط آقای سیدهاشم معلم در محله بی‌سرتکیه (در محل کنونی دبستان کمال) بنیان نهاده شد. در ۱۳۰۹ش محل دبستان به ساختمان مدرسه دینی قهاریه تغییر مکان داد. در اواخر ۱۳۱۱ش احمد صابر در ساختمان مدرسه تعمیرات اساسی ایجاد کرد. در ۱۳۱۲ مدرسه شرافت به نام وزیر فرهنگ میرزا احمدخان بدِر (نصیرالدوله) به بدِر تغییر نام داد. احمد صابر و جمال رسولی مشهورترین مدیران این مدرسه بودند.

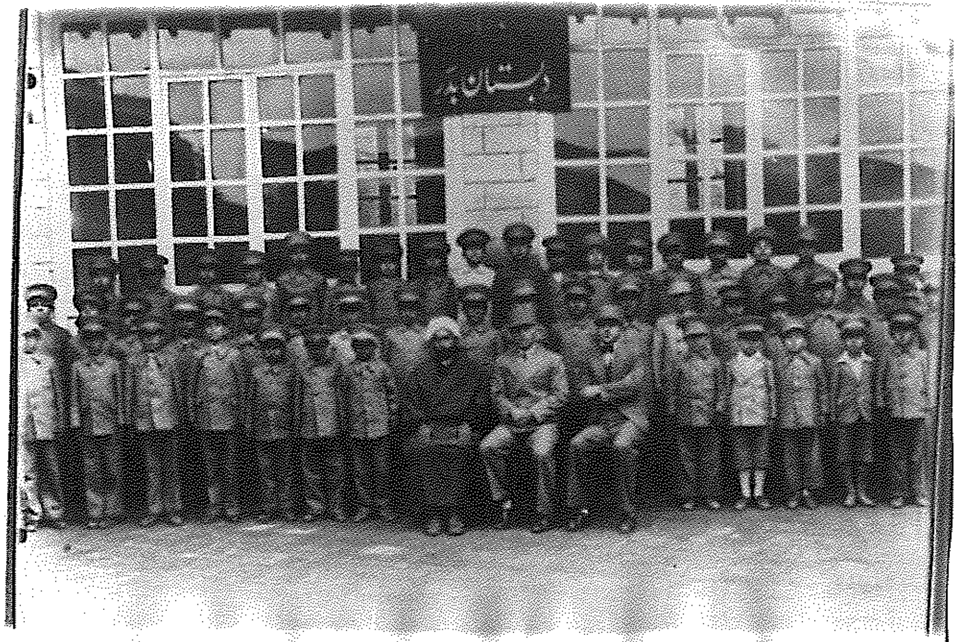

۱۰۱ جمعی از کارکنان و دانش‌آموزان دبستان شرافت، ۱۳۱۲ ش، محله شهدا در عمارت سابق مدرسه دینی قهاریه.
نشسته : احمد صابر (مدیر مدرسه). از راست، نفر سوم ایستاده : محمدابراهیم صابری (برادر کوچکتر صابر معلم، که سال‌ها مدیر همین مدرسه بود). نفر پنجم ایستاده : علی علوی (معاون مدرسه).

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۰۲ جمعی از کارکنان و دانش‌آموزان دبستان بدر، ۱۳۱۴ش.

۱۰۳ دبستان بدر ، سال۱۳۱۳ش، از راست: احمد صابر مدیر مدرسه، اسدالله نوری اسفندیاری، محمد اشراقی

۱۰۴ دبستان بدر

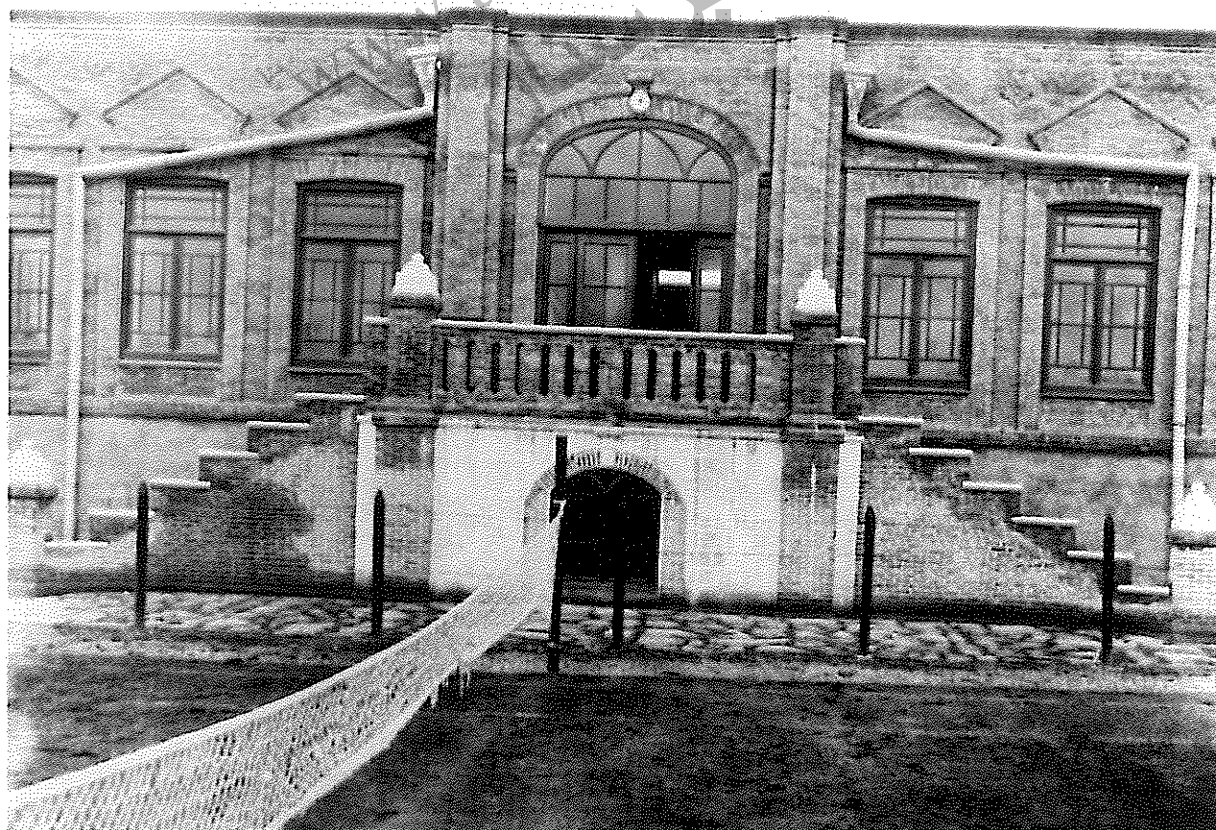
www.tabarestan.info
تبرستان

۱۰۵ معلمین و دانش‌آموزان مدرسه بدر ۱۳۳۱ش، ردیف اول از چپ نفرچهارم ابوالقاسم اعظم از پیشگامان آموزش نوین در بابل.

۱۰۶ دبستان دولتی بَدر، شهدا، ۱۳۱۵ش.

www.tabarestan.info

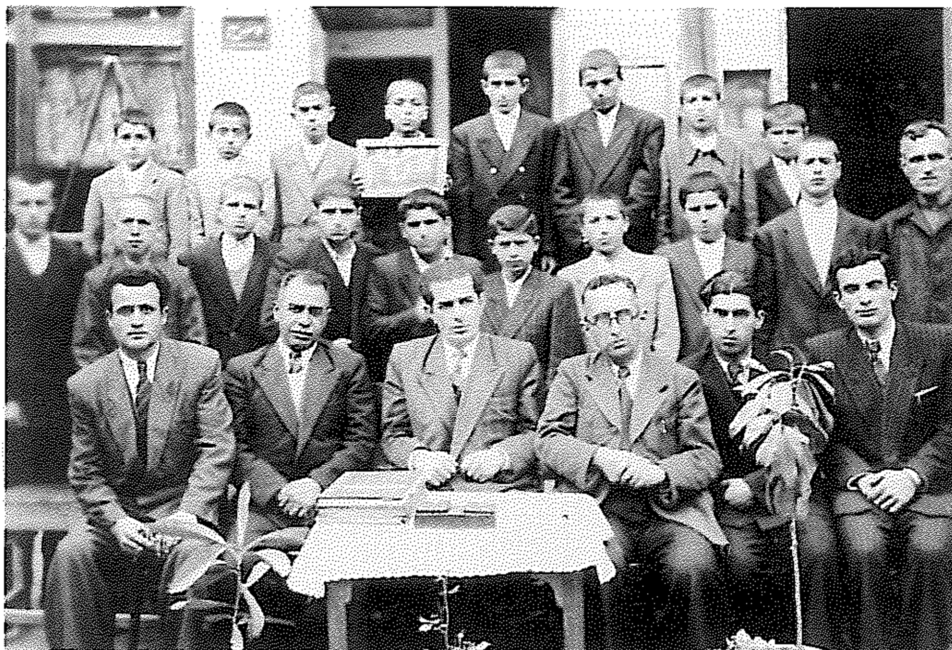

۱۰۷ جمعی از کارکنان و شاگردان مدرسه بَدر (شرافت سابق). نشسته از چپ، نفر چهارم: علی‌حیدر برزگر (برادر اردشیر برزگر)

۱۰۸ مدرسه ملی پهلوی، (تأسیس در ۱۲۹۱ش)
نشسته از راست: شیپوریان، اسماعیل بهشتی (مؤسس و مدیر)، محمدکاظم علامه‌زاده، حدود سال های ۲۲ ـ ۱۳۲۱

www.tabarestan.info

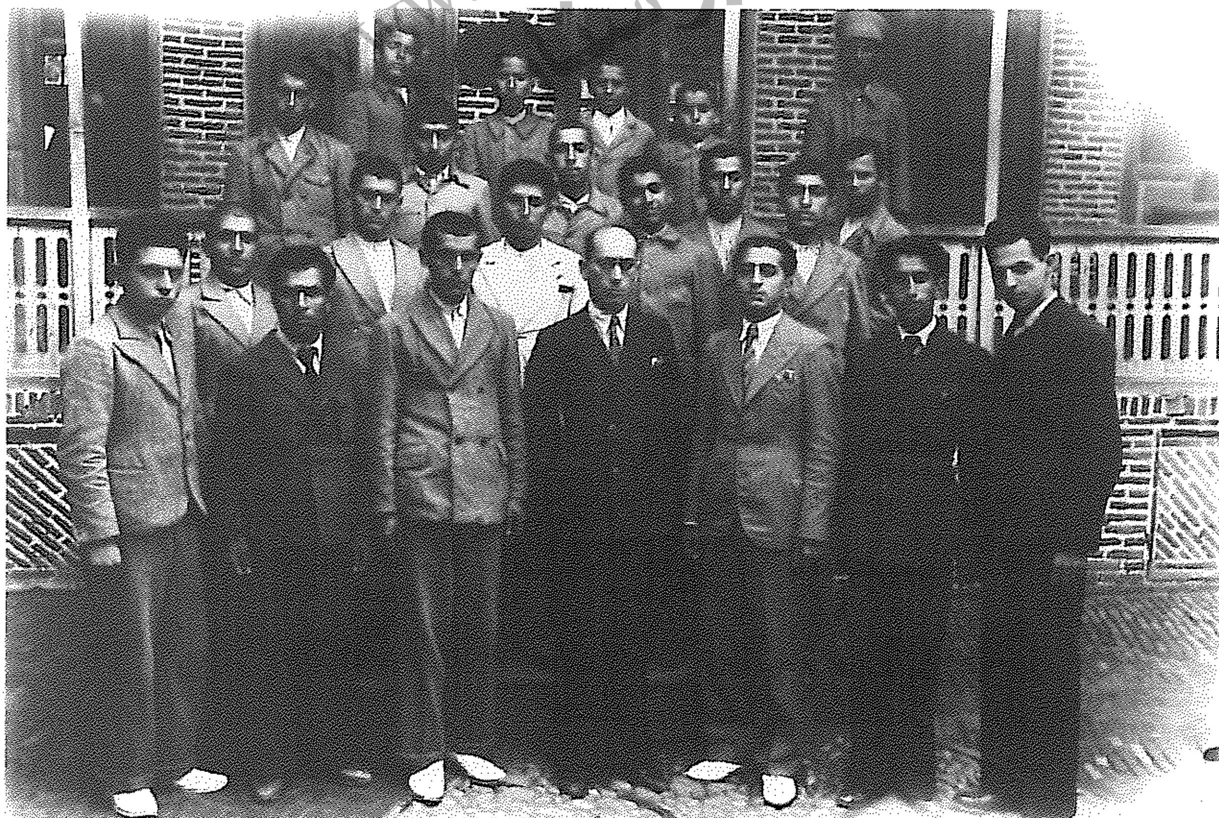

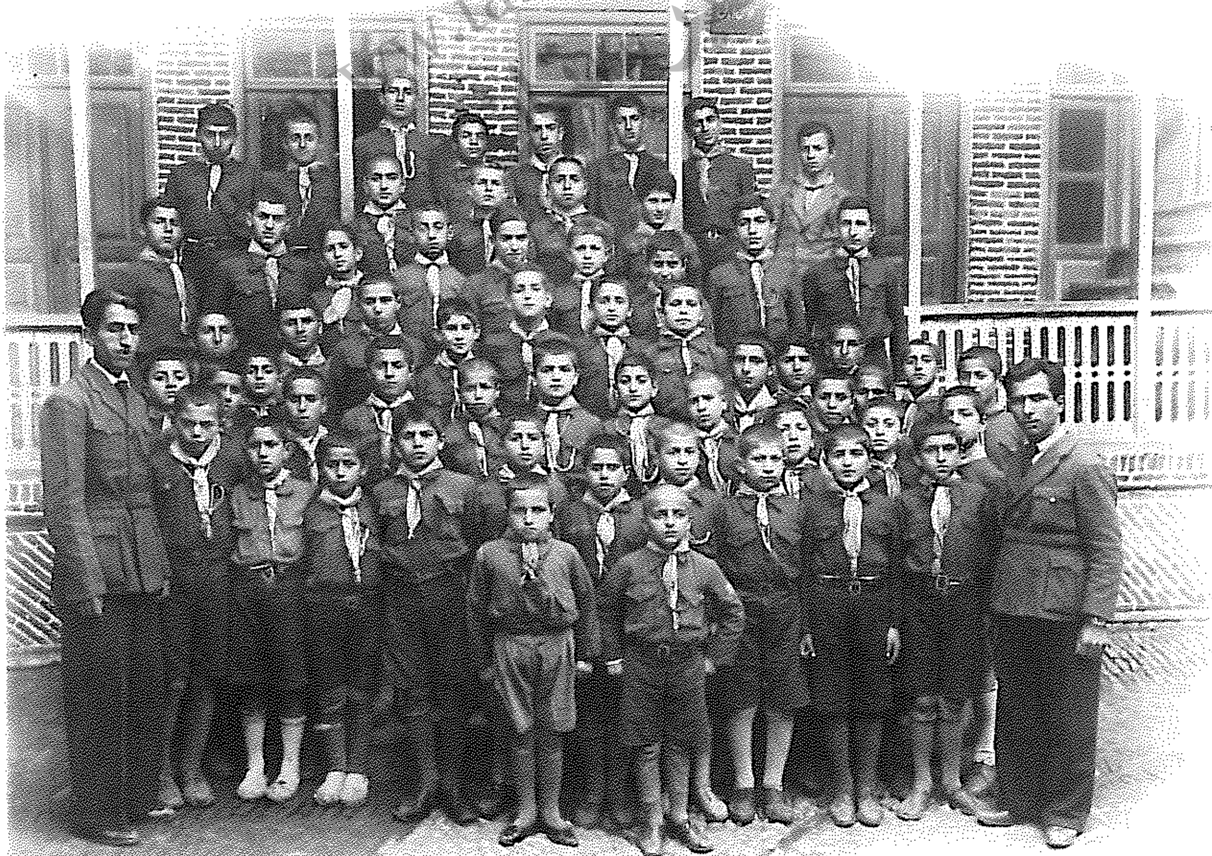
۱۰۹ جمعی از معلمان و شاگردان دبستان ملی پهلوی، نشسته از راست نفر سوم: مدیر مدرسه سیداسماعیل بهشتی

۱۱۰ دبستان ملی تربیت ردیف اول از راست نفر دوم: علی علوی، احمد صابر، اردشیر برزگر. این مدرسه در سال ۱۳۱۳ش در محله مسجد جامع تأسیس شد و در سال ۱۳۵۹ به شهید رضا اکبرنژاد تغییر نام یافت.

www.tabarestan.info

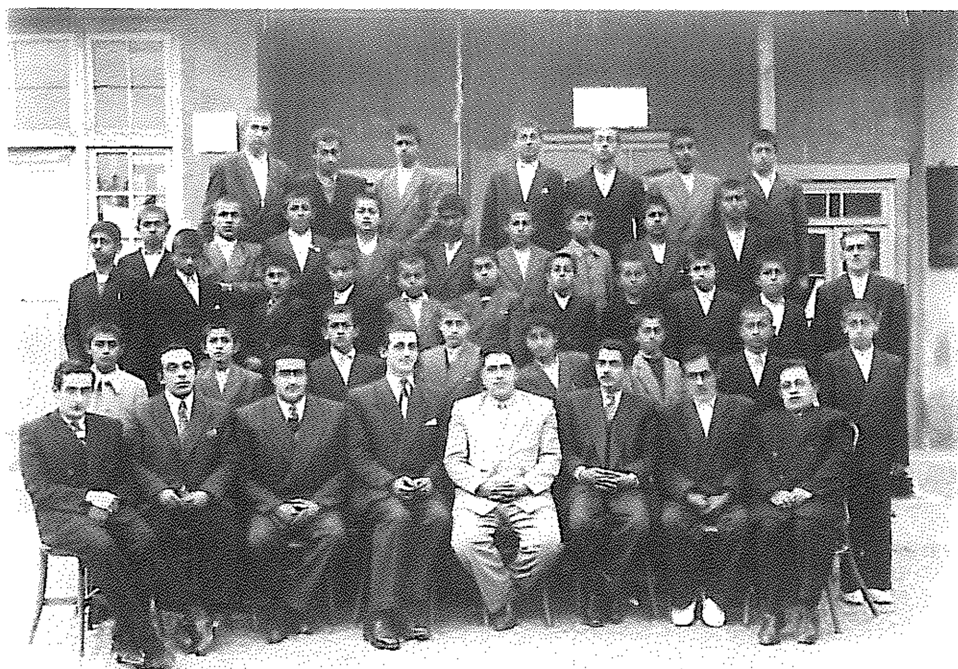

۱۱۱ دبستان ملی تربیت، نشسته از راست: ؟، علی علوی، محمدابراهیم صابری (مدیر).

۱۱۲ گروه دانش‌آموزان پیشاهنگ دبستان ملی تربیت، علی علوی (معاون مدرسه) در سمت چپ تصویر دیده می‌شود.

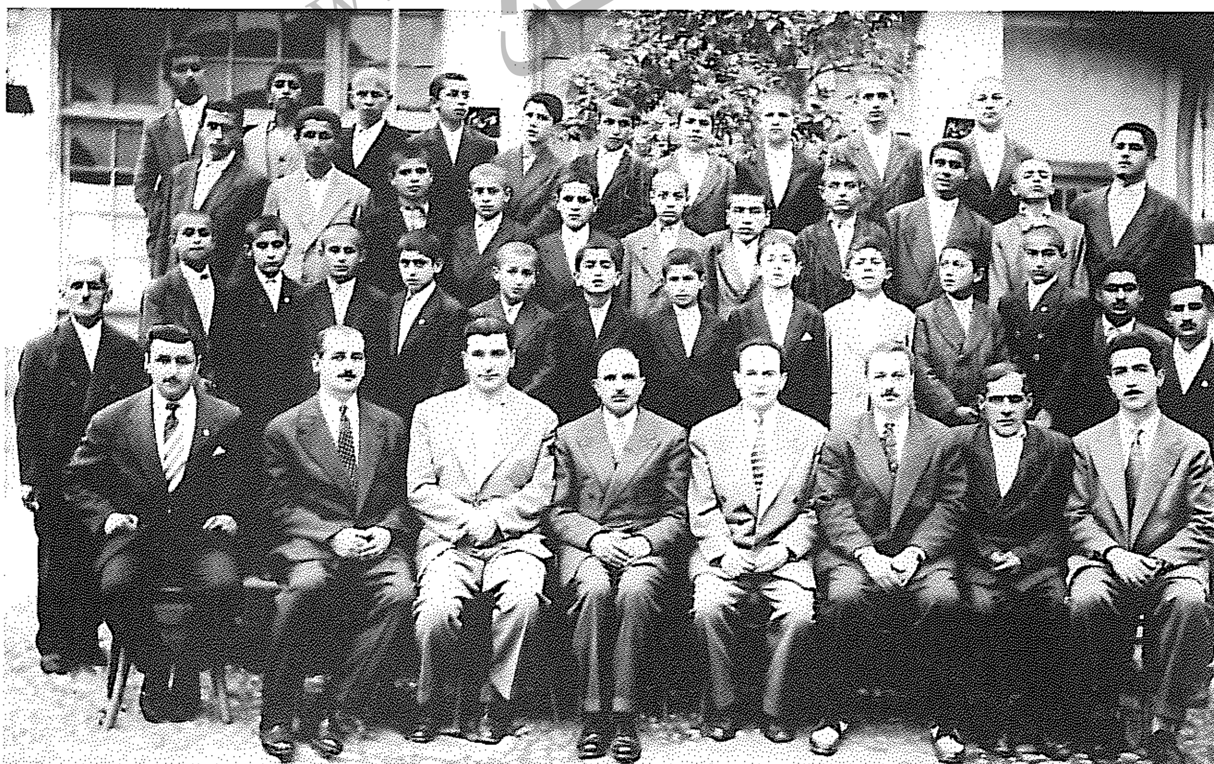
www.tabarestan.info

۱۱۳ دبستان ملی‌تربیت. ۱۳۴۵ش. از چپ، ردیف اول، نفر چهارم: محمدابراهیم صابری، نفر پنجم: دکتر نیرویی.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۱۴ جمعی از کارکنان اداره آموزش و پرورش بابل و معلمان و دانش‌آموزان دبستان ملی تربیت.

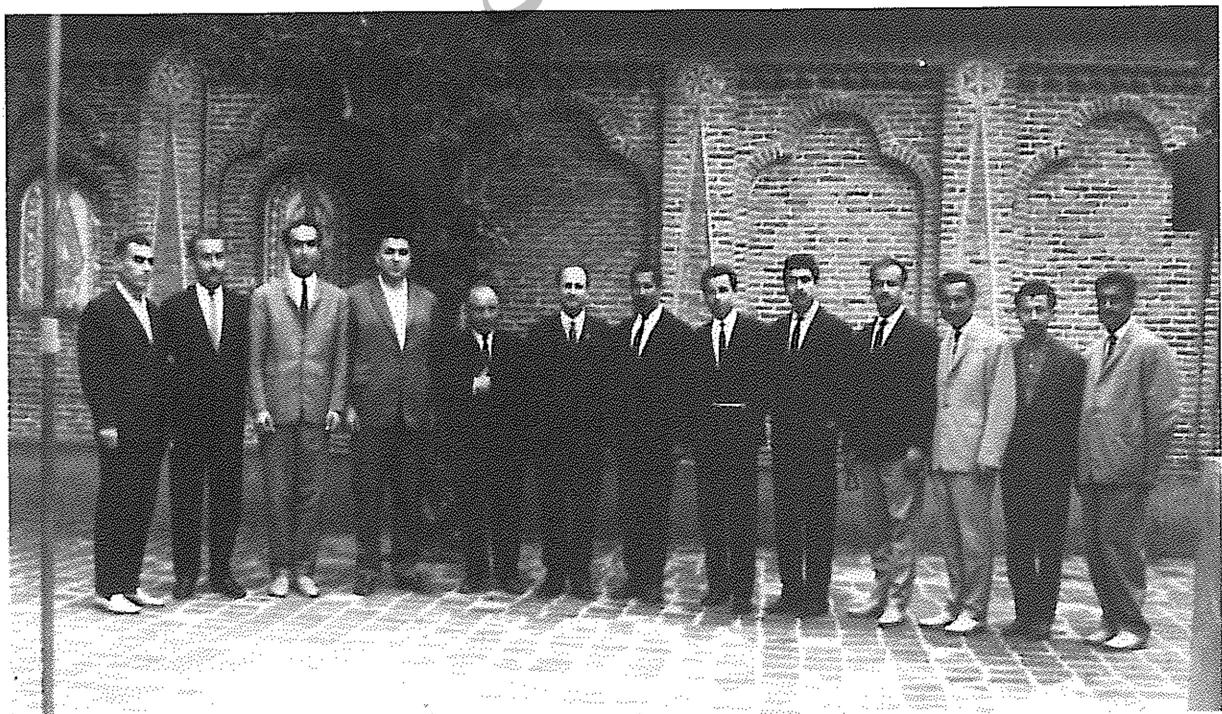

۱۱۵ کارآموزان دبستان ملی‌تربیت، حدود سال ۱۳۴۰ش.

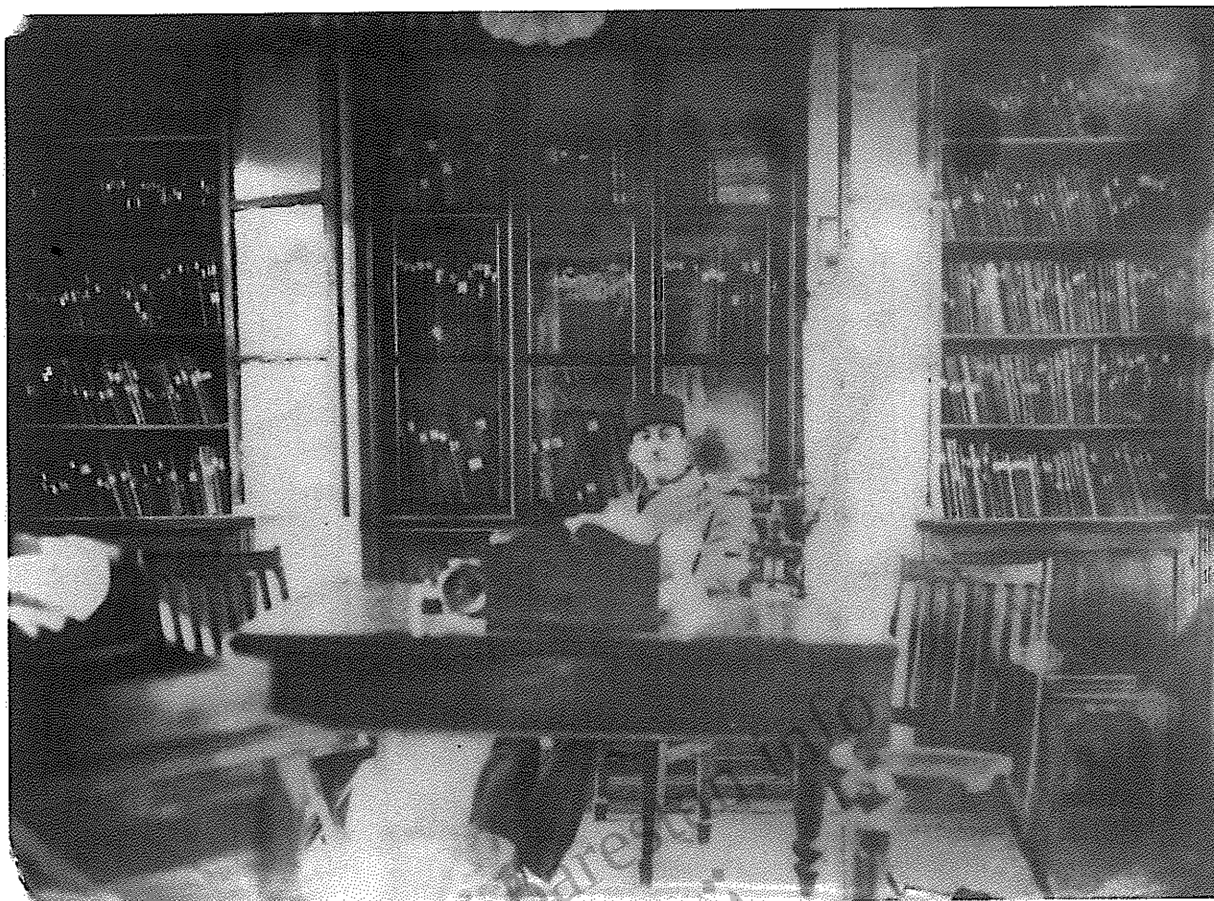
www.tabarestan.info
تبرستان

۱۱۶ کارکنان مدرسه رحمانی، ۱۳۴۲ش، از چپ ، نفر سوم: عیسی عالم‌زاد، دکتر نیرویی، علامه‌زاده، بهرام پیربازاری رئیس اداره فرهنگ بابل. این مدرسه پسرانه در سال ۱۳۲۹ش در محله چاله‌زمین تأسیس شد. ساختمان مدرسه را بازرگانی به نام رحمانی معروف به حاج آقا روغن که سالها در روسیه زیسته بود به اداره فرهنگ بابل اهدا کرد.

۱۱۷ جمعی از کارکنان و معلمان آموزش و پرورش بابل، ۱۳۳۲ ش.
نشسته از چپ، نفر ششم: ابوالقاسم اعظم؛او یکی از قدیمی‌ترین و معروف‌ترین معلم‌های مدارس بابل، امیرکلا (خیام / شفاعت)، نظامی بندپی و پهلوی درازکلا (امام موسی‌صدر فعلی) بوده است. نفر هفتم: زنده‌یاد دکتر نیرویی؛ نفرآخر: استاد مرحوم رمضانعلی‌شعبان‌پور.

۱۱۸ قرائت‌خانه ملی شاهپور، ۱۳۰۸ ش. ساختمان قرائت‌خانه درست در وسط میدان ایستگاه (چندی پس از استقرار حکومت رضاشاه میدان ششم بهمن و پس از پیروزی انقلاب میدان ۱۷ شهریور) واقع بوده است. محمدرضا بدخشان مدیر این قرائت‌خانه با واگذاری کتاب‌های کتابخانه شخصی خویش به قرائت‌خانه جانی تازه به آن بخشید. کتابخانه عمومی بابل (واقع در پارک ولیعهد؛ پس از انقلاب پارک شهید شکری) ـ با توجه به همه تغییر مکان‌ها و تغییر نام‌ها ـ در واقع همان قرائت‌خانه شاهپور (پیش از این مظفریه) است. قرائت‌خانه مظفریه را آقا حسن بادکوبه‌ای به نام مظفرالدین‌شاه در سال ۱۳۱۷ق تأسیس کرده بود.

www.tabarestan.info
تبرستان

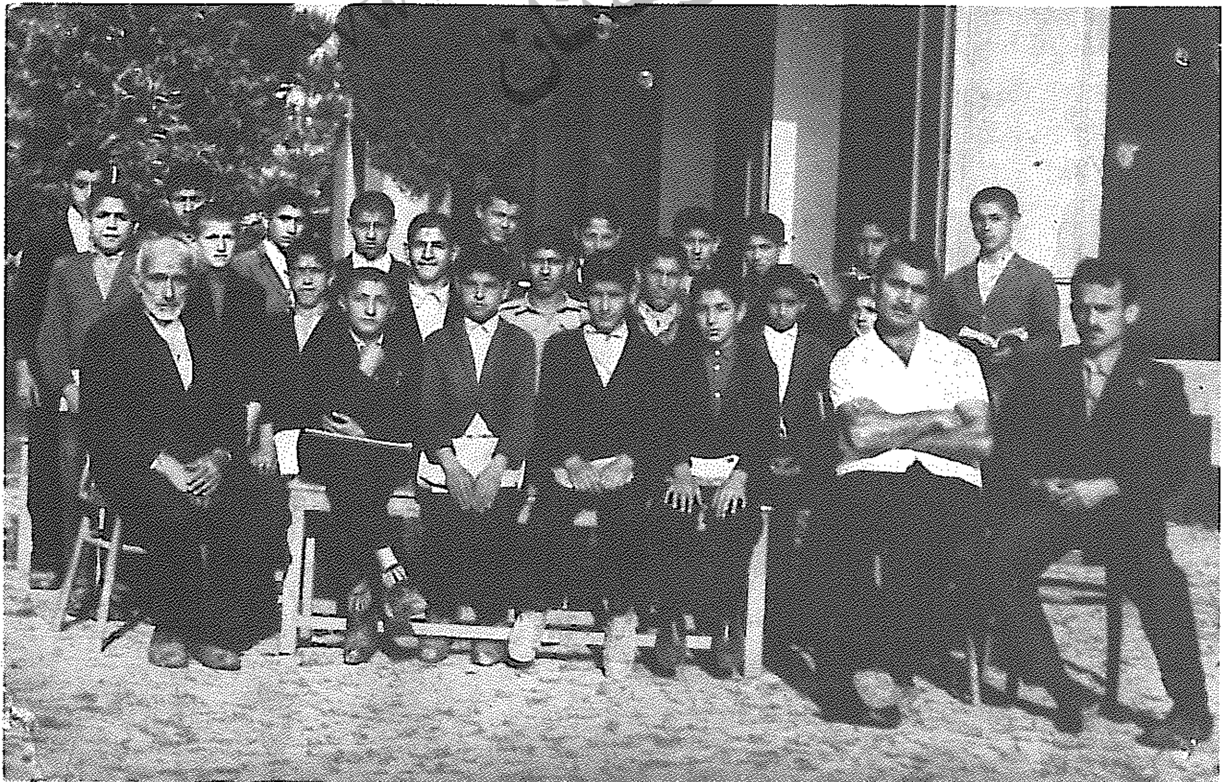
۱۱۹ کتابخانه عباس جهانیان، ۱۳۳۵ش، نفر اول نشسته: عباس جهانیان (درباره او رجوع کنید به توضیحات تصویر شماره ۲۷۳)

۱۲۰ دانش‌آموزان در حال برگزاری امتحان در محوطه‌ای که بعدها در آن ساختمان ورزشگاه پهلوی (آزادی فعلی) احداث شد. دهه ۱۳۲۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۲۱ دانش‌آموزان کلاس ششم دبستان نوشیروانکلا بابل، سال ۱۳۴۴ش. این دبستان در سال ۱۳۲۳ش توسط روان‌شاد نوشیروانی پایه‌گذاری شد.

۱۲۲ مدرسه نظامی بندپی (مقریکلا)، در زمان مدیریت محمدتقی مقدری ، حدود ۱۳۳۵ ش. معاینه پزشکی دانش‌آموزان توسط دکتر ندیمی (رئیس مرکز بهداری بندپی).
این مدرسه پس از اخذ مجوز توسط شیخ حسین سلیمان‌تبار (مدیر) در ۱۳۰۶ش، با کوشش او و میرزا جمال سلیمان‌تبار (نخستین معلم مدرسه) و دیگر بزرگان بندپی در محل تکیه سفیدتور دایر شد. اما بعد از دو سال به دلیل نامناسب بودن محل، مدرسه به تکیه مقریکلا انتقال یافت. مدرسه در ۱۳۴۶ به ساختمان جدید منتقل شد.

۱۲۳ دبستان دولتی اله رودبار، قبل از احداث ساختمان جدید مدرسه ، حدود سال ۱۳۴۰.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۲۴ دبستان دولتی اله رودبار.

۱۲۵ دو عکس از دانش‌آموزان در حال اجرای نمایشی محلی، حدود سال ۱۳۴۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۲۶

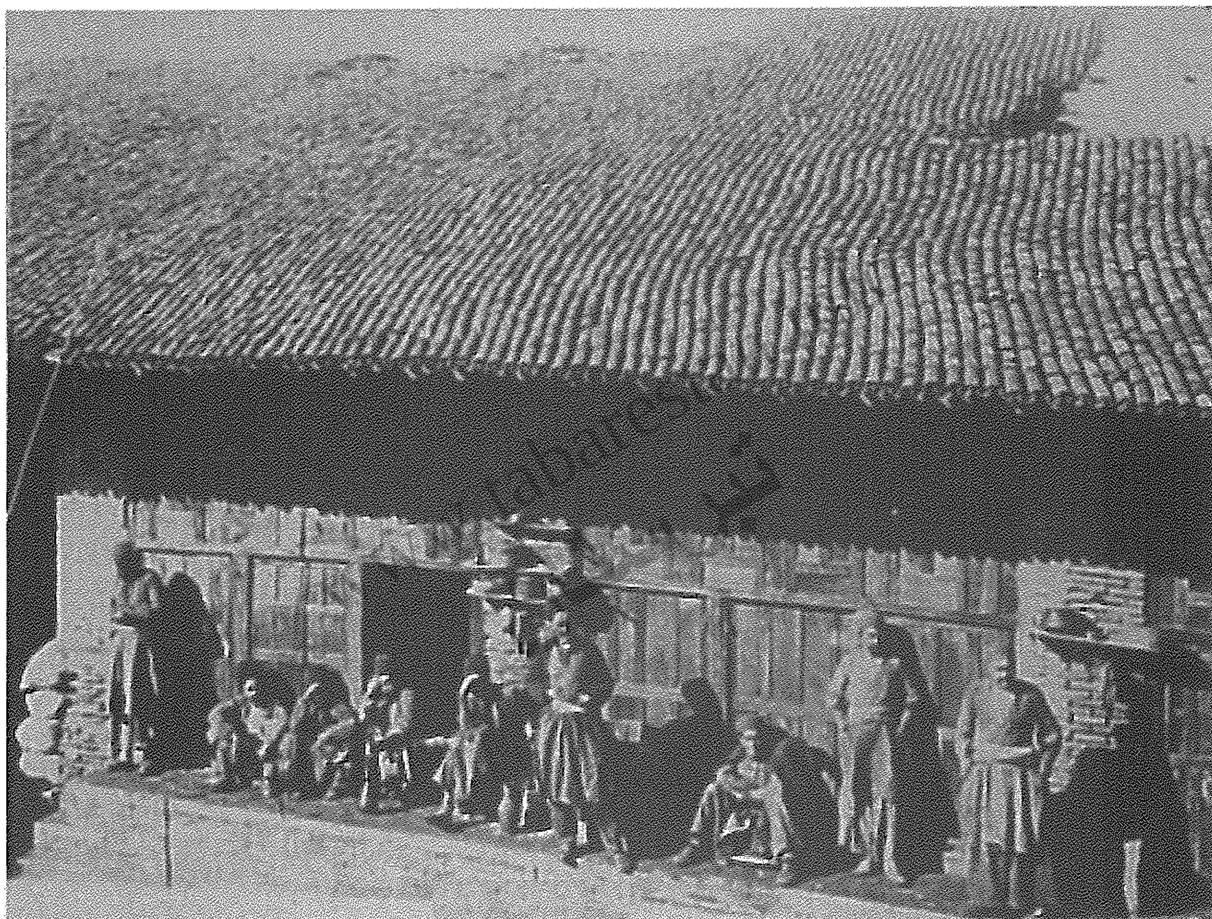

۱۲۷ اداره آموزش و پرورش، ۱۳۳۰ش. در این سال‌ها در اصلی آن از ضلع شمال غربی باز می‌شد. این بنا در سال ۱۳۸۳ به دلیل گسترش خیابان مدرس تخریب شد.

رخدادها و اجتماعات

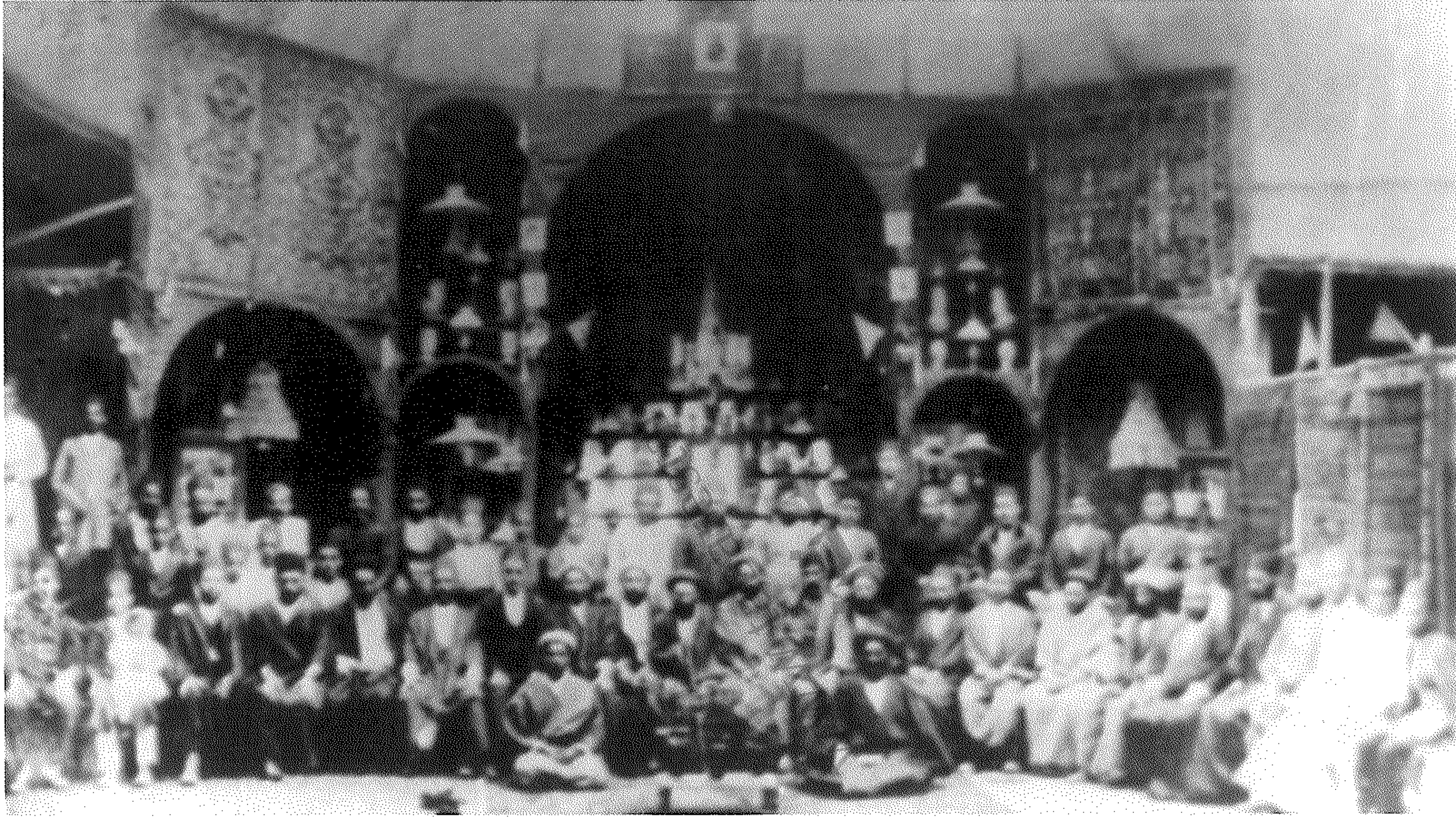
www.tabarestan.info
تبرستان

۱۲۹ بازار بارفروش، ۱۸۹۴ م.

۱۲۸ زنی از روستای سلطان محمدطاهر، عهد قاجار، ۱۸۹۴ م.
نقش و نگاره‌های روی دیوار و نوع پوشش زن در آن روزگار عامل اصلی انتخاب این عکس از طرف گردآورندگان بوده است. حیف دیدیم که از این قطعه عکس قدیمی استفاده نکنیم، اگرچه هیچ جای مناسبی برای آن در این مجموعه نیافتیم. شاید با این دید بتوان این قطعه را در ابتدای فصل رخدادها جای داد: زن بارفروشی به رویدادهای سیاسی و اجتماعی بارفروش می‌نگرد.

۱۳۰ مراسم افتتاح کاروانسرای زرگرمحله، سرای‌حاج سیدحسن مولانا (از تجار بنام بارفروش، نفر وسط با عصا). معروف است میرزا رضا کرمانی در این سرا به مدت ۴۰ روز بیتوته کرده بود. سپس دست به ترور ناصرالدین‌شاه زده است . این کاروانسرا در ۱۳۶۳ تخریب شد و پاساژ جدیدی به نام سیدحسن مولانا جایگزین آن شده است. عکس مربوط به عصر ناصرالدین شاه است.

۱۳۱ حاجی ملا محمد اشرفی (نفر پنجم از چپ) و علمای بارفروش، عصر ناصرالدین‌شاه ، ۲۷ ذیحجه ۱۲۸۲ق. از آلبوم ناصرالدین‌شاه.
آیت‌الله اشرفی (۱۲۱۵ ق) از علمای طراز اول مازندران در عصر ناصری و از شاگردان سعیدالعلما و شیخ مرتضی انصاری بود. او که در سن ۲۱ سالگی به درجه اجتهاد رسید پس از تحصیل در نجف به بابل آمد و محضر درس گشود. ناصرالدین شاه احترامی بسیاری برایش قائل بود. از آثارش، اسرار الشهاده، شعائر الاسلام، المزار، و تفسیر سوره قدر است.

۱۳۲ علمای بارفروش، ۱۲۸۲ ق. عکس به هنگام مسافرت ناصرالدین شاه به بارفروش برداشته شد.

۱۳۲ عبدالحسین‌خان سرتیپ بندپئی (ردیف دوم از راست نفر سوم) در میان گروه میرخان سردار و حاجی سیدطاهر مجتهد استرآبادی، عکاسخانه مبارکه دارالفنون، دارالخلافه ناصری، خانه‌زاد عبدالله قاجار، ۱۲۸۲ق.

عبدالحسین‌خان حلالخور فرزند میرزا اسماعیل منشی‌الممالک، از رجال مؤثر مازندران در عصر ناصری، حاکم و رئیس فوج بندپی‌بود. وی در سال ۱۳۰۷ق درگذشت. تکیه مقریکلا از یادگارهای او است.

۱۳۴ جمعی از رجال مازندران در دوره مشروطه

ردیف اول نشسته از راست: ۱. حاج میرزا احمد اسکی ۲. سید صادق بابلی ۳. میرزا محمدباقر لاریجانی ۴. سید صادق نیاکی ۵. شیخ غلامعلی ساروی ۶. ملا محمدجان علامه ۷. شیخ غلامعلی بابلی ۸. شیخ محمد بندپئی ۹. میرزا محمد امیری لاریجانی ۱۰. شیخ حسن شیخ الرئیس لاریجانی

ردیف دوم از راست: ۱. میرزا محمدعلی سنگ ۲. حاج امجدالملک ۳. امیر دیوان ۴. سردار جلیل ۵. غلامحسین میرزا داراب (شاهزاده) ۶. امیر مکرم لاریجانی (محمد امیر مختاری) ۷. امیر مؤید باوند سوادکوهی ۸. شجاع‌الملک (برادر امیر مؤید) ۹. مقتدر السلطان ۱۰. حبیب الله اشجع الملک (حاکم ساری در ۱۳۲۹ق).

۱۳۵ جمعی از رجال و علمای مشروطه‌خواه بارفروش(۱۳۳۰ق)
ملا محمدجان علامه (ردیف اول، از چپ، نفر پنجم) و سید محمد نورانی معروف به سیدآقا معلم (ردیف اول از راست، نفر سوم) در میان جمع دیده می‌شوند.

۱۲۶ اجتماعی در بارفروش، در عهد قاجار. ملامحمدجان علامه با نشانه ضربدر مشخص شده است.

۱۳۷ جماعتی از علما و اهالی بارفروش، ردیف دوم، نفر سوم از راست: شیخ غلامعلی شریعتمدار، در کنار او نفر چهارم احتمالاً شیخ کبیر است. نفر ششم ملامحمدجان علامه (رهبر مشروطه‌خواهی مازندران).

۱۳۸ **رجال بارفروش** در عصر قاجار. نشسته از راست، نفر دوم: اعظام‌السلطنه حکمران بارفروش و نفر سوم: ملا محمدجان علامه، رهبر مشروطه‌خواهان مازندران.

۱۳۹ **رجال سیاسی بارفروش**. نشسته از راست: سرتیپ سیف‌الله‌خان عموی امیر مکرم لاریجانی، سپه سالار وجیه‌الله میرزا معروف به امیرخان سردار برادر عین‌الدوله صدراعظم ایران، امیرمکرم لاریجانی در سنین جوانی. عصر ناصری.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۴۰ یک جشن با حضور جمعی از تجار و ارامنه مقیم بابل، در کاروانسرایی حوالی میدان ایستگاه. ۱۹۲۷م / ۱۳۰۶ش.

۱۴۱ تعزیه‌خوانی در بارفروش، عهد قاجار.

۱۴۲ جماعتی از اهالی بارفروش. عهد قاجار

۱۴۳ ظهیرالدوله، حکمران مازندران در بارفروش، ۱۳۲۶ق .

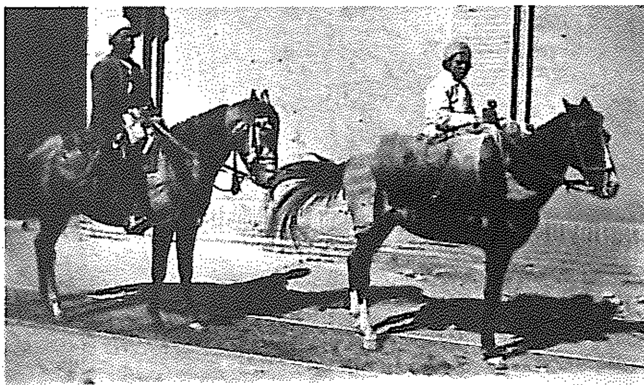

۱۴۴ گاردن پارتی به مناسبت آتش‌سوزی در بارفروش که گویا در باغ مجلس شورای ملی تشکیل شد. حوالی ۱۳۲۶ق.

۱۴۵ میرزا محمود رئیس (نفر عصا به دست معمم) در میان دوستدارانش. کنار او مؤیدی وکیل دادگستری بابل دیده می‌شود. اواخر دوره قاجار.

۱۴۶ پُست مازندران در بارفروش، عهد ناصری.

۱۴۷ مراسم کلنگ‌زنی اولین مریضخانه بارفروش به نام مریضخانه شاهپور (بیمارستان شهید یحیی‌نژاد کنونی) به دست رضاشاه در ۲۵ مهر ۱۳۰۷. رضاشاه بیلچه‌ای در دست دارد و ولیعهد در کنار او و پس از او تیمورتاش دیده می‌شود. نفر چهارم از چپ سردار اسعد بختیاری است. نفر اول از راست شیخ جعفر اشراقی و پشت سر او احمد صابر ایستاده است.

۱۴۸ پیشاهنگان مدرسه بَنات (شاهدخت بعدی) در مراسم کلنگ‌زنی مریضخانه شاهپور (بیمارستان یحیی‌نژاد فعلی) توسط رضاشاه (نک . عکس مربوطه)، ۲۵ مهر ۱۳۰۷ش. نیما یوشیج در سفرنامه بارفروش خود می‌نویسند: در این روز بارفروشی‌ها از رضا شاه خواستند که اولین سنگ‌بنای مریضخانه‌ای را در حوالی سبزه‌میدان که نام آن مریضخانه شاهپور گذاشتند، بگذارد. «عده بسیاری از اهالی حاضر بودند و به ضمیمه آن‌ها عده معدودی از شاگردهای شش هفت ساله مدرسه نسوان، موهایشان را با روبان بسته بودند... شاه پرسید که این دخترها که‌ها هستند؟ گفتند: شاگردهای مدرسه. دست به چانه یکی از این دخترها زد و گفت: درس هم می‌خوانند؟ جواب دادند: الفبا را بلد شده‌اند و بقیه تقاضا کردند این اطفال سرود بخوانند. شاه تقاضای آنها را قبول کرد. خود شاه دست زد. دیگران هم دست زدند، سرود خواندند و هلهله کردند. پیش‌آهنگها به یکدیگر چسبیدند، روی هم بالا رفتند، دیوار ساختند...» (به نقل از بابل شهر بهار نارنج، ص ۳۲۳). ردیف دوم از راست، از نفر سوم: محمدرضا بدخشان، سیدعلی بزرگ‌زاده، ابوالفتح‌خان کیا (همسر ملوک کیا). ردیف دختران از چپ: ملوک خصوصی (دختر دکتر حسین خصوصی)، نیکان‌پور (اولین دختر شایسته ایران)، فروغیه بصاری (دختر دکتر فروغ بصاری)، ؟، ؟، سعیدی زند، درخشنده خدیور، اشراقیه بصاری، طلعت بصاری، ؟، ؟، بهجت سعیدی زند (دختر موسی‌خان زند مدیر پست و تلگراف بابل)، ؟.

۱۴۹ افتتاح مریضخانه شاهپور، ۱۳۱۰ش. ردیف اول، نشسته، از روبه‌رو، نفر دوم: حسین قلی‌میرزا اعظام السلطنه در دوران پیری. او سالیانی چند حاکم بارفروش بوده و در تأسیس اولین مدرسه بارفروش که به نام او اعظامیه نامیده شد و نیز عمران و آبادانی شهر نقش بسزایی داشته است. نفر سوم میرزا محمود رئیس (۱۳۵۵ ـ ۱۲۸۴ق).

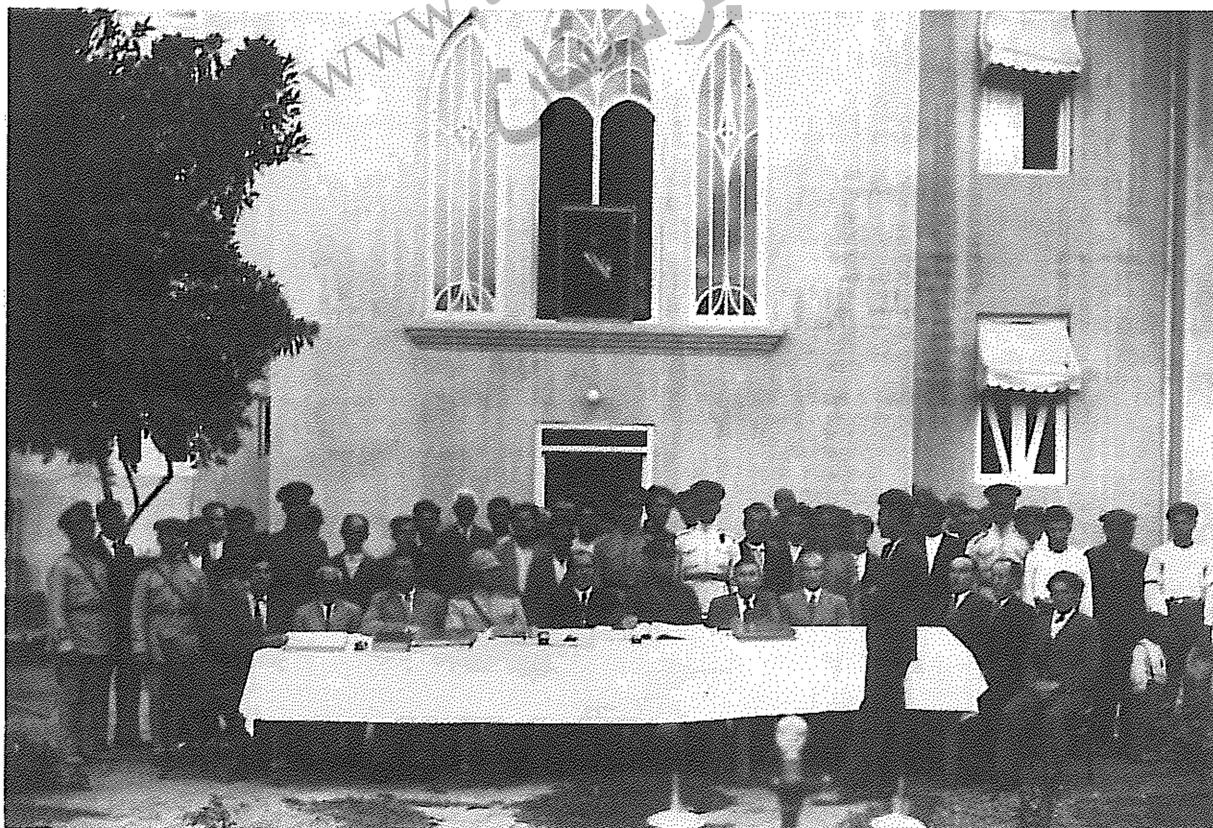
۱۵۰ چهارراه شهدا بارفروش، ۱۳۰۷ش. این چهارراه در دوران پهلوی و حتی پیشتر از آن در عهد قاجاریه نیز شهدا نامیده می‌شد. گفته می‌شود این محل مدفن و مقبره یکی از سادات بوده است. این مقبره به دستور رضاشاه تخریب شد.

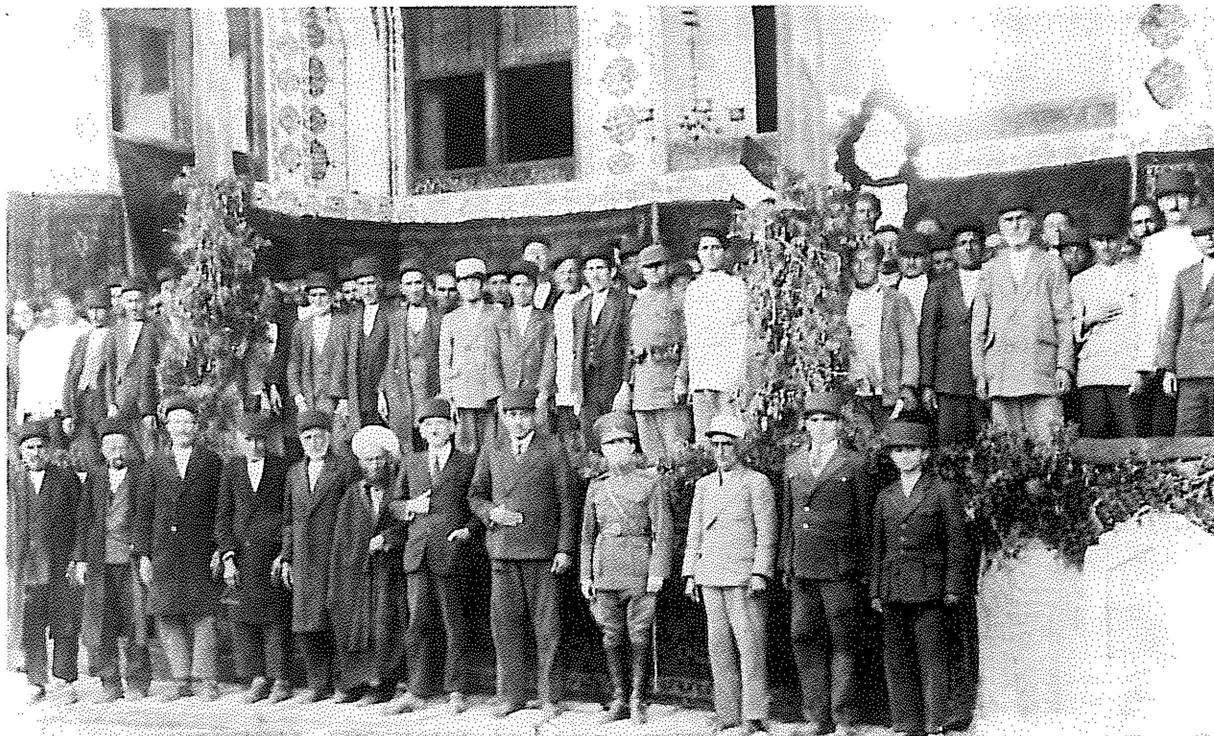

۱۵۱ پنج‌شنبه بازار قدیم . عکس متعلق به لارنس لاکهارت است که در سال‌های ۱۲۹۹ تا ۱۳۲۹ش برداشته شده است. لارنس لاکهارت مورخ، محقق و ایران‌شناس انگلیسی است که از سال ۱۹۲۴م به مدت سی سال به طور مرتب به ایران رفت و آمد داشته است. مجموعه عکس‌های لارنس در آرشیو دانشگاه کمبریج محفوظ است.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۵۲ اولین دوره سربازگیری در بارفروش، پشت عمارت بلدیه (شهرداری، اکنون گنجینه بابل)، ۱۳۰۸ش.

۱۵۳ اجتماع سران بندپی درباره دستور اولین دوره سربازی‌گیری، ۱۳۰۸ش. مکان: تکیه عبدالحسین‌خانی مقریکلای بندپی.

www.tabarestan.ir
تبرستان

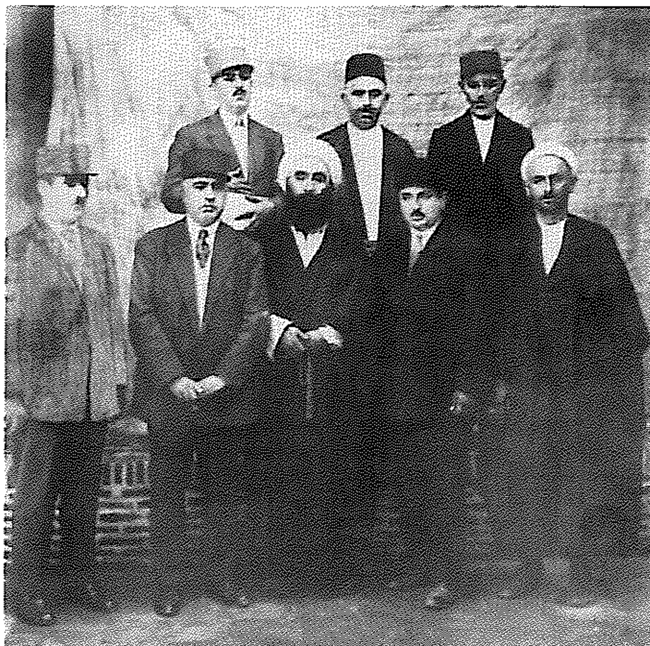
۱۵۴ اجتماع سران بندپی در خصوص اولین دوره سربازگیری، ۱۳۰۸ ش. مدرسه نظامی مقریکلا بندپی، ردیف جلو: شیخ عبدالصمد گرجی، (از مجتهدین بندپی که مدت‌ها تولیت موقوفات تکیه عبدالحسین‌خان را به عهده داشت) علی‌آزاد (بخشدار)، سروان سمندری ،؟ ،شیخ حسین سلیمان‌تبار،؟.

۱۵۵ اجتماع بزرگان و اهالی بندپی در خصوص سربازگیری، مدرسه نظامی مقریکلا (تکیه عبدالحسین‌خان)، ۱۳۱۴ش. نشسته از راست: میرزا عنایت سلیمان‌تبار، میرزا فرج‌الله عمران‌پور، حاج محمد فیروزی، حکیم‌پور (بخشدار)، سروان سمندری، ...، کربلایی مهدی‌قلی فتاحی، میرزا عباسقلی‌خان بیژنی، حاج مهرعلی رحمانی فیروزجایی.

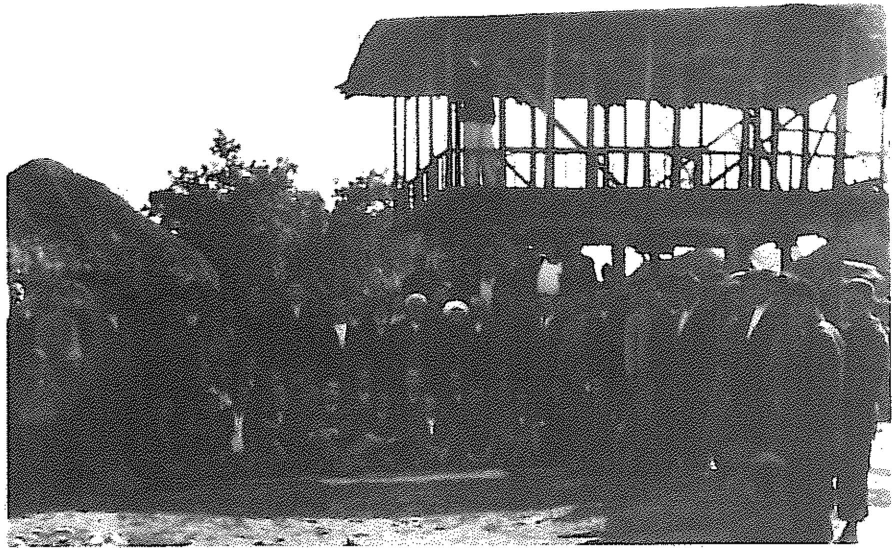
www.tabarestan.info
تبرستان

۱۵۶ اعضای هیئت مدیره شیر و خورشید بارفروش ۱۳۰۷ش

ردیف جلو از راست: شیخ عبدالمجید مجیدی (نایب رئیس)، فرماندار بابل (به احتمال: علی آزاد)، شیخ جعفر اشراقی ثقه‌الاسلام (رئیس هیئت مدیره)، میرزا معصوم‌خان حمزه‌تاش (منشی)، ناشناس.

ردیف پشت: آقاسید بابا یگانگی (معاون تحویل‌دار)، قنبرزاده (تحویل‌دار).

۱۵۷ کمیته مقاومت عشایر بندپی شرقی‌بابل ، سال ۱۳۲۳ علیه حزب توده مازندران. با فعالیت مجدد حزب توده پس از شهریور ۱۳۲۰ علما و ارگان‌های دولتی‌وقت با همراه کردن مردم به جلوگیری از نفوذ حزب توده مبادرت ورزیدند. در این اجتماع تصویر آیت‌الله شیخ جلال‌الدین علامه دیده می‌شود.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۵۸ کمیته مقاومت عشایر بندپی غربی بابل ، سال ۱۳۲۳ علیه حزب توده مازندران. مکان اجتماع در تکیه عبدالحسین خان مقریکلا (مدرسه نظامی) ، آیت‌الله شیخ جلال‌الدین علامه بر روی منبر و حاج محمد فیروزی (سمت راست به حالت نشسته) دیده می‌شوند.

۱۵۹ اجتماع اعضای حزب دمکرات بندپی در مقابل ساختمان فرمانداری بابل، در اعتراض به فعالیت‌های حزب توده. حزب دمکرات بندپی در سال ۱۳۲۵ش به سرپرستی میرزا فرج‌الله عمران‌پور تشکیل شد و شیخ جلال‌الدین علامه از حامیان آن بود.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۶۰ اجتماعی در بابل برای مقابله با تحرکات حزب توده، ۱۳۲۳ش. در میان جمعیت شیخ جلال‌الدین علامه دیده می‌شود.

۱۶۱ **رژه عشایر بندپی** به سرپرستی میرزا فرج‌الله عمران‌پور (کسی که جلوتر از همه حرکت می‌کند) در مراسم سالگرد سرکوبی فتنه کمونیستی سید جعفرپیشه‌وری در آذربایجان (۱۳۲۵ش). خیابان پهلوی، مقابل فرمانداری سابق که در مقابل ساختمان شهرداری سابق (گنجینه بابل کنونی) واقع بود. ۱۳۳۰ ش.

tabarestan.info

۱۶۲ گوشه‌ای از تظاهرات مردم بابل در پشتیبانی از دولت مصدق و ملی‌شدن صنعت نفت، ۱۳۳۰ ش.

۱۶۳ کمیته مقاومت عشایر روستایی گتاب بابل ، علیه حزب توده مازندران، سال ۱۳۲۳ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۶۴ آیت‌الله شیخ جلال‌الـدین علامـه در میان دوستان. نفر دوم از راست زنده‌یاد رمضـانعلی شعبان‌پور است. (مدیر فرهیخته دبیرستان آیت‌الله نوری که فردی ادیب و دانشور و بر نسل تحصیل کرده آن زمان بسیار تأثیرگذار بود.)

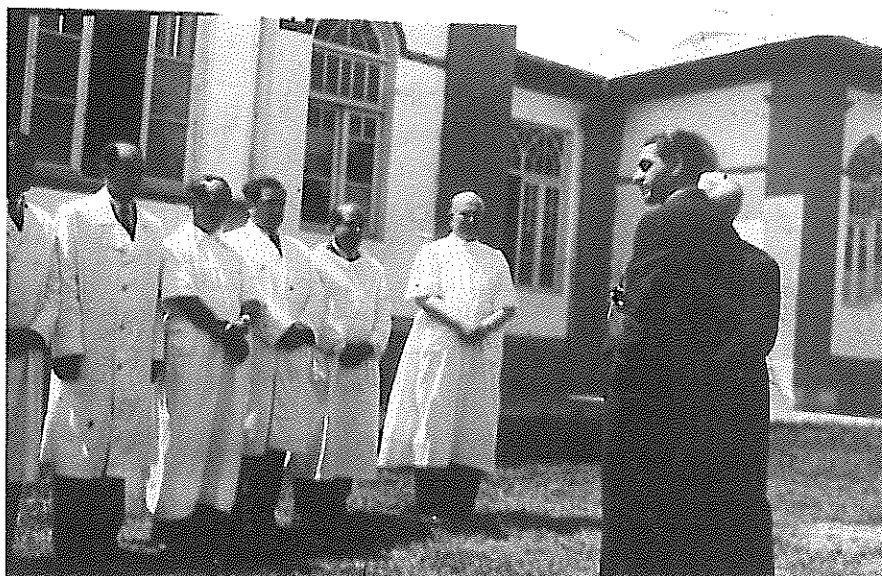

۱۶۵ محمدرضا شاه پهلوی در مراسم اعطای اسناد مالکیت زمین در بابل، سال ۱۳۳۸ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۶۶ بازدید محمدرضا شاه پهلوی از بیمارستان شاهپور بابل (شهید یحیی‌نژاد فعلی)، دکتر بابایوف (نفر اول ایستاده از راست) رئیس بیمارستان بود. دهه ۱۳۴۰ش.

۱۶۷ استقبال اهالی غرب بندپی از ورود فرماندار بابل و دکتر متین (نماینده مجلس) و سایر رؤسای ادارات بابل در ابتدای محدوده بندپی. حدود سال ۱۳۴۰.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۶۸ مرحوم حاج محمد فیروزی (بخشدار بندپی) به نمایندگی از طرف مردم در حال ایراد سخنرانی به خاطر بازدید استاندار وقت (دکتر بابک) از بندپی می‌باشد. حدود سال ۱۳۴۰.

۱۶۹ حوزه رأی‌گیری
در مسجد بی‌سرتکیه بابل، سال ۱۳۳۹، در این دوره (دوره بیستم) دکتر متین از بابل انتخاب گردید. اما این انتخابات از طرف محمدرضا شاه منحل اعلام شد.

۱۷۰ بازدید جمعی از مسئولان شیروخورشید و وزارت بهداری از بیمارستان کودکان امیرکلا که ساختمان آن توسط محمدصادق شفیع‌زاده اهدا شد، سال ۱۳۴۱ ش.

www.tabarestan.info

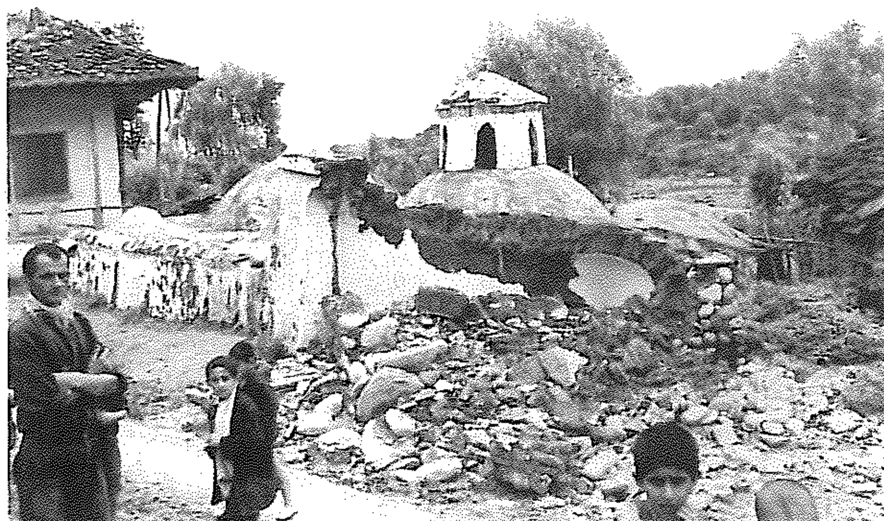

۱۷۱ ارسال کمک‌های دولتی و مردمی برای زلزله‌زدگان بندپی (عکس بالا و پایین)، تاریخ زلزله: ۱۱ تیرماه ۱۳۳۶ش. مرحوم محمدصادق شفیع‌زاده ـ بازرگان خیری که با تجارتخانه‌های شوروی در ارتباط بود ـ با توجه به الگویی که در این کشور سوسیالیستی وجود داشت، در اقدامی بی‌سابقه و برای اولین‌بار در ایران، به چاپ کالابرگ (کوپن) اقدام کرد تا کمک‌های دولتی و مردمی میان زلزله‌زدگان به صورت صحیح و عادلانه توزیع شود (به نقل از رضا شفیع‌زاده فرزند مرحوم محمدصادق شفیع‌زاده در گفتگو با ناشر).

۱۷۲

www.tabarestan.info تبرستان

۱۷۳ ویرانه‌ای از یک حمام در بندپی که در اثر زلزله تیرماه ۱۳۳۶ تخریب شد.

۱۷۴ بازدید فرح پهلوی از سیل‌زدگان بابل، سال ۱۳۴۴ش.

tabarestan.info

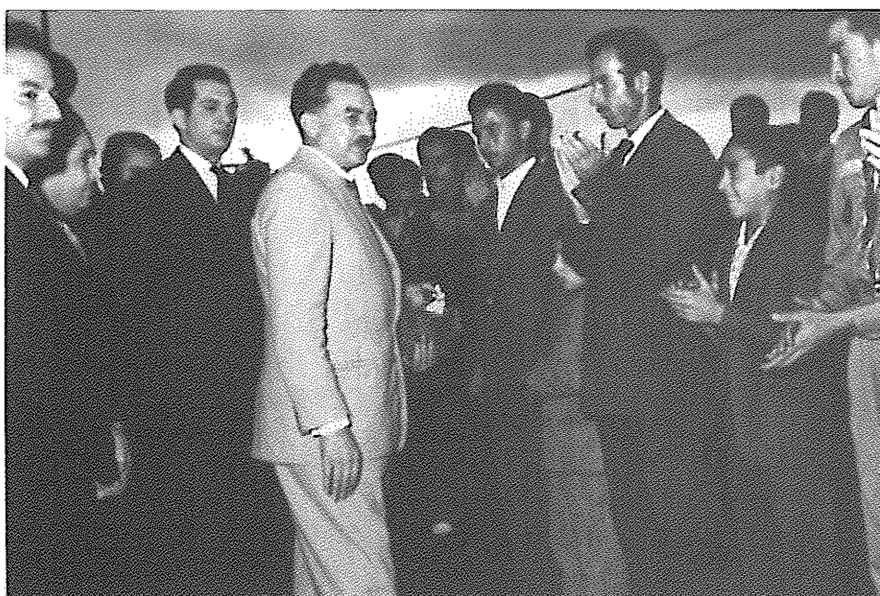

۱۷۵ انتخاب دکتر متین(چپ) و افراسیاب کیا (راست) به عنوان نماینده مردم بابل در مجلس شورای ملی، سال ۱۳۴۶ش

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۷۶ بازدید استاندار مازندران محمد ذوالفقاری از بابل و افتتاح باشگاه ذوالفقاری. حدود سال ۱۳۳۷ش.

www.tabarestan.ir
تبرستان

۱۷۷ افتتاح بیمارستان کودکان امیرکلا با حضور ولیعهد افغانستان در کنار زنده‌یاد محمدصادق شفیع‌زاده اهداکننده بیمارستان و ناصر صدری استاندار وقت مازندران، ۱۳۴۱ش.

۱۷۸ بازدید از ساختمان در دست احداث دبیرستاب ابن سینا امیرکلا. ردیف اول، نفر وسط: محمدصادق شفیع‌زاده. دبیرستان ابن سینا در سال ۱۳۳۸ در حوالی سه راه سجادی شهر امیرکلا افتتاح شد. زمین مدرسه را بازرگانی به نام رحمانی به آموزش و پرورش بابل اهدا کرده بود. ابن سینا ابتدا دبیرستانی پسرانه بود و نخستین مدیر آن احمد گلسرخی‌تبار نام داشت. دبیرستان ابن‌سینا در سال ۱۳۵۰ش به صورت راهنمایی تحصیلی در آمد و تاکنون در همین مقطع باقی است.

۱۷۹ حجه‌الاسلام هادی روحانی و سیدحسین نوشیروانی درباره پیشرفت ساخت پل کله‌بست گفتگو می‌کنند. دهه ۱۳۴۰ش.

۱۸۰ نماز عید فطر در تکیه عبدالحسین خانی مقریکلا، حدود سال ۱۳۳۶. به امامت سید علیجان حسنی، از روحانیون بندپی.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۸۱ تشییع پیکر آیت‌اللّه شیخ محمد صالح علامه مازندرانی در دی‌ماه ۱۳۵۰ش.

۱۸۲ مراسم دینی در بابل، دهه ۱۳۴۰ش.

tabarestan.info

۱۸۳ کوچ پاییزی کوه‌نشینان بندپی از نشل، ۱۳۴۵. خانواده جمال‌الدین سلیمان‌تبار.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۸۴ اولین اتوبوس در مسیر بندپی. از نوع کمانکار که آقای حاج علی‌اکبر کیانی به اتفاق آقای علی‌اکبر سبزعلیان خریده و پس از احداث جاده بندپی به کار مشغول شد. حدود سال ۱۳۴۰. در عکس آقای کیانی به همراه راننده اتوبوس دیده می‌شود.

نامداران

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۸۵ **ملامحمدجان علامه** فرزند آیت‌الله شیخ محمدحسن قاسمی علامه در بندپی زاده شد. او در جریان مشروطیت در رأس مشروطه‌خواهان مازندران و شهر بابل قرار گرفت و انجمن ولایتی‌را با یکصد و ده عضو در مدرسه کاظم‌بیک تشکیل داد که از طرف مشروطه‌خواهان تهران به رسمیت شناخته شد. او در این جریان در مقابل جناح مخالفین مشروطه قرار گرفت که رهبری آن را شیخ غلامعلی شریعتمدار برعهده داشت که در گیر و دار آن هم رهبر مشروطه‌خواه و هم رهبر مخالفان مشروطه در بارفروش کشته شدند. علامه عضو جامع آدمیت و یکی از بانیان اصلی نخستین مدرسه بارفروش به نام اعظامیه بود. این روحانی روشنفکر نسبت به مسائل شرعی و اجتماعی نگاهی نوین داشت.

۱۸۶ میرزا محمد شفیع بندپئی (۱۲۳۴- ۱۱۵۹ق) صدراعظم فتحعلی‌شاه قاجار. او مخالف نفوذ و دخالت‌های سیاسی انگلستان (و نیز دیگر دولت‌های استعمارگر) در ایران بود. از جمله آثار به جامانده از او مدرسه صدر تهران و مدرسه صدر (خاتم‌الانبیاء) بابل است.

۱۸۷ خانلرخان قاجار پسر علی‌قلی‌خان و پدر قهارقلی‌خان ، تاریخ عکس ۱۲۸۲ق است.
پس از روی کار آمدن فتحعلی‌شاه، علی‌قلی‌خان (برادر آغامحمدخان) که از مدعیان سلطنت بود به بارفروش تبعید شد و بازماندگانش از آن زمان به این سو در بابل سکونت گزیدند. پسرش، خانلر خان مدت‌ها حکمران مازندران بود، ولی با آغاز بلوای بابیه در مازندران و عدم توفیق او، در ۱۲۶۴ق از حکومت خلع شد.

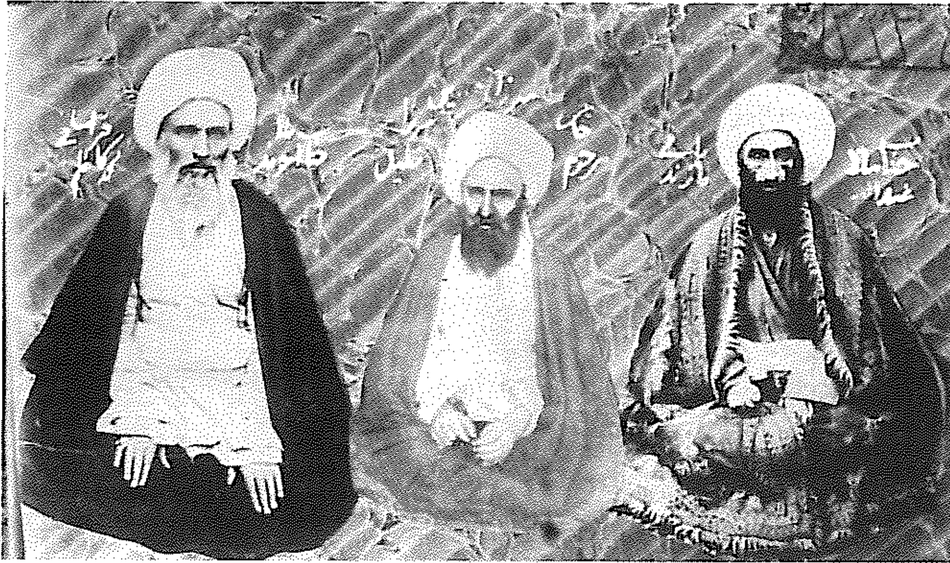

۱۸۸ شیخ محمد حسن شیخ کبیرفرزند شیخ صفرعلی در سال ۱۲۴۰ ق زاده شد. تحصیلات مقدماتی را نزد علمای قزوین فراگرفت و برای تکمیل آن راهی نجف و کربلا شد تا سرانجام موفق به اخذ اجتهاد گردید. پس از آن راهی بابل شد و حوزه تدریس را در دست گرفت و مرجع تقلید عموم مردم گردید و از خود رساله‌ای با عنوان «صراط النجاة» منتشر ساخت. وی در رفع مشکلات عقیدتی، اجتماعی جامعه موثر بوده. پس از فوت مرحوم اشرفی بزرگترین مرجع دینی در سطح مازندران شد. در جریان مشروطه‌خواهی از طرفداران مهم شیوهٔ شیخ فضل‌الله نوری بوده و پیروان وی از مهمترین مخالفین مشروطه در مازندران بودند. وی در اواخر عمر نابینا شد و پس از مدتی در سال ۱۳۴۵ق درگذشت. از آثار وی، به غیر از صراط النجاه، عبارتند از: سراج الامه، نتیجه المقال، حدیقه الشیعه فی الاخلاق، تتمیم الدرة فی صلوه یوم الجمعه و حدیقه العارفین.

۱۸۹

www.tabarestan.info

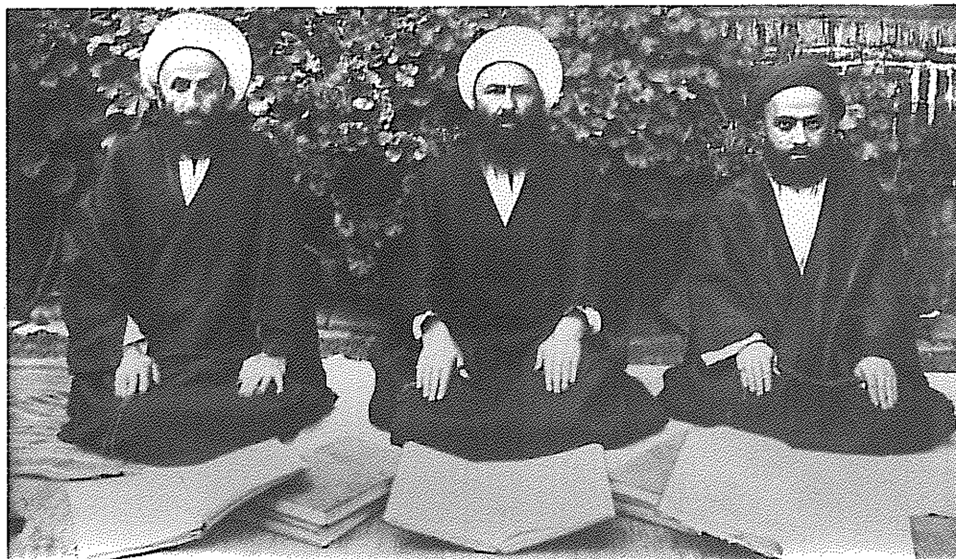

۱۹۰ سه تن از علما در عهد مشروطه
از راست: ملا عبدالله بارفروشی مازندرانی، حاجی میرزا بن میرزا خلیل، ملا محمدکاظم آخوند خراسانی.
ملا عبدالله بارفروشی مازندرانی (۱۲۱۹ ـ ۱۲۹۱ش)، از ارکان ثلاثه حوزه نجف در مبارزات مشروطه‌خواهی ایران بود که با فتواهای روشنگرانه نقش چشمگیری در تثبیت حقوق ملت و تضعیف استبداد داشت. وی پس از فراگیری مقدمات در بارفروش به عتبات رفت و مدارج عالیه را به زودی طی کرد و در سلک علمای طراز اول نجف قرار گرفت. از آثار او اهبه‌العباد، حاشیه بر مکاسب، کتابی در اصول، رساله‌ای عملیه در طهارت و نماز و... است.

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۹۱ جمعی از خانواده علامه مازندرانی، از راست: علی‌محمد علامه‌زاده (صاحب‌امتیاز روزنامه اعتراف)، شیخ محمدصالح علامه مازندرانی، ملا محمدجان علامه (روحانی مشروطه‌خواه)، شیخ ابوالحسن علامه (فرزند ملامحمد جان)، علاءالدین علامه (فرزند شیخ ابوالحسن).

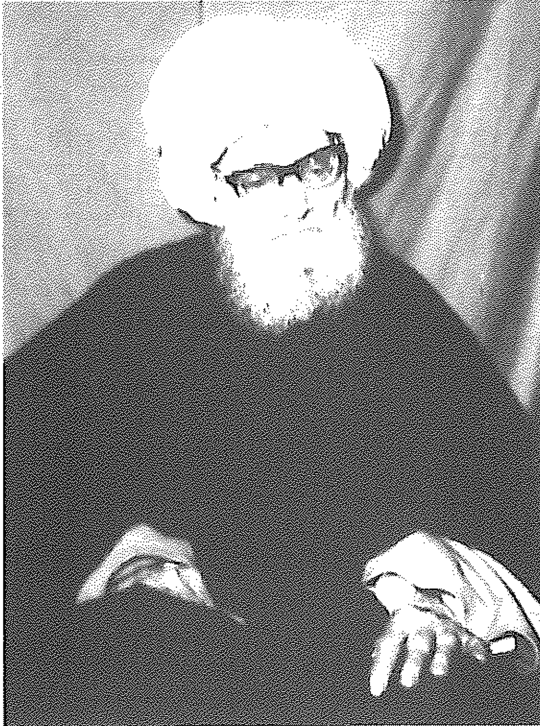

۱۹۲ سه تن از مدرسین حوزه علمیه بابل
از راست: آیت‌الله سید حسن بهشتی (۱۳۴۵- ۱۲۸۰ق)، به احتمال: آیت‌الله شریف طبرستانی (۱۳۶۰- ۱۲۸۹ق)، آیت‌الله شیخ احمد فردوس مکان (۱۳۲۲- ۱۲۵۰ش)

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۹۳ جمعی از علمای بابل، ۱۳۲۵ش، نشسته از راست: سید علی بیکایی، شیخ ولی‌الله مدرس مازندرانی، سید محمد باقر امام جمعه، شیخ اسماعیل آل‌ابراهیم، سید عباس بیکایی، شیخ قهار قهارپور، شیخ سلطان سیف‌الاسلام، شیخ عبدالحسین سالکی.

۱۹۴ آیت‌الله شیـخ محمد صالح علامه مازندرانی. (۱۳۵۰ش - ۱۲۹۸ق)

فرزند آیت‌الله شیخ‌فضل‌الله قاسمی بندپئی. این دانشمند ذوفنون تحصیلات را نخست نزد پدر و برادرش (شیخ علی علامه) فراگرفت. سپس از محضر آخوند خراسانی و میرزا خلیل تهرانی بهره برد و به مقام اجتهاد رسید. او در ۱۳۲۴ق به خاطر درد چشم به ایران آمد و از آن‌جا به موطن خود (بابل) بازگشت و به تدریس و حل مسائل شرعی و علمی مردم مشغول شد. وی به خاطر مخالفتی که به رفتار رضاشاه داشت از بابل به سمنان تبعید گردید و تا پایان عمر در آن‌جا ماند. علمای بسیاری از وجودش بهره بردند. از وی تألیفات بسیاری باقی ماند که برخی از آن‌ها عبارتند از: حکمت بوعلی در پنج جلد، لوح محفوظ، الوقف، مناسک حج، دیوان الادب، بستان الادب، الباقیات الصالحات، رساله‌ید و بیضا و...

www.tabarestan.info
تبرستان

۱۹۵ آیت‌الله شیـخ جلال‌الدین علامه حائری (۱۳۵۷ش بابل - ۱۲۵۵ش کربلا)

فرزند شیخ علی علامه. تحصیلات مقدماتی را نزد بزرگان خاندانش در کربلا سپری کرد، سپس مدتی در نجف مشغول آموختن شد و از علمای عراق موفق به اخذ اجتهاد گردید. سپس به بابل عزیمت کرد و در فعالیت‌های مذهبی - سیاسی و اجتماعی شهر تأثیر بسزایی داشت. از تألیفات وی دیوان اشعار الشتات، طهارت، مبانی تشیع و تفسیر الکفایه.

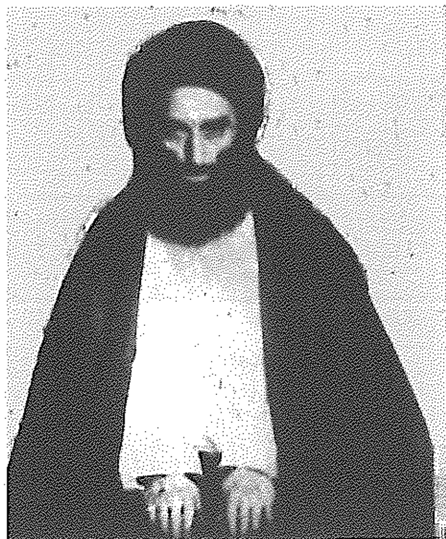
۱۹۶ از چپ: شیخ حسین سلیمان‌تبار (از رجال و روشنفکران متجدد بندپی که در ۱۳۰۶ش. نخستین مدرسه بندپی را تأسیس نمود)، شیخ موسی لاسمی (از رجال معروف و دانشمند مازندرانی) و شیخ قوام‌الدین شیرازی، در هنگام تدریس در مدرسه روسی تهران. ۱۲۹۰ ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

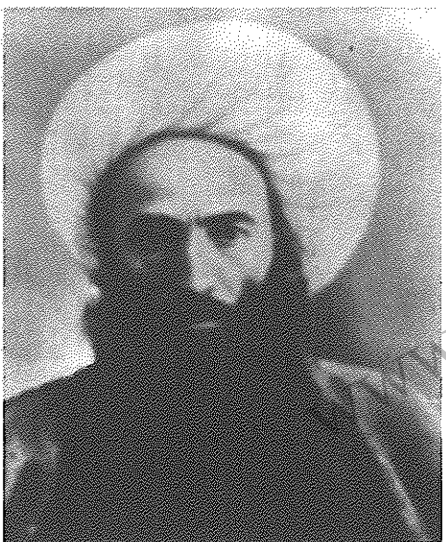
۱۹۷ شیخ غلامعلی شریعتمدار

فرزند شیخ عباس و برادرزاده شیخ کبیر، مخالف مشروطه در سال ۱۳۳۵ق به خاطر اختلافاتی که میان برخی از رجال شهر پدید آمد به طرز مشکوکی در محله آستانه بابل هدف شلیک چند گلوله قرار گرفته و کشته شد.

۱۹۸ آیت‌الله سید محمد باقر حجتی (۱۳۱۱ش - ۱۲۴۸ق)

فرزند سید ابراهیم متولد ۱۲۴۸ق، روستای دیوکلا. تحصیلات مقدمات علوم دینی را با مشقات زیاد در بابل طی‌نموده، برای ادامه آن مدتی در محضر علمای تهران سپری کرد. پس از آن راهی نجف شد و نزد علمای آن حوزه بزرگ منزلتی ویژه به دست آورد. پس از مدتی به اصرار جمعی از اهالی بابل که برای تقاضای مراجعت ایشان به نجف رفته بودند، به بابل بازگشت و اداره مدرسه صدر را به عهده گرفت و سال‌ها در آن‌جا از سطح تا خارج را تدریس می‌کرد. علاوه بر این مرجعیت جمعی از اهالی مازندران را عهده‌دار بود. وی مبارزاتی را علیه بهایی‌ها داشته و در سخنرانی‌ها بر آن‌ها می‌تاخت. سرانجام در ۱۳۱۱ش درگذشت. از جمله آثار وی عبارتند از: تقریرات متعدد از دروس خارج فقه آیت‌الله کاظم یزدی، شرح بر عروه‌الوثقی (به فارسی و عربی).

۱۹۹ آیت‌الله شیخ علی علامه مازندرانی

www.tabarestan.info
تبرستان

فرزند آیت‌الله میرزا فضل‌الله علامه در سال ۱۲۸۶ق / ۱۲۴۸ش در کربلا زاده شد. تحصیلات مقدماتی را در همان جا نزد پدر و علمای نجف و کربلا فرا گرفت و به اجتهاد کامل در علوم مختلف دینی رسید. پس از آن در بابل رحل اقامت افکنده، به تدریس و تبلیغ معارف اسلامی پرداخت. علاوه بر این مبارزاتی را علیه فرقه بهائیت شروع کرد که حاصل آن «حجه‌البالغه» او می‌باشد. سرانجام نیز در سال ۱۳۲۹ق، با سرنیزه قزاق‌هایی که از طرف فرقه بهائیت حمایت می‌شدند به قتل رسید. از آثار او عبارتند از: حقیقت محمدیه، کتاب الوصیه، منابر رمضان، کتاب الغرر، رساله‌ای درباره صوفیه و رساله در رد وحدت وجود.

۲۰۰ آیت‌الله شیخ سلمان سیف‌الاسلام (۱۳۱۳ - ۱۲۳۳ش)

در سال ۱۲۳۳ش زاده شد. وی تحصیلات مقدماتی را در مدرسه صدر بابل گذراند و جهت تکمیل آن راهی نجف شده، موفق به اخذ اجتهاد از علمای آن‌جا گردید و پس از آن به بابل بازگشت و به تدریس و ارشاد پرداخت. علاوه بر این محضر وی مکان رفع مشکلات عوام و خواص بوده، نظر او در برخی مسائل لازم‌الاجرا و مورد احترام بود. وی در جریان مشروطه از مخالفین بوده و همسو با جناح طرفدار شیخ کبیر بود و از موافقین نظر شیخ فضل‌الله نوری شناخته می‌شد. (برخی از نامه‌های ایشان در این مورد موجود است.) او سرانجام به طرز مشکوکی در سال ۱۳۱۳ش درگذشت.

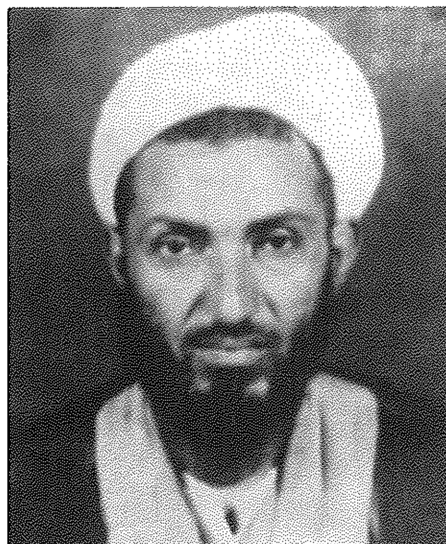

۲۰۱ آیت‌الله حاج شیخ مهدی امامی مازندرانی (۱۲۵۸ـ ۱۳۳۷ش)
او مقدمات را در بابل گذراند. سپس به تهران رفت و در زمره شاگردان شیخ فضل‌الله نوری قرار گرفت. پس از مدتی به عتبات رفت و با اخذ اجتهاد به زادگاهش بازگشت. سپس به قم رفت و تا پایان زندگی در آنجا ماند. او در پی اعتراض به اقدامات رضاشاه مدتی هم در کاشان تبعید بود. وی سال‌ها مرجع تقلید شیعیان بود و رساله عملیه‌ای از او منتشر شده است.

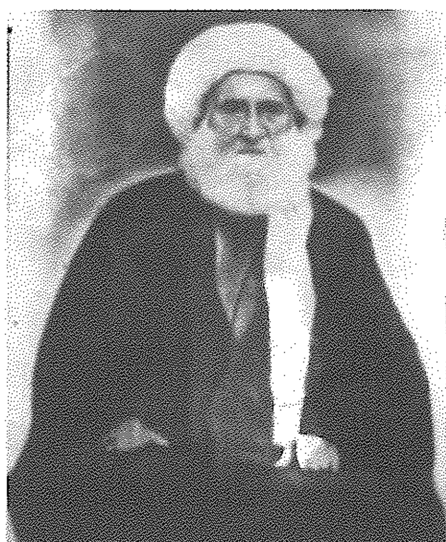

۲۰۲ شیخ محمد ابن شیخ مازندرانی (۱۲۸۱ ـ ۱۳۵۰ق)
فرزند شیخ زین‌العابدین بارفروشی حائری، از علمای بزرگ اواخر دوره قاجار. او تحصیلات را تا مقام اجتهاد در عتبات به پایان رساند و مدت ۱۴ سال در هندوستان اقامت داشت. وی از حامیان مشروطه ایران به شمار می‌رفت و علمای نجف را به پشتیبانی از قیام مردم ایران ترغیب می‌کرد. مدت کوتاهی نیابت تولیت مدرسه سپهسالار را به عهده داشت. روزگار پایانی زندگی را در قم گذراند. از آثارش دستور العمل، رساله تمیزیه، و سفرنامه ابن شیخ است.

www.tabarestan.info تبرستان

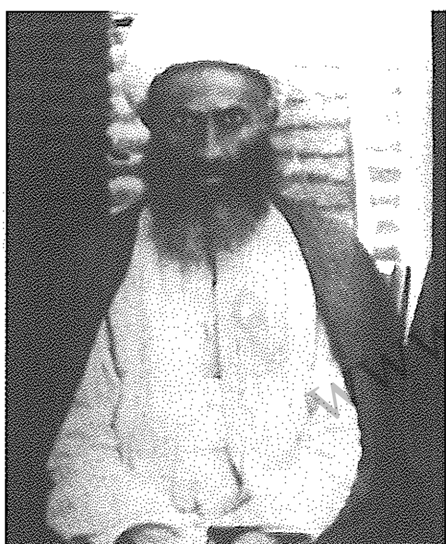

۲۰۳ آیت‌الله شیخ محمد احمدی فیروزجاهی (۱۳۴۳ـ ۱۲۸۸ش)
فرزند شیخ حسین مجتهد و متولد در نجف. مقدمات را نزد پدر و علمای قم فرا گرفت. سپس به عتبات رفت و پس از اخذ اجتهاد به بندپی بازگشت. او پس از فوت پدر (۱۳۶۲ق) ریاست حوزه علمیه پادشاه امیر و شیخ موسی را به عهده گرفت.

۲۰۴ آیت‌الله شیخ فضل‌الله علامه مازندرانی (۱۳۰۵ش- ۱۲۴۸ق)

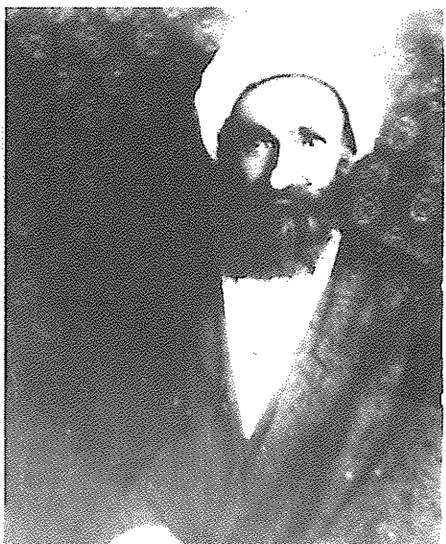
فرزند آیت‌الله شیخ محمدحسن علامه قاسمی در بابل زاده شد. پس از کسب تحصیلات مقدماتی در حوزه صدر بابل راهی عتبات شد و با جدیت و تلاش موفق به اخذ اجتهاد از محضر علمای نجف گردید. پس از آن به کربلا رفته و در حوزه آنجا به تدریس معارف اسلامی پرداخت. وی که از معمرین علمای عصر خود بوده، نزد بزرگان زیادی به مراتب عالی فقهی رسید. از آثار او عبارتند از: کتاب الطهاره، رساله عملیه، الوجیزه فی مناسک الحج، شرح بر ریاضی و اصول (در شش جلد)

۲۰۵ آیت‌الله روح‌الله عالمی درونکلایی (۱۳۲۷- ۱۲۵۵ش)

فرزند ملاحبیب‌الله در سال ۱۲۹۴ق / ۱۲۵۵ش در درونکلای بابل زاده شد. تحصیلات علوم اسلامی را تا سطوح عالی در بابل فراگرفت و برای ادامه آن راهی تهران شد، سپس برای تکمیل آموخته‌هایش به عتبات عزیمت کرد و مدت ۱۵ سال نزد علمای آن‌جا به دانش‌اندوزی مشغول بود و پس از اخذ اجتهادات مختلف از استادان نجف به زادگاه خود بازگشت و به اقامه جماعت و هدایت و ارشاد اشتغال ورزید. از آثار وی عبارتند از: گنج دانش، کاشف الریبه فی اسرار الغیبه، مناهج الرشاده فی اسرار الشهاده و مبدأ و معاد و لکل قوم هاد.

www.tabarestan.info
تبرستان

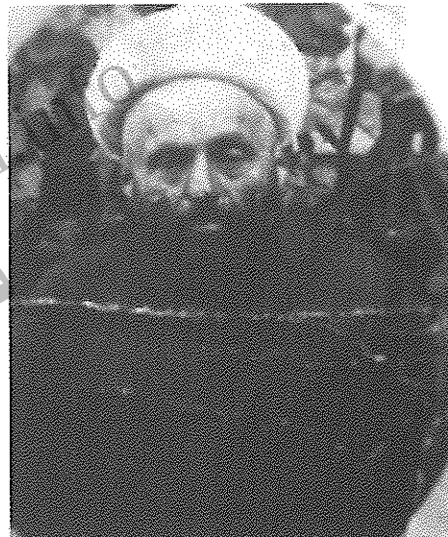
۲۰۶ آیت‌الله شیخ محمدباقر صفایی‌فیروزجایی (۱۳۱۷- ۱۲۵۸ش)

او مقدمات دانش را در بندپی و بابل فراگرفت. سپس به عتبات رفت و پس از یازده سال اقامت در نجف و اخذ اجتهاد، مدتی در قم و تهران و بابل به سر برد. سپس به زادگاهش (فیروزجاه) بازگشت و به تدریس و تبلیغ اشتغال داشت. از آثار او: رساله‌ای در بداء و حکمت، شرح صحیفه سجادیه، شرح احادیث و اخبار، رساله‌ای در طهارت و فقه.

۲۰۷ آیت‌الله سیدمهدی ثقة‌الاسلام (۱۳۲۶ش - ۱۳۲۴ق)

متولد ساری، پس از فراگیری مقدمات در زادگاه و بابل به عتبات رفت و بعد از گرفتن اجتهاد در ۱۳۲۴ق به بابل آمده، به تدریس پرداخت. سرانجام در ۱۳۲۶ش درگذشت. از آثار او: مفتاح‌الکرامه، منهاج السویه، المراهب السنیه، کشکول، حاشیه بحار الانوار، حاشیه الصافی می‌باشد.

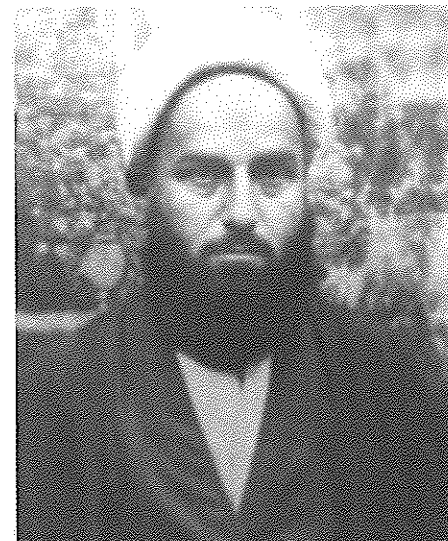

۲۰۸ شیخ علی‌اصغر امیرکلایی (۱۳۶۲- ۱۲۸۲ق)

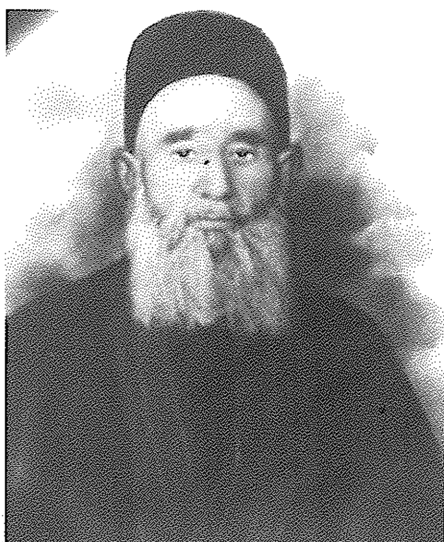
از اجله علمای عصر خود بود که در شعر و شاعری توانا بود. او در شعر "ناصر" تخلص می‌کرد و دیوان اشعاری به نام ناصریه تدوین نمود.

www.tabarestan.info
تبرستان

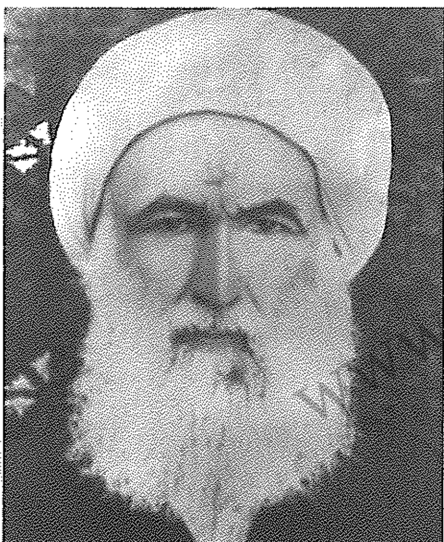
۲۰۹ شیخ نصرالله قائمی مازندرانی (۱۳۶۲- ۱۳۲۱ق)

فرزند شیخ علی‌اصغر امیرکلایی. از علمای سرشناس امیرکلا که شاعری توانا بود و در شعر، "کاشف" تخلص می‌کرد. او تحصیلات خویش را در مدرسه صدر اعظم بابل فرا گرفت و پس از آن در مسجد جامع زادگاهش به اقامه جماعت پرداخت. از او دیوان اشعاری به نام مخزن‌الامصائب در ۱۳۳۹ش منتشر شد. از دیگر تألیفاتش رساله‌ای در باب ارتداد و حاشیه بر کفایه آخوند خراسانی است.

۲۱۰ حاج سیف‌الله امیری (اواخر قاجار)

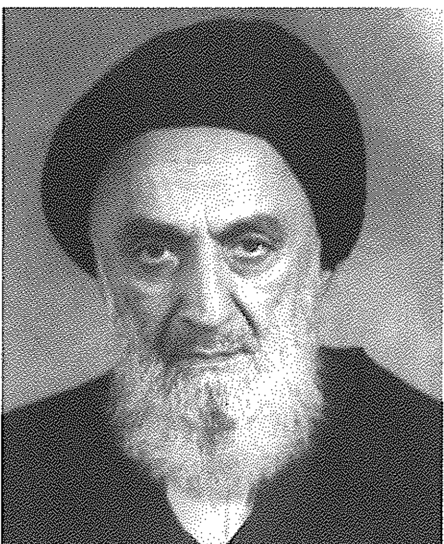
معروف به متولی‌باشی، از ریش‌سفیدان خیر طایفه امیری بندپی و بزرگ متولیان سیدنظام الدین پادشاه امیر بندپی. وی بانی حوزه علمیه پادشاه امیر بود و موقوفات بسیاری در ییلاق و قشلاق بندپی از خود به جا گذاشت.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۱۱ آیت‌الله شیخ ولی‌الله مدرس بابلی(۱۳۳۳-۱۲۸۵ش)

او در بابل به دنیا آمد و ابتدا نزد علمای شهر مقدمات علوم را فرا گرفت، سپس به تهران، کربلا و نجف عزیمت کرد و آموختن را ادامه داد تا به درجه اجتهاد نایل آمد. او در ۱۳۲۰ش به بابل بازگشت و به تدریس مشغول شد. احوالات امام صادق(ع)، مواعظ و نصایح، و معراج رسول اکرم(ص) از تألیفات اوست.

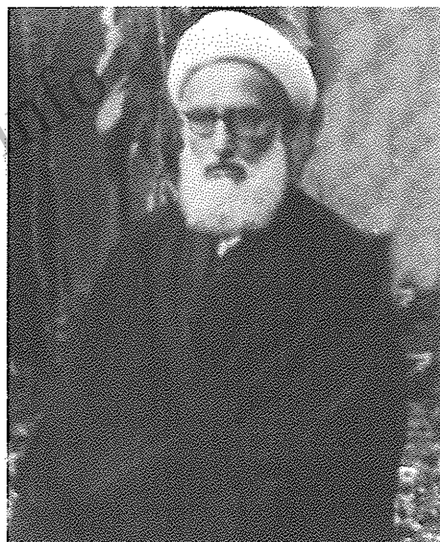

۲۱۲ آیت‌الله سیدمحمد بهشتی (۱۳۵۶-۱۲۷۶ ش)

پس از کسب تحصیل مقدماتی در زادگاهش به قم عزیمت نمود و از علمای آنجا موفق به اخذ اجتهاد گردید. پس از آن به بابل مراجعت کرد و حوزه درس برپا نمود و تا آخر زندگی خود به تدریس پرداخت.

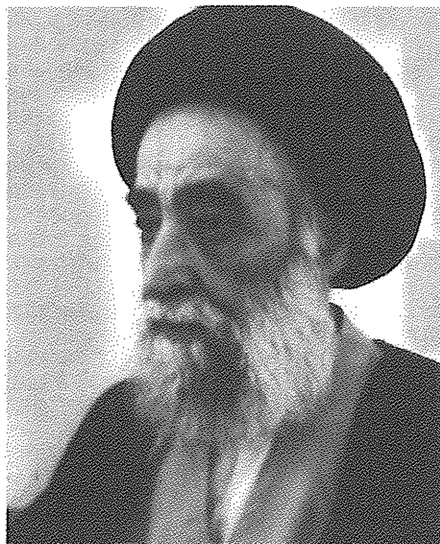

۲۱۳ شیخ یعقوب گرجی‌نشلی (متوفای ۱۳۲۵ش)
از علمای برجسته بندپی که با بزرگان مازندران مراوده داشت. در جریان مشروطه مکاتباتی با علمای تهران به ویژه شیخ فضل‌الله نوری داشت. او در تحولات اجتماعی، فرهنگی منطقه در روزگار خود تأثیرگذار بود.

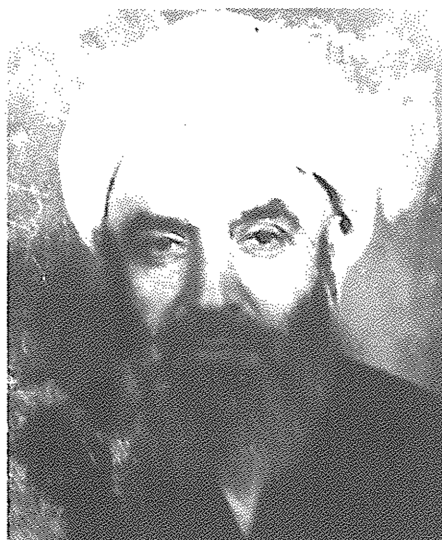

۲۱۴ شیخ امان‌الله کریمی (۱۳۵۶ـ ۱۲۷۴ش)
تحصیلات حوزوی را نزد علمای بابل، تهران، مشهد و نجف سپری نمود و به اخذ اجتهاد نائل آمد. در ۱۳۴۳ به بابل آمد و به امور دینی پرداخت. وی در انزوا وگوشه‌نشینی شهره بود و پیروان بسیاری در بابل داشت. او هر از گاهی با تخلص "ذره" شعر می‌سرود.

www.tabarestan.info
تبرستان

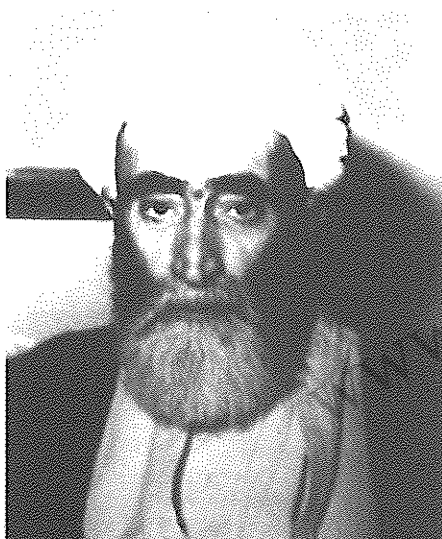

۲۱۵ آیت‌الله سیدموسی رهنما (۱۳۵۷ش/۱۳۹۹ق ـ ۱۳۲۴ق)
مقدمات را نزد پدر و علامه مازندرانی و حجتی و عالمی گذراند. سپس به تهران و قم رفت و از محضر استادان آنجا بهره برد. پس از آن به عتبات رفت و مدت ۱۴ سال به مطالعه معارف اسلامی پرداخت و با اخذ اجتهاد به تهران بازگشت. وی شاعری توانا بود و غیر از دیوان اشعار تألیفات دیگری هم دارد که برخی از آنها عبارتند از: بدیع الادب، نامه ارشاد، رساله‌ای در طهارت و رساله ضیاییه.

۲۱۶ آیت‌الله شیخ محمد شریف طبرستانی (۱۳۵۵ش/۱۳۹۶ق - ۱۳۱۵ق)

دروس مقدماتی را نزد پدر و علمای بابل سپری نمود سپس به قم رفت و مدتی از محضر علمای آنجا بهره برد و پس از آن به بابل آمد و پس از اقامت کوتاهی به عتبات رفت و علوم اسلامی را نزد استادان آنجا تا اخذ اجتهاد فرا گرفت. پس از آن به زادگاهش بازگشت و در مسجد حصیرفروشان به اقامه جماعت پرداخت. وی یکی از مدرسان حوزه صدر بود.

www.tabarestan.info
طبرستان

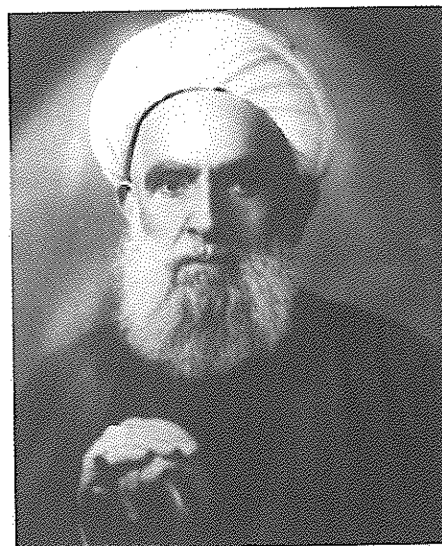
۲۱۷ آیت‌الله شیخ نجفعلی فاضل استرآبادی (۱۳۵۰ـ۱۲۶۵ش)

تحصیلات مقدماتی را در گرگان، مشهد و بابل سپری نمود و برای رسیدن به سطوح بالاتر به عتبات رفت. او پس از اخذ اجتهاد مدتی در قم و تهران گذراند تا این که با درخواست اهالی بابل به آنجا رفت و تا پایان زندگی به ترویج معارف اسلامی و تدریس در حوزه‌های آنجا مشغول بود. مرحوم آیت‌الله کوهستانی از جمله شاگردانش است.

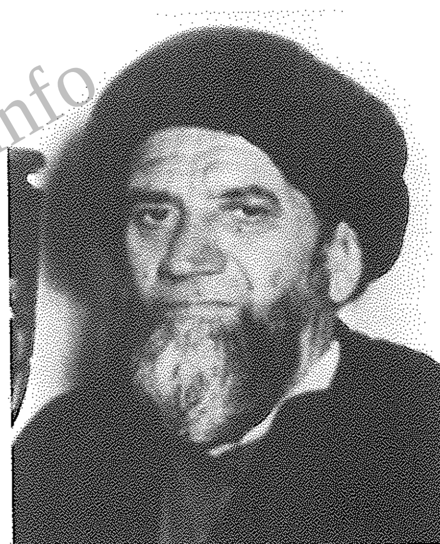

۲۱۸ آیت‌الله شیخ علی موحد (۱۳۴۵ش ـ ۱۳۱۶ق)

فرزند شیخ مصطفی شریعتمدار در بابل زاده شد. تحصیلات علوم دینی را تا سطح عالی در بابل فرا گرفت و برای تکمیل آن راهی عتبات شد و پس از اخذ اجتهاد، عازم زادگاه خود شد و به اقامه جماعت و ارشاد مشغول شد. وی نماینده رسمی آیت‌الله بروجردی در مازندران بوده و از احترام ویژه‌ای در نزد عوام و خواص برخوردار بود. سرانجام در اثر سکته قلبی درگذشت.

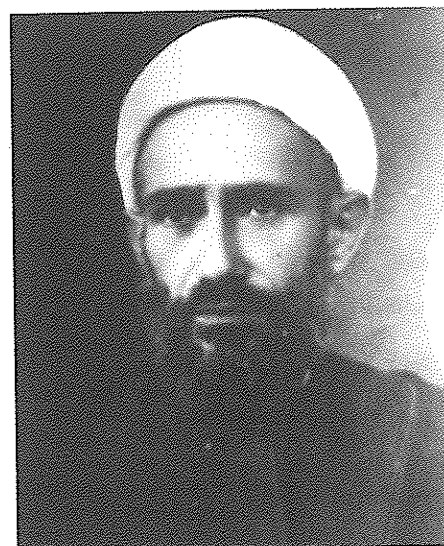

۲۱۹ آیت‌الله شیخ علیجان صالحی (۱۳۳۹ش - ۱۲۹۹ق)
وی تحصیلات خود را در شهرهای بابل و نجف با اخذ اجتهاد به پایان رساند. سپس به زادگاهش آمد و پس از مرحوم غروی در مسجد بی‌سرتکیه به اقامه جماعت پرداخت. وی یکی از مدرسان حوزه صدر بود.

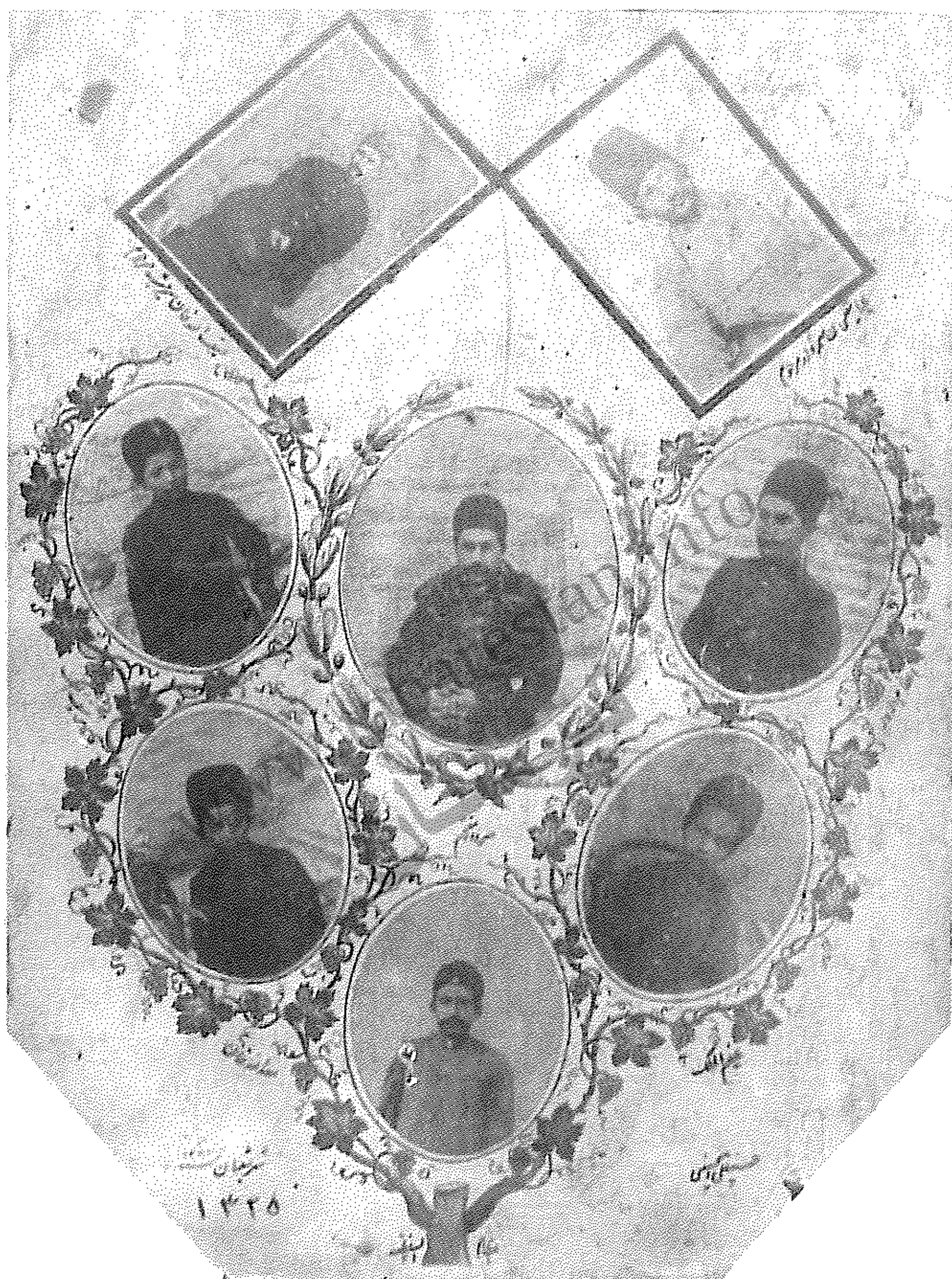

۲۲۰ آیت‌الله سید حبیب‌الله غروی (۱۳۳۹- ۱۲۷۸ش)
تحصیلات خود را در بابل و نجف با اخذ اجتهاد به پایان رساند. سپس به بابل آمد و در مسجد بی‌سرتکیه به اقامه جماعت پرداخت. وی یکی از مدرسان حوزه صدر بود.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۲۱ شیخ محمد سیف‌زاده سالکی (۱۳۴۶- ۱۲۷۶ش)
فرزند شیخ سلمان سیف‌الاسلام، از علما و شعرای نامی معاصر. تحصیلات مقدماتی را در بابل نزد پدر و استادان آنجا گذراند. سپس به مشهد و قم رفت و از محضر علمای آنجا بهره برد. پس از آن به تهران رفته، از دانشکده الهیات موفق به اخذ لیسانس در رشته فلسفه اسلامی شد. جز دیوان اشعار، نشریه‌ای با عنوان ارمغان سالکی از او به یادگار مانده است.

۲۲۲ شجره‌نامه اعظام‌السلطنه

از بالا از راست: عباس‌قلی‌خان سردار، سیف‌الله خان سرتیپ، اعظام‌الدوله، سردار مفخم، سیف‌الملک، عظیم‌الملک، سعدالله‌خان، اعظام‌السلطنه. شعبان ۱۳۲۵ق، عکاس: حسینقلی حسینی.

۲۲۳ سردار مفخم لاریجانی [امیر مکرم ، امیر مختاری]

(۱۲۸۷ق - فوت نامعلوم)

میرزا محمدخان فرزند عباسقلی‌خان سردار پس از پدر ریاست فوج و حکومت آمل و لاریجان را به عهده داشت. در وقایع مشروطه، وی همسو با امیر مؤید سوادکوهی بود. در اثر پاره‌ای مسائل مالی ناگزیر شد در بارفروش سکونت گزیند. او در بیشتر رخدادهای اجتماعی - فرهنگی شهر نقشی مؤثر داشت.

www.tabarestan.info
تبرستان

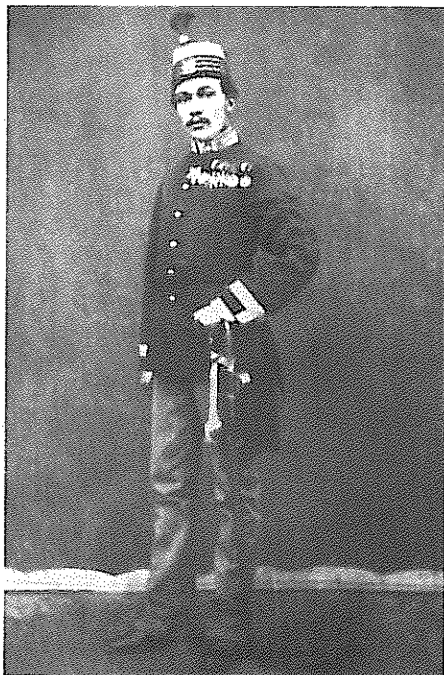
۲۲۴ جمعی از سران بندپی در دوران قاجار، نشسته از راست: محمدمهدی‌خان یاور (حلالخور)، ابوترابخان منصور لشکر (وی فرزند میرزا علیخان حلالخور بود و پس از پدرش سرتیپ فوج و حاکم بندپی‌شد)، میرزا عباسقلی سررشته‌دار (فرزند محمد فکچالی متولد ۱۲۴۵ش و متوفای ۱۳۲۱ش، وی سررشته‌دار و منشی حاکم بندپی و مشرف فوج بندپی بوده، مدتی نیز نایب الحکومه مناطق خرم‌آباد، کجور، آمل و بندپی بود.) ایستاده از راست: حاجی‌قاسم، علی‌بیک لمسوکلایی.

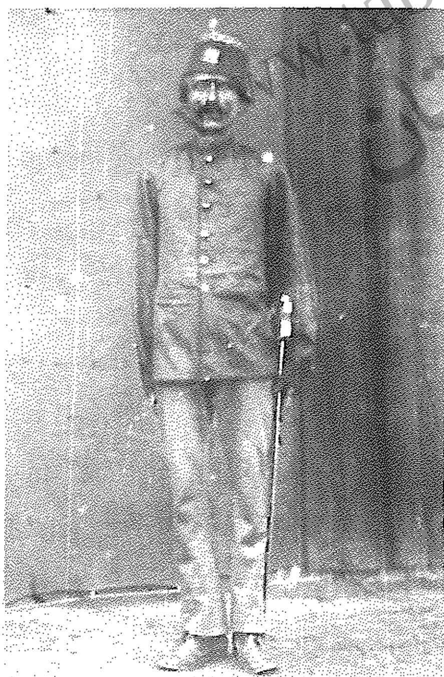
۲۲۵ مصطفی‌خان، سرهنگ فوج بندپی، فرزند میرزا اسماعیل منشی‌الممالک، از طایفه حلالخور. وی در پاره‌ای اتفاقات که در ۱۳۲۶ و ۱۳۲۸ ق در بندپی به وجود آمد نقش داشت.

۲۲۶ آقاسی‌بیک، نایب دوم، از طایفه عمران، دارای نشان نقره

۲۲۷ میرزااحمد مشرف، سررشته‌دار فوج بندپی

۲۲۸ دوست محمد بیک ماجور

www.tabarestanin.net تبرستان

۲۲۹ سلیمان سلطان، دسته سیّم (سوم)، جد خاندان سلیمان‌تبار، فرزند آشور انزاهی، در جنگ هرات گلوله‌ای به سرش اصابت کرده، مدتی سرگیجه داشت، تا این که مدتی‌بعد به خاطر همین عارضه درگذشت.

۲۳۰ باباخان سلطان، دسته دوم، فرزند آقاجان سلطان فیروزجاهی، از اعیان بندپی که بخش وسیعی‌از شرق بندپی‌را از ورثه منتظم‌الدوله فیروزکوهی خریداری کرده بود. وی در سال ۱۳۵۰ق درگذشت.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۳۱ محمدتقی‌خان آجودان، فرزند حسن‌خان، از طایفه اصفهانی بندپی. او که املاک موقوفه بسیاری در بندپی به نامش اشتهار دارد، در خوشنویسی مهارت داشت و عمارتش در نشل هنوز پابرجاست.

۲۳۲ ابوالقاسم‌خان یاور، فرزند میرزا اسماعیل حلالخور. وی در زمان تصدی‌میرزا علی‌خان سرتیپ (برادرش) به درجه سرهنگی رسید.

۲۲۳ آقا حسن بادکوبه‌ای

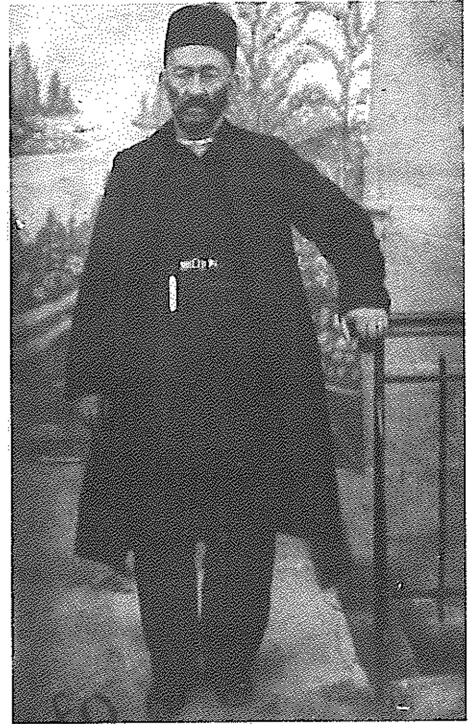
آقا (ارباب) حسن بادکوبه‌ای یکی از مشهورترین روشنفکران بارفروش در عهد مظفرالدین‌شاه، محمدعلی‌شاه و احمدشاه قاجار بود. او در ۱۳۱۷ق قرائت‌خانه مظفری (مظفریه) ـ اولین کتابخانه بارفروش ـ و نیز در ۱۳۲۳ق/۱۲۸۴ش دبستان اعظامیه، نخستین مدرسه به سبک فرنگی را همراه با اعظام‌السلطنه، ملامحمدجان علامه و چندتن دیگر در بارفروش بنیان نهاد. وی مخبر (گزارشگر) روزنامه حبل‌المتین بود و خود در ۱۳۲۲ق/۱۲۸۳ش روزنامه‌ای را تحت نام روح‌الامین در این شهر منتشر کرد. این جریده، نخستین روزنامه‌ای است که در مازندران منتشر شده است. آقاحسن بادکوبه‌ای سهم فوق‌العاده مهمی در رشد و بالندگی فرهنگ بارفروش و مازندران داشت. وی در ۱۳۲۸ق درگذشت. اردشیر برزگر نویسنده کتاب ارزشمند تاریخ تبرستان فرزند اوست.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۲۴ محمد حسن خان مفتخر الممالک

اولین نماینده بارفروش در مجلس شورای ملی بود و از طرفداران مشروطه در منطقه محسوب می‌شد. وی در ۱۳۳۶ق پس از ترور شیخ غلامعلی شریعتمدار (مخالف مشروطه) در بارفروش، در خانه‌اش ترور شد.

۲۳۵ مشهدی محمد بارفروشی

فرزند علی متخلص به احقر، از شعرای قدیم بابل، متولد ۱۲۳۲ش و متوفای ۱۳۲۰ش، زندگی درویشانه داشته و عمری صرف کیمیاگری کرده بود. او برادر آقا حسن بادکوبه‌ای است.

www.tabarestan.info
تبرستان

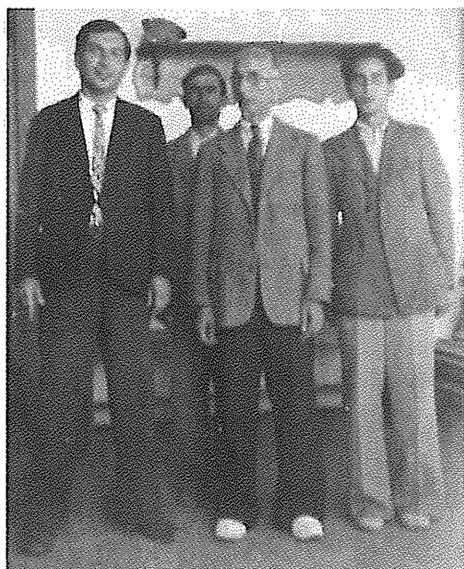
۲۳۶ میرزا عبدالله (مسقطیان)

وی اگنت کنسول روس بعد از عبدالسلام اگنت در بارفروش بود که پس از تعطیلی کنسولگری، به استخدام اداره پست و تلگراف در آمد و در حدود ۱۳۲۷ش درگذشت. (نوشته زیر عکس: عمل محمدابراهیم، غرّهٔ ۲۲ شهر رمضان المبارک، سنه ۱۳۲۶).

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۳۷ محمدرضا بدخشان شخص عصا به دست، مدیر، احیاءکننده و گسترش‌دهندهٔ قرائت‌خانه مظفریه (بعدها شاهپور) فرهنگ دوست و شاعر و سیاسی عهد رضاشاه. ردیف نشسته از راست نفر چهارم میرزا محمود رئیس است. (تاریخ عکس پیش از ۱۳۰۷ش است).

۲۳۸ کارکنان اداره پست و تلگراف و تلفن بابل، ۱۳۲۵ش.
از راست: رضا گلزاده (تلگرافچی)، خبیرزاده معروف به خبیرالملک (ناظم مخابرات مازندران)، امیر سلیمانی (موضع)، سید تقی بیکایی (تلگرافچی)

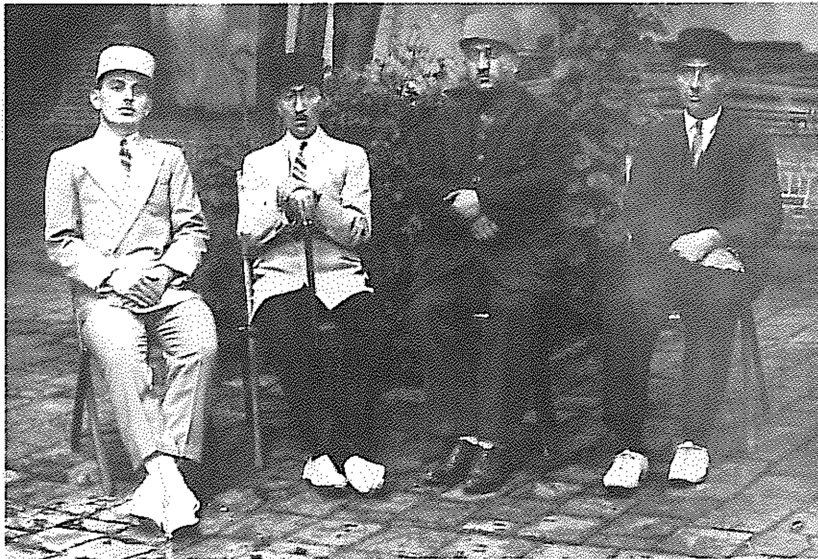
۲۳۹ محمدعلی فرهنگی، مدیر عامل کارخانه روغن نباتی چیت‌ساز، (که شاعری توانا بود) و مهدی پرتوی آملی (شاعر و نویسنده) که در آن زمان تصدی ریاست فرهنگ بابل را بر عهده داشت. عکس در محوطه کارخانه، سال ۱۳۲۵ش.

۲۴۰ شیخ ابوتراب مهدوی امیری (۱۳۳۰ـ ۱۲۸۵ش)، مقدمات را در بابل نزد شیخ کبیر فرا گرفت. سپس به تهران رفت و از محضر میرزا طاهر تنکابنی بهره برد و موفق به اخذ اجتهاد شد. پس از آن به زادگاهش بازگشت. از تألیفات او خورشید هدایت است. در کنارش داور، از ملاکین بابل نشسته و نفر سوم ایستاده از راست، ابوالحسن مهدوی، رئیس اسبق اداره تلفن آمل است. تاریخ عکس ۱۳۲۸ش.

۲۴۱ کارکنان اداره دادگستری بابل (۱۳۱۵ش)
نشسته از راست: علی‌محمد علامه‌زاده، وکیل دادگستری و مدیر روزنامه اعتراف.

۲۴۲ کارکنان دادگستری

بابل، سال ۱۳۱۵. نفر دوم سمت راست: علی‌محمد علامه‌زاده صاحب امتیاز روزنامه اعتراف.

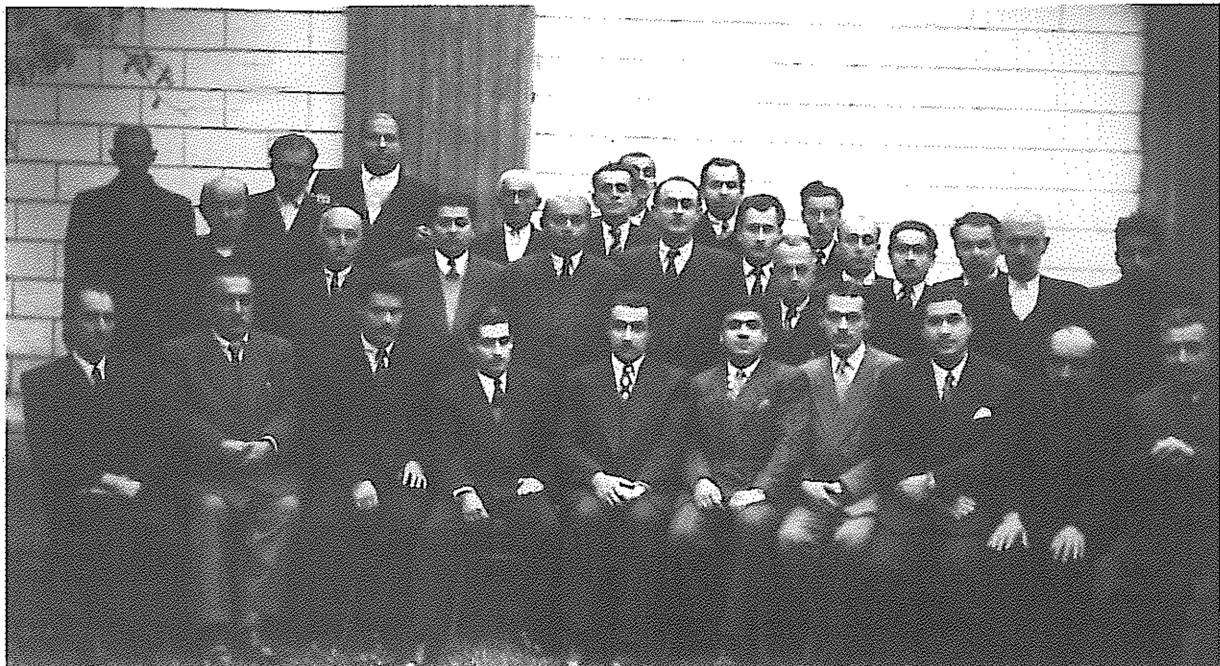
www.tabarestan.info
تبرستان

۲۴۳ کارکنان دادگستری بابل، چهارشنبه ۲۹ آبان ۱۳۲۰

نشسته از چپ: حسین طبری ساروی، علی‌محمد علامه‌زاده، محسن فریور عراقی، زرافشان، سید ابوطالب رئیس‌زاده (رئیس دادگستری)، یعقوبی (معاون دادگستری)، رئیسی، رضا اخوان (رئیس دادگاه شاهی)، میرزا آقابزرگ علی‌زاده، محمدحسین معتمدزاده.

ایستاده در صف اول: اسماعیل لاریجانی، گیلانی، ربیعیان، محسن نوری، پارسا، عطوفیان، عمادی، حمیدی، خادمی، بهنیا، پیروزی، عباس ذاکری.

ایستاده در صف دوم: اردشیری، اباذریان ، طالبیان، مصطفی‌خان اسفندیاری، امیری، حاجی احمدی.

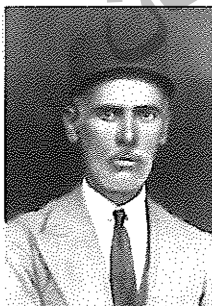

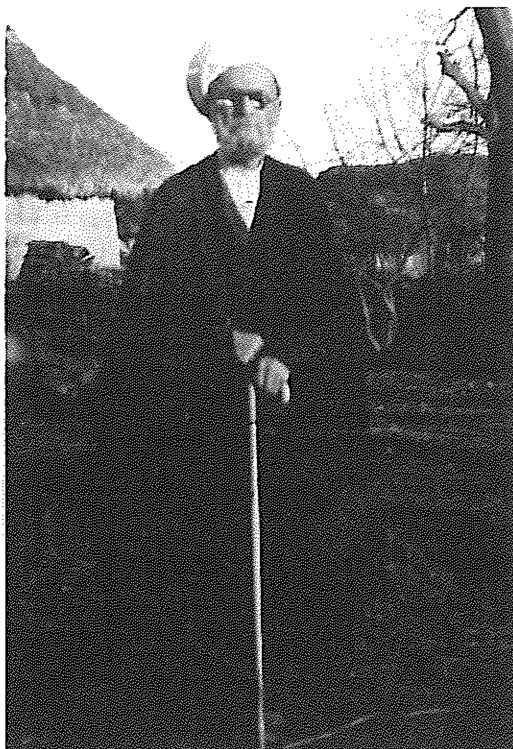
۲۴۴ شیخ محمدتقی بیژنی، میرزا عباس‌قلی بیژنی

میرزا عباس‌قلی بیژنی: سررشته‌دار و منشی حاکم بندپی در دوره حکومت ابوتراب خان منصور لشکر سرتیپ حلالخور بود. اواخر عهد قاجار.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۴۶

۲۴۵ شیخ حسین سلیمان‌تبار (۱۳۴۲ـ ۱۲۵۵ش)

فرزند ملا علی نشلی و معروف به "مدیر" می‌باشد. تحصیلات مقدماتی را در بابل و آمل گذراند و پس از آن به تهران رفت و در آن‌جا در ادبیات فارسی و عربی تبحر یافت و در معارف اسلامی توانا شد. مدتی در تهران به تدریس در مدرسه روسی پرداخت و زبان روسی‌را آموخت سپس به استخدام عدلیه مازندران در آمد و به بابل بازگشت. وی مؤسس مدرسه دولتی‌جدید با عنوان "نظامی" در بندپی می‌باشد. (تأسیس ۱۳۰۶) و مدتی‌را به مدیریت مدارس و تدریس در بابل و بندپی سپری نمود. در کهولت سن به کسوت روحانیت در آمده و در وعظ و خطابه یگانه گردید. همچنین تولیت موقوفات عبدالحسین‌خانی بعد از شیخ عبدالصمد گرجی به او رسید.

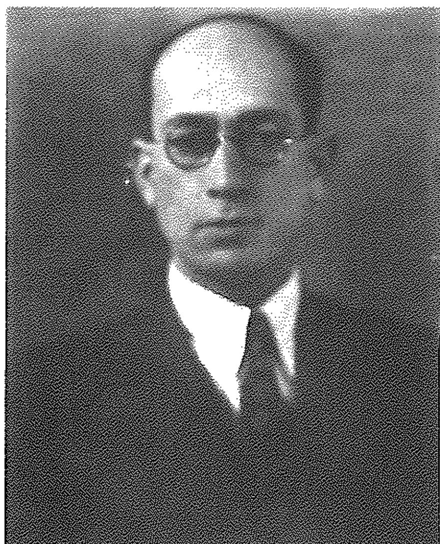

۲۴۷ میرزا محمود رئیس (۱۳۵۵ـ ۱۲۸۴ق)
فرزند سید محمد و نوه دختری ملا محمد اشرفی(حجه‌الاسلام). وی شاعری عارف بود و با ادبای روزگار خویش مانند ملک‌الشعرا بهار و نیما یوشیج ارتباط داشت.

۲۴۸ ملوک کیا
او که تحصیل‌کرده مدرسه فرانسوی آلیانس تهران بود اولین مدیر نخستین مدرسه دخترانه بابل به نام شکوهیه [بنات] (تأسیس در ۱۲۹۲ش. در عهد احمدشاه قاجار) بود. این مدرسه بعدها به شاهدخت تغییرنام داد. ملوک کیا یکی از بزرگ‌ترین خادمان به فرهنگ بابل و همسر ابوالفتح‌خان کیا بوده است.

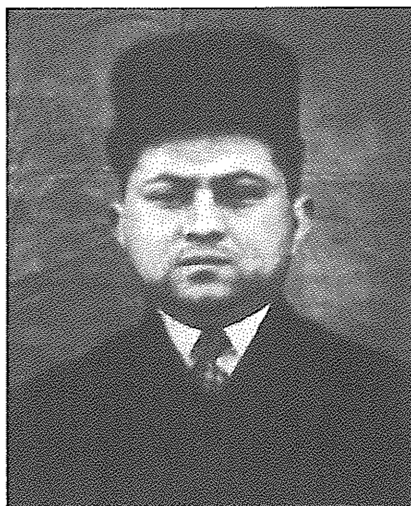
www.tabarestan.info
تبرستان

۲۴۹ اردشیر برزگر [علی‌عباس حسن‌زاده برزگر]، (۱۳۴۵ـ ۱۲۷۳ش)
او پسر آقا حسن بادکوبه‌ای و نویسنده کتاب تاریخ تبرستان (در دو جلد) و مشاهیر مازندران (دانشوران تپوری) است.

۲۵۰ اندرانیک یقیازاریانس (دواساز و دوافروش) ۱۳۰۷ش.

۲۵۱ علی‌اصغر نجاتی (دواساز و دوافروش) ۱۳۰۹ش. نجاتی از دوستان نیما یوشیج شاعر در بارفروش بوده است.

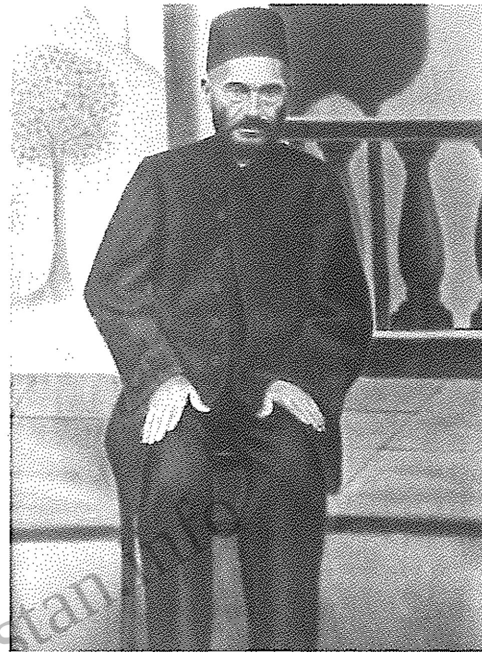
۲۵۲ محمدحسین خصوصی (معروف به حافظ الصحه)، از پزشکان بارفروش و اولین رئیس بیمارستان شاهپور.

۲۵۳ دکتر صنیع ، دندان‌پزشک

۲۵۴ زین‌العابدین زمانی، متولد ۱۲۴۴ش تنکابن و از اولین طبیبان بارفروش بود و در محله حصیر فروشان طبابت می‌کرد. دهه ۱۳۰۰ش.

۲۵۵ حسین‌خان زمانی، فرزند زین‌العابدین زمانی، محل طبابت وی در محله مرادبیک بارفروش بود.دهه ۱۳۰۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۵۶ دکتر ولادیمیر واستکوف، طبیب، مقیم بارفروش. ۱۳۱۷ش.

۲۵۷ مانوئل هواکیمیان، دوا ساز، محل داروسازی او در چهارراه شهربانی کنونی بود. ۱۲-۱۳۱۱ش.

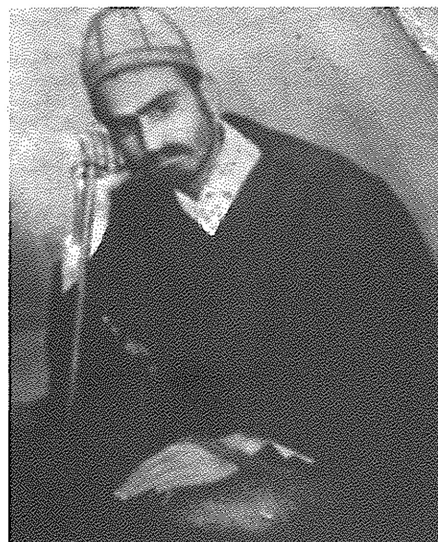

۲۵۸ محمدابراهیم بارفروشی
از تجار شهر در عهد قاجار، پدر محمدکاظم گل باباپور شاعر بابلی، تاریخ عکس ۱۳۳۳ق.

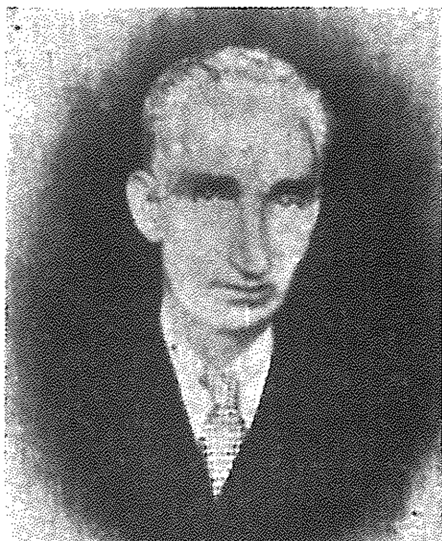

۲۵۹ میرزا فضل‌الله عمران
فرزند ابوالقاسم سلطان، از رجال بنام و هنرمند بندپی بود. تحصیلات را در مدارس مسجد کاظم‌بیک و مسجد چال بابل گذراند. مدتی به نظامی‌گری پرداخت و پس از هجوم روس‌ها از آن بیرون آمد و در زادگاهش به امور اجتماعی و عمرانی پرداخت. وی در خوشنویسی مهارت زیادی داشت. تاریخ عکس ۱۳۰۸ش.

www.tabarestan.info تبرستان

۲۶۰ عبدالرحیم شیخ‌الاسلامی ملقب به افتخارالسلطان از درویش‌های فرقه گنابادی در بابل.

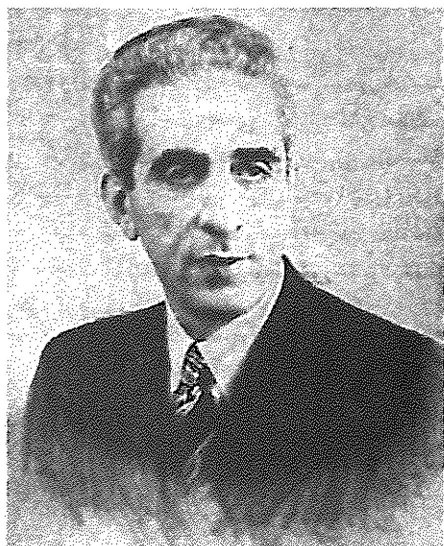

۲۶۱ علی صدرآرا (متولد ۱۲۶۷ش)
از محترمین شهر که مدتی به کارهای قضایی اشتغال داشت. در ۱۳۰۴ از سوی مردم به عنوان نماینده در مجلس مؤسسان انتخاب شد. در ۱۳۰۹ نشریه طبرستان را به صورت هفته‌ای دوشماره منتشر کرد که تا ۱۳۱۰ این روند ادامه داشت.

tabarestan.info
تبرستان

۲۶۲ عباس اسلامی (متولد ۱۲۹۲ ش)
نماینده مردم بابل در مجلس شورای ملی در دوره پانزدهم و صاحب امتیاز و مدیرمسئول هفته‌نامه زبان ملت. او در ۱۳۲۲ موفق به اخذ لیسانس حقوق اداری از دانشکده حقوق دانشگاه تهران شد.

۲۶۳ حسین دادگر عدل‌الملک (۱۳۴۹ـ ۱۲۶۰ش)
او پس از پایان تحصیلات، سال‌ها در عدلیه تهران مشغول بود. اما از سال ۱۳۳۵ق در مناصب مهمی چون وزارت داخله، وزارت فواید عامه و... اشتغال داشت. دادگر در دوره‌های سوم تا هشتم از حوزه بابل به نمایندگی مجلس انتخاب شد. وی یکی از اعضای مجلس مؤسسان بود و از دوره هفتم تا دهم ریاست مجلس را به عهده داشت. از ۱۳۱۴ش مدتی در اروپا به سر برد و از ۱۳۲۷ به عنوان نماینده مازندران در مجلس سنا بود. او عضو حزب دموکرات قدیم بوده است.

۲۶۴ میرزا معصوم حمزه‌تاش (۱۲۶۸ ـ فوت نامعلوم)
او از متنفذین مشروطه‌خواه بابل بود که در سال ۱۳۲۶ ق به خاطر مبارزاتش مورد تعقیب مستبدین منطقه قرار گرفت و تا ۱۳۴۰ در تهران ماند. او از اعضای حزب دموکرات قدیم بود و چند سالی در شهرداری و اداره ایالتی و عدلیه مازندران اشتغال داشت. در ۱۳۱۱ ش از سوی مردم بابل به نمایندگی دوره سیزدهم مجلس شورای ملی انتخاب شد.

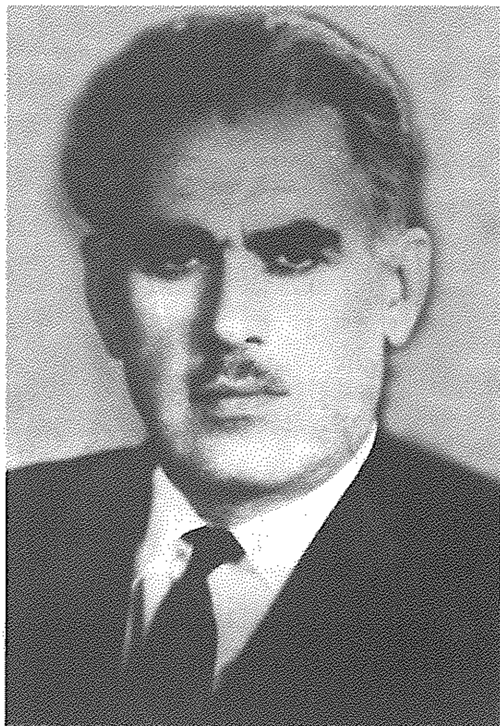

۲۶۵ محمدرضا تجدد (۱۳۵۲ ـ ۱۲۶۶ش)
فرزند شیخ علی بارفروشی حائری (شیخ‌العراقین). او تحصیلات خود را در عتبات به پایان رساند. سپس به تهران آمد و در جریان‌های سیاسی آن روزگار زحمات زیادی متحمل شد. وی در ۱۳۰۲ روزنامه تجدد را منتشر کرد و در دوره چهارم و چهاردهم نماینده مردم ساری در مجلس شورای ملی بود. تجدد در سال ۱۳۱۳ به عراق تبعید شد و پس از وقایع ۱۳۲۰ به تهران بازگشت. آن‌گاه برای مدتی به عنوان معاون فرهنگ و دادگستری برگزیده شد. از آثار مهم او ترجمه کتاب الفهرست نوشته ابن ندیم است.

www.tabarestan.ir
تبرستان

۲۶۶ زین‌العابدین رهنما (۱۳۶۸ـ ۱۲۷۳ش)
فرزند شیخ علی حائری بارفروشی، از نویسندگان بنام و رجال هوشمند عرصه سیاست و مطبوعات. او تحصیلات در فلسفه و عرفان و شرعیات را تا ۲۲ سالگی به پایان رساند و در دوران زندگی خود در مناصب متعددی چون نماینده مجلس، مدیر روزنامه ایران، وزیر کشور، سفیر مختار ایران در فرانسه، سوریه و لبنان و... اشتغال داشت. از آثارش پیامبر، آشیانه عقاب، و حقوق در اسلام است.

۲۶۷ سید حسین فلاح‌نوشیروانی (۱۳۵۰ ـ ۱۲۸۱ش)

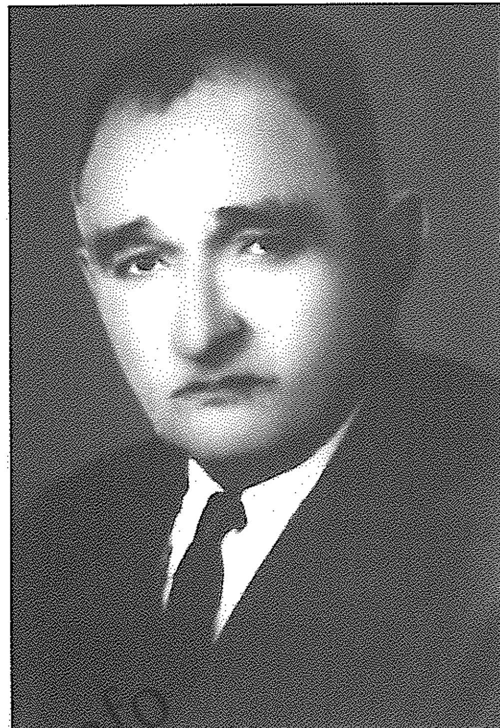
فرزند سید احمد، متولد روستای نوشیروانکلای بابل. تحصیلات ابتدایی را علی‌رغم مشکلات و فقر مالی در بابل سپری کرد. برای یافتن کار به مشهد رفت و به مدت سه سال در تجارتخانه‌ای مشغول به کار شد. سپس به تهران عزیمت کرد و در تجارتخانه شخصی به نام حکیم‌زاده مشغول کار شد و شایستگی‌ها و کوشش‌های او باعث ترقی وی در امر تجارت شد و کم‌کم در میان بزرگ‌ترین بازرگانان کشور جا باز کرد. وی که دردهای جامعه را به خوبی لمس کرده بود، از همان ابتدای کار خویش، با اشتیاق به امور عام‌المنفعه در سطح کشور پرداخت و در بابل نیز خدمات فراموش‌نشدنی از خود به جا نهاد. او در ذهن مردم شهر جاودانه و همواره مثال‌زدنی است. دانشکده‌ی فنی بابل، هنرستان‌های نوشیروانی، زایشگاه ام‌البنین، دبستان‌ها و مساجد متعدد در سطح بابل از جمله یادگارهای اوست.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۶۸ حاج محمدعلی ایمانی

دبستان و مدرسه راهنمایی حاجی ایمانی به هزینه او ساخته شده است. وی که تاجرپیشه بود، بانی تعمیرات و مرمت‌های بسیاری از بناهای مذهبی بابل بوده است.

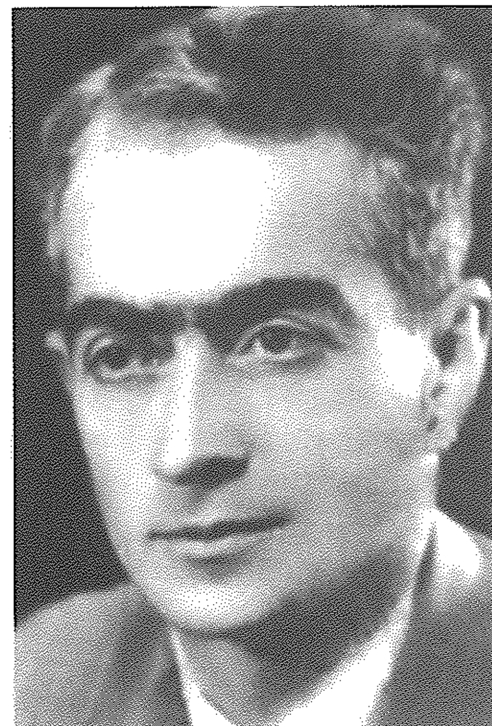

۲۶۹ محمدصادق شفیع‌زاده (۱۳۵۶ـ ۱۲۴۷ش)

پسر محمد شفیع چاروادارباشی. یکی از مشهورترین خیرین بابل بود. پدرش محمد شفیع خود یکی از خیرین بارفروش اواخر عهد قاجار بود، زیرا می‌دانیم که او برای تأسیس اولین مدرسه بارفروش به نام اعظامیه کمک مالی کرده بود (به نقل از بابل شهر بهار نارنج، ص ۳۱۴)

از محمدصادق شفیع‌زاده آثار فراوانی به یادگار مانده است: احداث و اهدای بیمارستان کودکان امیرکلا (۱۳۴۱)، خانه جوانان و سالن نمایش جمعیت هلال احمر بابل (۱۳۴۱)، سه واحد دبستان در امیرکلا و آغوزبن بابل (۳۶ـ ۱۳۲۷) خانه فرهنگ روستایی و دبستان بندرکلا (۱۳۵۵)، مسجد و تکیه بندرکلا (۱۳۴۷)، مرمت پل تاریخی محمدحسن‌خان (۱۲۹۹)، احداث ۸ کیلومتر جاده فرعی از بابل به آغوزبن و بندرکلا (۱۳۳۶)، اهداء قدر السهم اراضی خود جهت احداث دانشکده فنی نوشیروانی بابل (۱۳۴۷)، احداث حمام‌های بهداشتی در بابل و امیرکلا (۱۳۲۸)، وقف حدود ۲۰۰۰ هکتار اراضی برای پشتوانه بیمارستان کودکان امیرکلا ـ اندکی پیش از اصلاحات ارضی و شاید هزاران عمل خیری که تنها آن زنده‌یاد و خدای او می‌داند.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۷۰ سید احمد اوصیاء (۱۳۵۷ـ ۱۲۸۸ش)

فرزند میراسدالله و نوه حاج میرزا هدایت اوصیاء، در سال ۱۲۸۸ در بابل متولد شد. وی از ملاکین خوشنام بود و تا زمان درگذشتش متولی موقوفه میرزا هدایت بود که در بابل اشتهار خاص دارد. به علت ازدواج زودهنگام، موفق به ادامه تحصیلات عالیه نشد و این خود دلیلی بود برای سعی و کوشش وافر وی در تربیت پنج فرزندش برای ادامه تحصیلات عالیه آن‌ها. خود نیز هم‌زمان در کسب دانش غافل نبود، در ادبیات فارسی، مسائل حقوقی، قضایی و مدیریت، تبحر خاصی داشت؛ و بسیاری از اشعار فردوسی را از بر داشت. نتیجه خودسازی فرهنگی وی، کتابخانه نفیس کوچکی است که در منزلش با عنوان "فرهنگسره سید احمد اوصیاء" به یادگار مانده است.

او به امور اجتماعی و سیاسی آن روزگار زادگاهش علاقه وافر داشت و از مخالفان جدی فعالیت‌های کمونیستی در منطقه بود و حتی به دلیل مبارزه سرسختانه‌اش در زمان حمله متفقین به ایران، توسط روس‌ها مدتی را در بازداشت گذراند. او این مبارزه را بعدها نیز ادامه داد. از جمله فعالیت‌های اجتماعی‌اش، لایروبی سالیانه زهکش سراسری شهر بابل "شهرو" می‌باشد. وی متعهد به یکرنگی، صفا، صمیمیت و اعتماد در خانواده و جامعه بود. جمله‌ای از وی در نامهٔ مورخ پنج‌شنبه ۱۱ آذرماه ۱۳۳۳ خطاب به پسرانش چنین است: «از یکی بودن، همه ما لذت بی‌انتها و فراوان در خود حس می‌کنیم و مسرور می‌شویم که انشاءالله خداوند برای همیشه این مهر و محبت‌ها را در بین ما و افراد فامیل و دوستان واقعی جامعه محفوظ و رو به تزاید نگه‌داری فرماید.»

همگام با پیشرفت زمان، به حفظ آداب و رسوم پیشینیان اعتقاد داشت و در برپایی اعیاد و مراسم نوروزی کوشا بود. وی در سال ۱۳۵۷ در تهران درگذشت.

۲۷۱ حاج محمدتقی معتمدی

یکی از خیرین و نیکوکاران بابل که مدرسه معتمدی (تأسیس ۱۳۳۸) و قبرستان معتمدی (وقف در سال ۱۳۲۱) از کیسه پرفتوت او برجای مانده است.

۲۷۲ عباس عموزاده

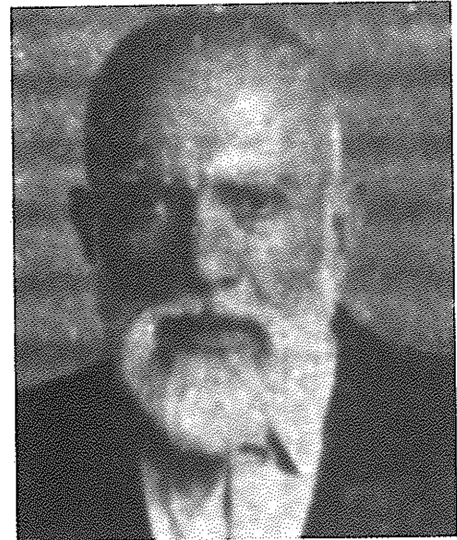
یکی از متمولانِ خیّر و فرهنگ‌دوست بابل که در سال ۱۳۳۲ مدرسه‌ای ساخته، آن را به ادارهٔ فرهنگ بابل اهدا کرد. این مدرسه ــ که آن را به نام او مدرسه عموزاده نامیدند ــ در محله قاضی‌کتی واقع بود. در سال ۱۳۵۰ ساختمان مدرن مدرسه عموزاده تخریب شد تا محل آن بخشی از میدان معروف قاضی‌کتی (شهرداری) و بلوار کمربندی غربی را تشکیل دهد.

www.tabarestan.info
تبرستان

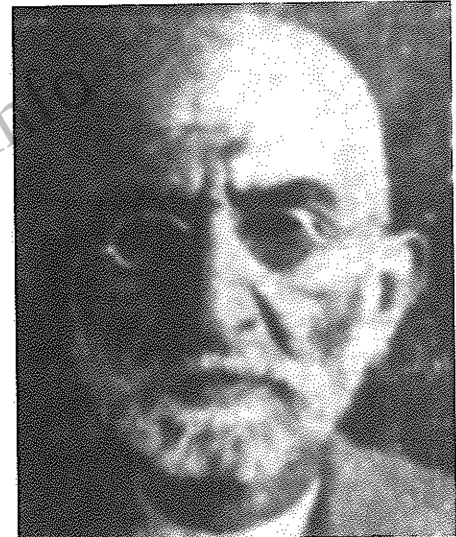
۲۷۳ عباس جهانیان

عباس جهانیان برای رشد فرهنگ کتابخوانی کتابخانه‌ای به نام و شهرت خویش در فروردین ۱۳۱۸ش بنیان نهاد. کتابخانه عباس جهانیان در خیابان فرح (آیت‌الله سعیدی کنونی) ــ که چهارراه شهدا را به ساختمان شهرداری (گنجینه بابل) وصل می‌کند در نبش کوچه دانش (شهید کیانی کنونی) واقع بوده است. جهانیان در ۱۳۵۰ درگذشت و با مرگ وی کتابخانه‌اش نیز تعطیل شد.

۲۷۴ ابوالقاسم اعظم

او یکی از قدیم‌ترین بانیان فرهنگ بابل بود و دبستان فضیلت را دایر کرد (در حدود سال ۱۲۹۵ش). این مدرسه بعدها (به احتمال قوی در حدود سال ۱۳۰۰ش) به فردوسی تغییر نام داد (بابل شهر بهار نارنج، ص ۳۴۲). ابوالقاسم اعظم یکی از محبوب‌ترین معلمان بابل بود که سالهای متمادی در مدارس مختلف این شهر تدریس کرد. بسیاری از نامداران بزرگ بابل از تربیت‌شده‌های او بودند.

۲۷۵ محمد صبوری

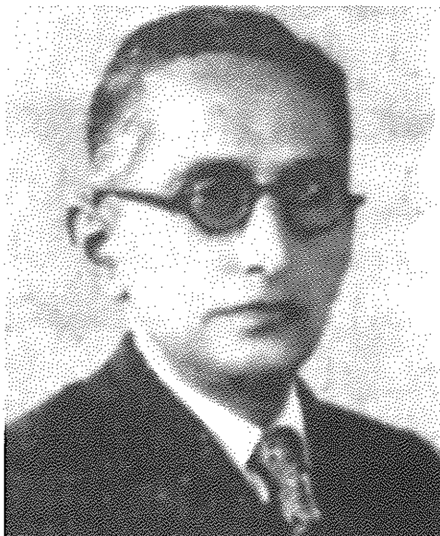
یکی از معلمان شریف بابل که سالهای متمادی صادقانه در مدارس مختلف بابل تدریس کرد و شاگردان بزرگی تربیت نمود. در سال ۱۳۳۸ش به دستور رئیس فرهنگ بابل علی‌خواجه‌ئیان، مدرسه‌ای به نام او، معلم فداکاری که تمام عمرش را فدای تعلیم و تربیت فرزندان بابل کرده بود، بنیان گذاشته شد.

www.tabarestan.info
تبرستان

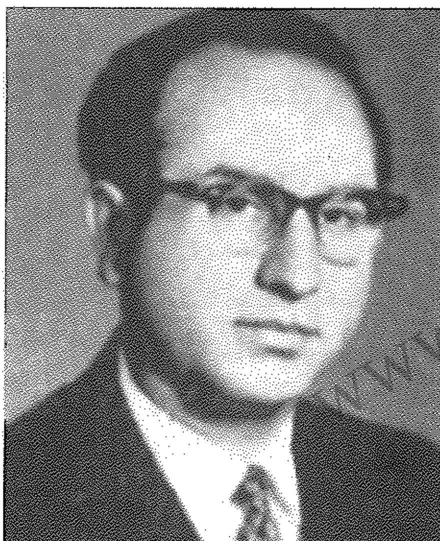

۲۷۶ رمضانعلی شعبان‌پور (۱۳۷۲-۱۳۰۲ش)

او یکی از محبوب‌ترین معلمان و مدیران مدرسه در بابل بود. او سالها مدیر دبیرستان آیت‌الله نوری بابل و نیز از شاگردان ملک‌الشعرای بهار، عبدالعظیم قریب، ذبیح‌الله صفا و بدیع‌الزمان فروزانفر بود و پس از مرگش کتابخانه‌ای شامل ۶ هزار جلد کتاب و شماری نسخ خطی نفیس برجای گذاشت. (بابل شهر بهار نارنج، ص ۲۳۹)

۲۷۷ اسماعیل بهشتی .
او یکی از بانیان فرهنگ بابل بوده است. از سال ۱۲۹۱ش تا ۱۳۰۹ش در مسجد مولانا (رانندگان) به آموزش دینی به کودکان پرداخت و در سال ۱۳۰۹ش مدرسه پهلوی را در بابل بنیان نهاد. این مدرسه پس از مرگ بهشتی تعطیل شد و شاگردان آن به دبستان شهید قندی (در بحر ارم شرقی) منتقل شدند.

۲۷۸ عبدالکریم صبوری
یکی از معلمین صدیق و فداکار بابل و پسر زنده‌یاد محمدصبوری. او طی سال‌های ۱۳۴۱ ـ ۱۳۵۳ مدیر دبیرستان شاهپور و یکی از اعضای هیأت مؤسس دبیرستان ممتاز بوده است.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۷۹ نورالدین علامه‌زاده
فرزند علی‌محمد علامه‌زاده، پس از تحصیل در زادگاهش و تهران، از دانشگاه حقوق سیاسی، قضایی موفق به اخذ لیسانس شد و در ۱۳۲۰ به عنوان وکیل پایه یک مشغول گردید. در ۱۳۳۲ چاپخانه اعتراف را دایر کرد و پس از آن روزنامه اعتراف را منتشر نمود. این روزنامه تا ۱۳۵۷ چاپ می‌شد. در سال ۱۳۵۸ فرزندش امیرحسین (شاهرخ) علامه‌زاده روزنامه آوای مازندران را جایگزین آن نمود که تا به امروز منتشر می‌شود. نورالدین علامه‌زاده در کنار انتشار اعتراف، نشریاتی چون جنگ مازندران و گنج افروز را نیز چاپ می‌کرد.

۲۸۰ حسین قناد
او از تاجران خیّر بابل بوده و مدرسه قناد ــ که به خرج او ساخته و به اداره فرهنگ اهدا شد ــ از یادگارهای اوست.

۲۸۱ عیسی‌خان نایب (۱۳۲۸ش ــ ۱۳۱۵ق)
فرزند باباخان سلطان از رجال بندپی در کنار فرزندش علی‌اکبر (تاریخ عکس ۱۳۱۸ش).

www.tabarestan.info
تبرستان

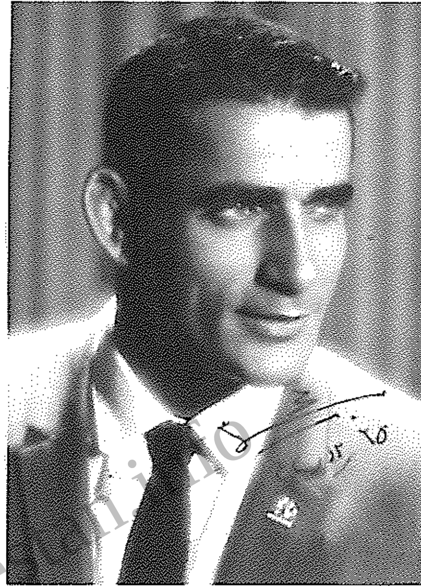
۲۸۲ میرزا جمال سلیمان‌تبار (۱۲۸۱ ــ ۱۳۶۰ش)
فرزند عنایت‌الله نشلی، نخستین معلم مدرسه دولتی در بندپی و از پیشگامان آموزش نوین در منطقه بود. او خود در مدرسه احمدی و مدرسه دینی قهارقلی خان بابل و مدرسه ناصریه تهران تحصیل کرد و در ۱۳۰۶ پس از اخذ مجوز دولتی توسط عمویش (شیخ حسن مدیر)، نخستین مدرسه دولتی را در تکیه سفید تور دایر کرد.

۲۸۳ امام‌علی حبیبی (متولد ۱۳۱۰ش)

متولد روستای درزی‌کلای آخوندی بابل، معروف به «ببر مازندران». قهرمان جهان در کشتی در سال‌های ۱۹۵۹ (تهران) و ۱۹۶۱ (یاکوهاما) و قهرمان المپیک در ۱۹۵۶ (ملبورن) و ۱۹۵۶ (ژاپن، المپیک آسیایی). وی افزون بر ورزش نماینده مردم بابل در مجلس شد و نیز در چند فیلم سینمایی نقش آفرینی کرد.

۲۸۴/۱ حاج محمد فیروزی (۱۳۵۱ ـ ۱۲۸۰ش)

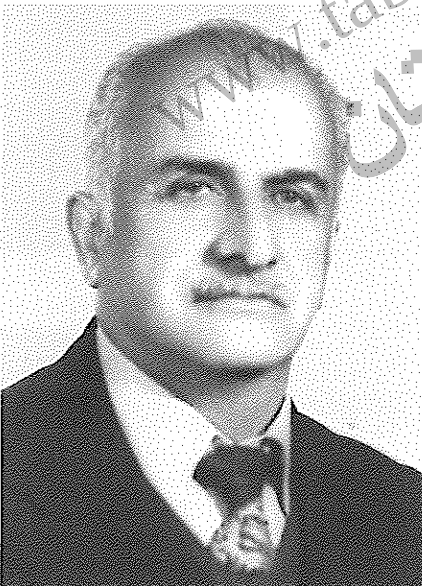
فرزند عنایت الله سلطان. او چندبار بخشدار بندپی شد و علاوه بر حفظ امنیت و سرکوب اشرار، در عمران و آبادی منطقه بسیار کوشید. تلاش در احداث جاده بندپی شرقی، ساخت درمانگاه گلوگاه و چند مدرسه با سرمایه شخصی از یادگارهای اوست.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۸۴/۲ میرزا فرج‌الله عمران‌پور

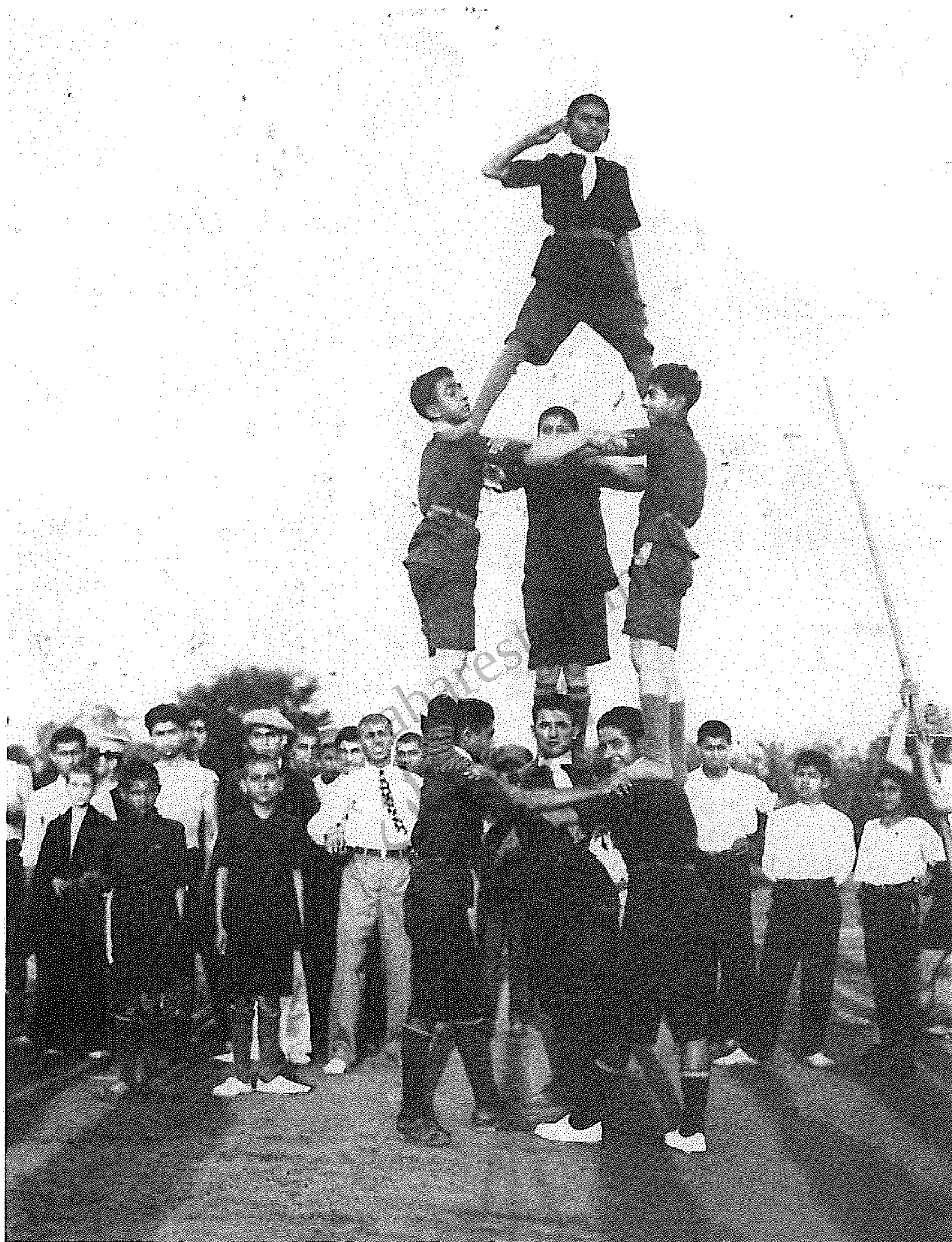
وی فرزند ابوالقاسم سلطان عمران و از سران برجسته و مؤثر بندپی درعصر خود بود، زمانی رئیس سازمان عشایری منطقه و مدتی بخشدار بندپی بود. او در سال ۱۳۲۵ حزب دموکرات بندپی را تشکیل داد که هدف آن مبارزه با فعالیت‌های کمونیستی در منطقه بود.

۲۸۴/۳ سید رضا فقیر (۱۳۷۹-۱۳۰۲ش)

از پیشکسوتان بسیار معروف و خوشنام ورزش بابل و استان مازندران است. او معلم بسیاری از مدرسه‌های بابل بوده است.

ورزش

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۸۵ دانش‌آموزان پیشاهنگ. بابل ۱۳۳۲ش.

۲۸۶ نمای داخلی زورخانه بابل واقع در حوالی میدان ایستگاه ، دهۀ ۱۳۳۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۸۷ رژه ورزشکاران در زمین فوتبال بابل ، ۱۳۳۹ش.

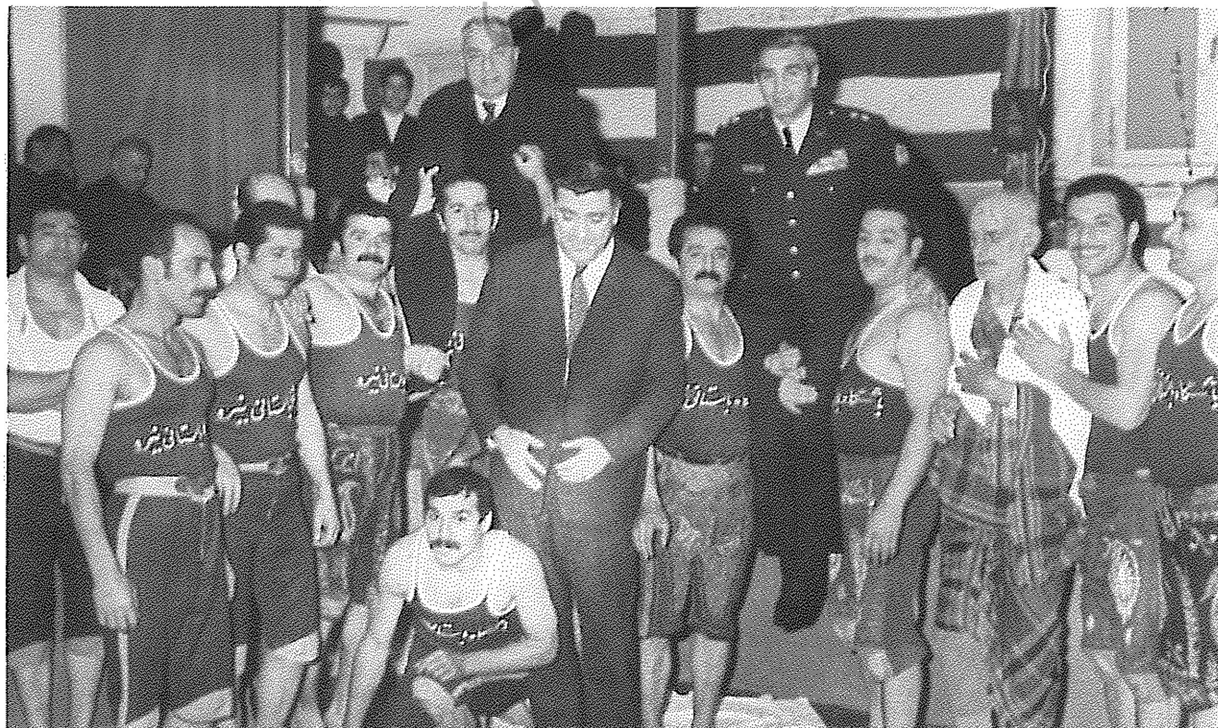

۲۸۸ جمعی از باستانی‌کاران بابل، نفر وسط زنده‌یاد نامجو می‌باشد. زورخانه بابل، دهه ۱۳۳۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

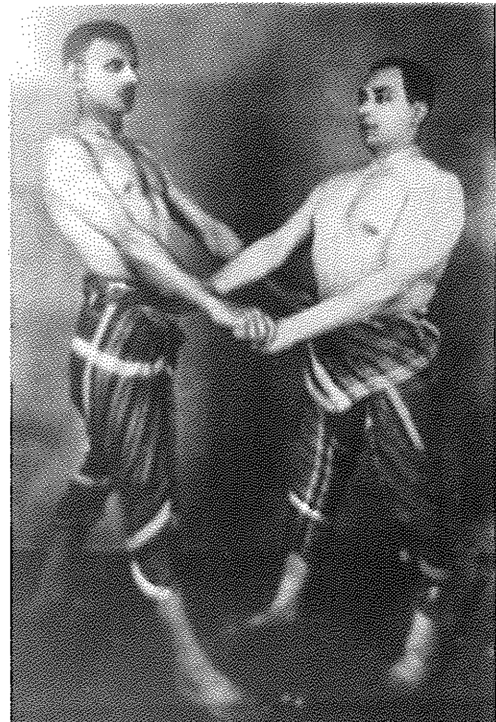
۲۸۹ باشگاه باستانی‌نیرو. نفر وسط دکتر نیرویی، پشت سر او حاج‌محمد علی ایمانی. دهه ۱۳۴۰ش.

۲۹۰ زورخانهٔ دلیران در چهارراه شهربانی. جشن پوریای ولی. دو قهرمان کشتی: حسین قدیری و جعفر علیجانی در میان پهلوانان.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۹۱ باستانی‌کاران. از راست: حاج محمدعلی ایمانی و نوری‌پور، ۱۳۲۰ش.

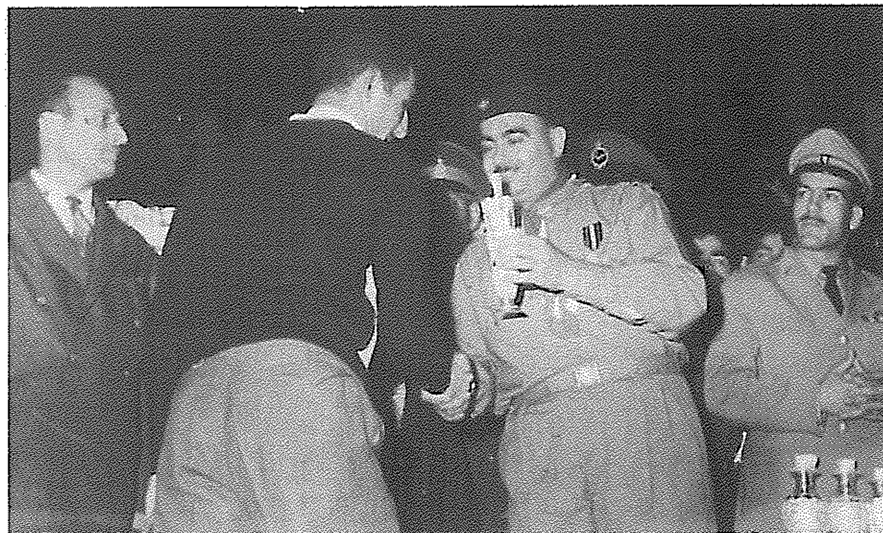

۲۹۲ ورزشکاران زورخانه‌ای در بابل، دهه ۱۳۴۰ش

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۹۳ باشگاه باستانی نیرو، دهه ۱۳۴۰ش.

۲۹۴ مسابقات دو قهرمانی کشور. ابراهیم حیدرنژاد نفر دوم مسابقه در حال دریافت جایزه است. ۱۳۴۰ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۹۵ نهمین دوره مسابقات آموزشگاه‌های استان دوم(مازندران). دو چهارصد متر ، خیابان بیمارستان شاهپور (شهید یحیی‌نژاد فعلی) . نفر اول ابراهیم حیدرنژاد. اسفند ۱۳۴۱ش.

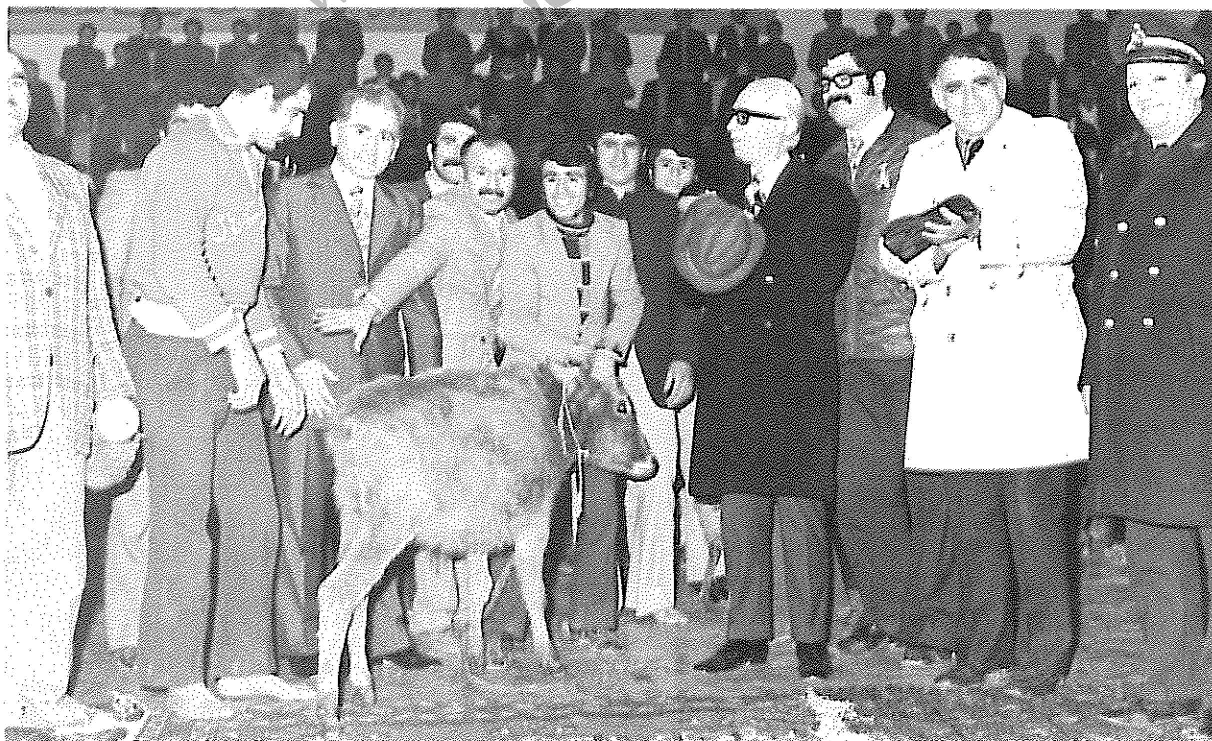

۲۹۶ مسابقه کشتی قهرمانی بین پهلوانان بابل و قائمشهر، مدرسه قناد (قدیری از بابل و رشیدی از قائمشهر) حدود سال ۱۳۴۰.

۲۹۷ پهلوان عیسی رمضانی در حال دریافت جایزه قهرمانی لوچو، مکان: ورزشگاه پهلوی (آزادی فعلی)، حدود سال ۱۳۴۰ش. نفر دوم سمت راست: جهان پهلوان امامعلی حبیبی.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۹۸ استقبال اهالی بابل از جهان پهلوان عبدالله موحد، در هنگام بازگشت از المپیک مکزیکوسیتی، ۱۳۴۷ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۲۹۹ استقبال اهالی بابل از جعفر علیجانی برنده مدال نقره از جام جهانی بلغارستان، مقابل ساختمان شهرداری سابق، ۱۳۴۹ش.

۳۰۰ مسابقات کشتی لوچو در روستای روشن‌آباد بابل، سال ۱۳۴۷ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۳۰۱ مسابقه کشتی بین تیم جوانان بابل و تیم جوانان آمریکا در بابل، ۱۳۵۳ش.

۳۰۲ تیم کشتی جوانان بابل، ۱۳۵۳ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۳۰۳ افتتاحیه مسابقات کشتی‌جوانان کشور در بابل، ۱۳۵۴ش.

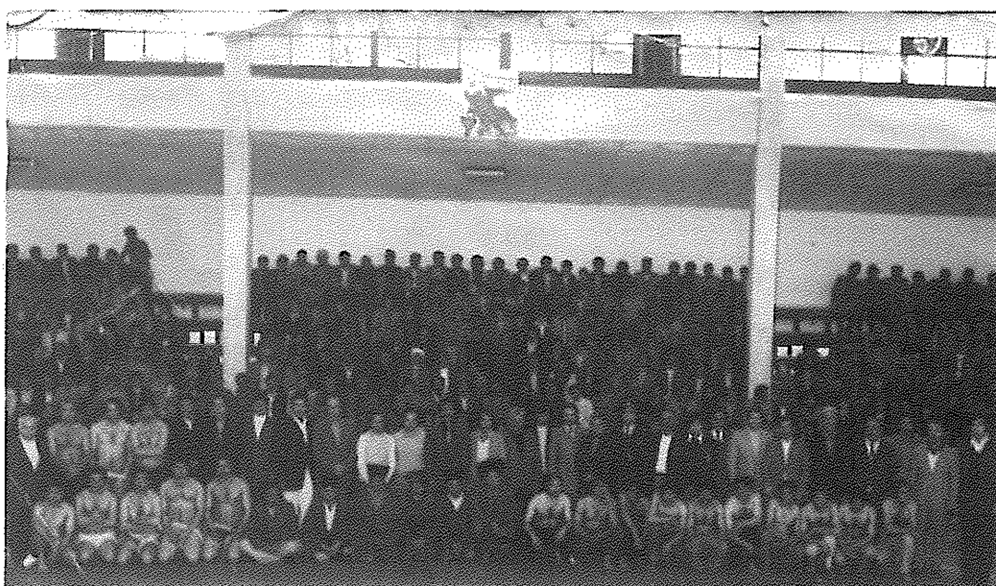

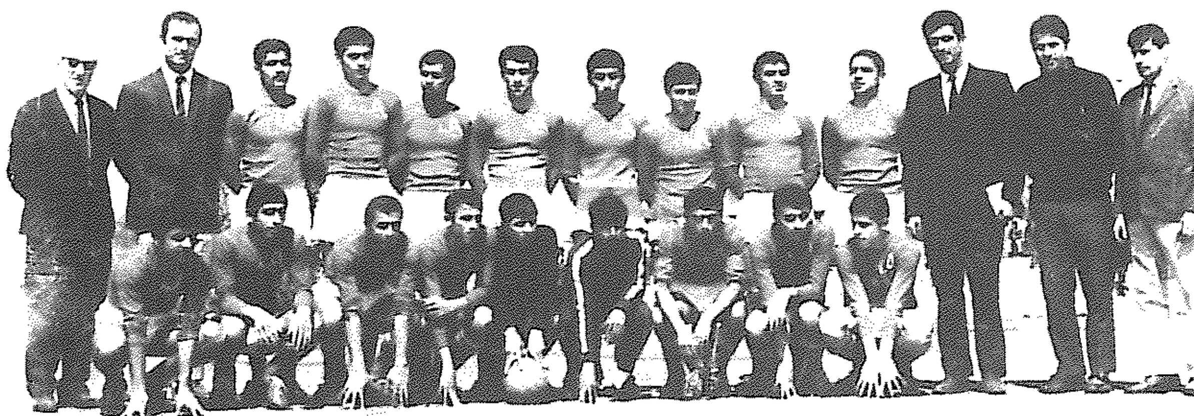

۳۰۴ تیم کشتی دانشکده فنی بابل، ۱۳۵۵ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۳۰۵ مسابقه سراسری کشتی‌های سنتی مازندران (لوچو، ترکمنی، باشال) در سال ۱۳۵۶. ورزشگاه پهلوی بابل.

۳۰۶ تیم منتخب آموزشگاه‌های بابل برای شرکت در مسابقات آموزشگاهی مازندران، ۱۳۴۸ش.

www.tabarestan.info
تبرستان

۳۰۷ اولین مسابقات نوجوانان محلات بابل، ۱۳۴۹ش.

۳۰۸ ورزشگاه رضا پهلوی (آزادی فعلی)، حدود سال ۱۳۳۰ش

www.tabarestan.info
تبرستان

نمایه

نمایه (براساس شمارهٔ عکس)

www.tabarestan.info
تبرستان

آخوند خراسانی ۱۹۰، ۱۹۴
آذربایجان ۱۶۱
آرامگاه قاسم بن موسی کاظم و برادرش حمزه← آستانه امامزاده قاسم
آزاد، علی ۱۵۴، ۱۵۶
آستانه امامزاده قاسم ۲۴، ۲۵
آشتی بقایی، حسن ۱۰۰
آغوزبن ۲۶۹
آقاحسن بادکوبه‌ای ۸۹، ۱۱۸، ۲۳۳، ۲۳۵، ۲۴۹
آقاسی بیک نایب دوم ۲۲۶
آقا سیدابراهیم معلم (میرهاشمی) ۸۹
آقا سید هاشم معلم ۸۹، ۱۰۰
آقا محمدخان قاجار ۱۲، ۱۸۷
آل ابراهیم، اسماعیل ۱۹۳
آمل ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۴۰، ۲۴۵
آموزگار، ابوالفضل ۱۰۰
آوای مازندران (روزنامه) ۲۷۹

اباذریان ۲۴۳
ابن شیخ مازندرانی، محمد ۲۰۲
ابوالفتح خان کیا ۱۴۸، ۲۴۸
ابوالقاسم خان عمران ۲۸۰
ابوالقاسم خان یاور ۲۳۲
ابوالقاسم سلطان ۲۵۹
ابوتراب خان منصور لشکر ۲۲۴، ۲۴۴
اتاق تلگراف در بابل ۵۲
اجتماع اعضای حزب دموکرات بندپی در اعتراض به‌فعالیت‌های حزب توده ۱۵۹
اجتماع بزرگان و اهالی بندپی درباره دستور اولین دوره‌سربازگیری ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵
اجتماع تماشاچیان در جلوی سینما زیبا بابل ۸۰
اجتماعی در بابل برای مقابله با تحرکات حزب توده ۱۶۰
اجتماعی در بارفروش ۱۳۶
احقر بارفروشی← بارفروشی، مشهدی محمد
احمدی ۲۴۳
احمدی فیروزجاهی، محمد ۲۰۳
اخوان، رضا ۲۴۳
اداره پست و تلگراف و تلفن بابل ۵۱، ۵۳، ۵۴، ۵۶، ۶۷، ۲۳۶
اداره تلفن بابل ۹۸
اداره مخابرات بابل ۵۷، ۶۶
ارباب حسن بادکوبه‌ای← آقاحسن بادکوبه‌ای
اردشیری ۲۴۳
اردوگاه ناصرالدین‌شاه در بحر ارم بارفروش ۱۰
ارسال کمک‌های دولتی و مردمی برای زلزله‌زدگان بندپی ۱۷۱، ۱۷۲
ارمغان سالکی (نشریه) ۲۲۱
استادیوم آزادی← ورزشگاه پهلوی
استقبال اهالی بابل از جعفر علیجانی برنده مدال نقره از جام جهانی بلغارستان ۲۹۹
استقبال اهالی بابل از جهان پهلوان عبدالله موحد در هنگام بازگشت از المپیک مکزیکوسیتی ۲۹۸

استقبال اهالی غرب بندپی از ورود فرماندار بابل و دکتر متین نماینده مجلس ۱۶۷
اسفندیاری، مصطفی خان ۲۴۳
اسکی، حاج میرزا احمد ۱۳۴
اسلامی، عباس ۲۶۲
اشجع الملک، حبیب الله ۱۳۴
اشراقی، شیخ جعفر ۱۴۷، ۱۵۶
اشراقی، محمد ۱۰۳
اشرفی، ملا محمد ۱۳۱، ۲۴۷
اعتراف (روزنامه) ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۷۹
اعضای هیئت مدیره شیر و خورشید بارفروش ۱۵۶
اعظام الدوله ۲۲۲
اعظام السلطنه، حسینقلی ۸۹، ۹۲، ۱۳۸، ۱۴۹، ۲۲۲، ۲۳۳
اعظم، ابوالقاسم ۱۰۵، ۱۱۷، ۲۷۴
افتتاح باشگاه ذوالفقاری ۱۷۶
افتتاح بیمارستان امیرکلا ۱۷۷
افتتاح مریضخانه شاهپور ۱۴۹
افتتاحیه مسابقات کشتی جوانان کشور در بابل ۳۰۳
افتخار السلطان ← شیخ الاسلامی، عبدالرحیم
اگنت ← میرزا عبدالله
المپیک مکزیکوسیتی ۲۹۸
امام جمعه، محمدباقر ۱۹۳
امامی مازندرانی، مهدی، ۲۰۱
امجدالملک ۱۳۴
امیرخان سردار ← وجیه‌الله میرزا
امیر دیوان ۱۳۴
امیرسلیمانی ۲۳۸
امیرکلا ۲۰۹، ۲۶۹
امیرکلایی، علی اصغر ۲۰۸، ۲۰۹
امیر مختاری / امیر مکرم ← مفخم لاریجانی
امیر منتخب، عبدالحسین خان (صادقی نژاد) ۹۴
امیرمؤید باوند سوادکوهی ۱۳۴
امیری ۲۴۳
امیری، سیف الله ۲۱۰
امیری لاریجانی، میرزا محمد ۱۳۴
انتخاب دکتر متین و افراسیاب کیا به عنوان نمایندگان مردم بابل در مجلس شورای ملی ۱۷۵
انجمن ولایتی بارفروش ۱۸۵
انصاری، شیخ مرتضی ۱۳۱
اوصیا، سیداحمد ۲۷۰
اولین اتوبوس در مسیر بندپی ۱۸۴
اولین دوره سربازگیری در بارفروش ۱۵۲
اولین دوره سربازگیری در بندپی ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵
اولین کتابخانه بارفروش ← قرائت خانه مظفریه
اولین مسابقات نوجوانان محلات بابل ۳۰۷
اهدا سالانه لباس به دانش‌آموزان بی‌بضاعت مدرسه ملی‌تربیت ۱۱۰
ایران (روزنامه) ۲۶۶
ایزدپناه، عباس ۱۰۰
ایمانی، محمدعلی ۲۶۸، ۲۸۹، ۲۹۱

باباخان سلطان ۲۳۰، ۲۸۱
بابایف (دکتر) ۱۶۶
بابک (دکتر) ۱۶۸
بابلرود ۶۲
بابلی، سیدصادق ۱۳۴
بابلی، شیخ غلامعلی ۱۳۴
بادکوبه‌ای، آقاحسن ← آقا حسن بادکوبه‌ای
بارفروشی حائری، زین العابدین ۲۰۲
بارفروشی حائری، علی (شیخ العراقین) ۲۶۵، ۲۶۶
بارفروشی مازندرانی، ملا عبدالله ۱۹۰
بارفروشی، محمدابراهیم ۲۵۸
بارفروشی، مشهدی محمد ۲۳۵
بازار بارفروش ۱۲۹
بازار روز بابل ۴۸
بازدید استاندار وقت دکتر بابک از بندپی ۱۶۸
بازدید مسئولان شیر و خورشید و وزارت بهداری به همراه محمدصادق شفیع‌زاده از بیمارستان کودکان امیرکلا ۱۷۰
بازرگان، ابوالقاسم ۹۸
بازید فرح پهلوی از سیل‌زدگان بابل ۱۷۴
باشگاه باستانی نیرو ۲۸۹، ۲۹۳
باشگاه ذوالفقاری ۱۷۶
باغ شاه ۸
باغ کوسیس ۴۸
باغ ملی ۴۴، ۶۷، ۶۸

www.tabarestan.info
تبرستان

بانک ملی مرکزی بابل ۶۳، ۶۶
ببر مازندران ← حبیبی، امامعلی
بخش قلب بیمارستان شاهپور ۷۷
بدخشان، محمدرضا ۱۱۸، ۲۳۷، ۱۴۸
بدر، میرزا احمدخان (نصیرالدوله) ۱۰۰
برج دیدبانی قصر شاه ۶۱
برزگر، اردشیر ۹۲، ۹۷، ۱۰۷، ۱۰۹، ۲۳۳، ۲۴۹
برزگر، علی‌حیدر ۸۹، ۹۲، ۱۰۷
بروجردی (آیت‌الله) ۲۱۸
بزرگ‌زاده، علی ۱۴۸
بصاری، اشراقیه ۱۴۸
بصاری، طلعت ۱۴۸
بصاری، فروغ ۱۴۸
بصاری، فروغیه ۱۴۸
بقعه امامزاده عبدالله در شیخ موسی ۳۱
بقعه امامزاده قاسم ← آستانه امامزاده قاسم
بقعه درویش فخرالدین حاجی موزیرج ۲۶، ۲۷
بقعه درویش فخر در بالا سرت ۲۸
بقعه سلطان محمدطاهر ۲۹
بلدیه بارفروش ۴۳
بلوار کمربندی غربی ۲۷۲
بلوای بابیه ۱۸۷
بنگرکلا ۳۴
بهائیت در بارفروش ۱۹۹
بهشتی، اسماعیل ۱۰۸، ۱۰۹، ۲۷۷
بهشتی، حسن ۱۹۲
بهشتی، محمد ۲۱۲
بهنیا ۲۴۳
بیژنی، عباسقلی خان ۱۵۵
بیژنی، محمدتقی ۲۴۴
بیکایی، تقی ۲۳۸
بیکایی، عباس ۱۹۳
بیکایی، علی ۱۹۳
بیمارستان شاهپور (شهید یحیی‌نژاد) ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۱۶۶، ۲۵۲
بیمارستان کودکان امیرکلا ۱۷۰، ۱۷۷، ۲۶۹

پادشاه امیر ۲۰۳
پارسا ۲۴۳
پارک ولیعهد (شهید شکری) ۴۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۱۱۸
پاساژ سیدحسن مولانا ۱۳۰
پایانه جنوب بابل ۴۸
پخش کالابرگ (کوپن) میان زلزله‌زدگان بندپی ۱۷۱، ۱۷۲
پرتوی آملی، مهدی ۲۳۹
پست مازندران در بارفروش ۱۴۶
پشت عمارت بلدیه ۱۵۲
پل چوبی بحر ارم ۵، ۶، ۷
پل کله‌بست ۱۷۹
پل محمدحسن خان ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۲۶۹
پنج‌شنبه بازار قدیم ۲۱، ۱۵۱
پهلوان عیسی رمضانی در حال دریافت جایزه قهرمانی لوچو ۲۹۷
پیربازاری، بهرام ۱۱۶
پیروان، محمدعلی ۱۰۰
پیروزی ۲۴۳
پیشاهنگان مدرسه بنات (شاهدخت) در مراسم کلنگ‌زنی مریضخانه شاهپور ۱۴۸
پیشه‌وری، سیدجعفر ۱۶۱

تئوفیلاکتوس، کوسیس ۴۸
تجدد (روزنامه) ۲۶۵
تجدد، محمدرضا ۲۶۵
ترور شیخ غلامعلی شریعتمدار ۱۹۷، ۲۳۴
ترور مفتخرالممالک ۲۳۴
تشییع پیکر آیت‌الله شیخ محمد صالح علامه مازندرانی ۱۸۱
تظاهرات مردم بابل در پشتیبانی از دولت مصدق و ملی شدن نفت ۱۶۲
تعزیه‌خوانی در بارفروش ۱۴۱
تکیه بندرکلا ۲۶۹
تکیه پنج‌شنبه بازار ۳۵
تکیه سفیدتور ۱۲۲، ۲۸۲
تکیه عبدالحسین‌خانی (تکیه مقریکلا؛ گته تکیه) ۳۶، ۱۳۳، ۱۵۳، ۱۵۵، ۱۵۸، ۱۸۰، ۲۴۵
تنکابن ۲۵۴

www.tabarestan.info
تبرستان

تنکابنی، میرزا طاهر ۲۴۰
توشیفیسکی، باریس ۵۱
تهرانی، میرزا خلیل ۱۹۴
تیم کشتی جوانان بابل ۳۰۲
تیم کشتی دانشکده فنی بابل ۳۰۴
تیم منتخب آموزشگاه‌های بابل برای شرکت در مسابقات آموزشگاهی مازندران ۳۰۶
تیمورتاش ۱۴۷

ثقه‌الاسلام، مهدی ۲۰۷

جام جهانی بلغارستان ۲۹۹
جامع آدمیت ۱۸۵
جشن پوریای ولی ۲۹۰
جعفرزاده، کاظم ۵۵
جماعتی از اهالی بارفروش ۱۴۲
جماعتی از علمای بارفروش ۱۳۷
جمعی از باستانی‌کاران بابل ۲۸۸
جمعی از تجار و ارامنه بابل ۱۴۰
جمعی از سران بندپی در دوران قاجار ۲۲۴
جمعی از علمای بابل ۱۹۳
جنگ مازندران (نشریه) ۲۷۹
جهانیان، عباس ۲۷۳

چهارراه شهدا بارفروش ۸۲، ۱۵۰، ۲۷۳
چهارراه شهربانی ۲۵۷، ۲۹۰

حاجی قاسم ۲۲۴
حاجی ملا محمد اشرفی و علمای بارفروش ۱۳۱
حاجی میرزا ابن میرزا خلیل ۱۹۰
حافظ الصحه ← خصوصی، محمدحسین
حبیبی، امامعلی ۲۸۳، ۲۹۷
حجتی ۲۱۵
حجتی، محمدباقر ۱۹۸
حجره‌های مدرسه صدر (خاتم‌الانبیاء) ۲۲
حزب دموکرات بندپی ۲۸۰
حسنی، علیجان ۱۸۰
حکیم‌پور (بخشدار بندپی) ۱۵۵
حکیم‌زاده ۲۶۷
حلال‌خور، عبدالحسین خان ۳۶
حلال‌خور، میرزا اسماعیل ۲۳۲
حلال‌خور، میرزا علی‌خان ۲۲۴
حمام میرزا یوسف ۷۹
حمامی در بندپی ۱۷۳
حمزه‌تاش، میرزا معصوم ۱۵۶، ۲۶۴
حمزه‌کلا بابل ۳۹
حمیدی ۲۴۳
حوزه رأی‌گیری در مسجد بی‌سر تکیه ۱۶۹
حوزه علمیه پادشاه امیر ۲۰۳، ۲۱۰
حیدرنژاد، ابراهیم ۲۹۴، ۲۹۵

خادمی ۲۴۳
خاندان سلیمان‌تبار ۲۲۹
خانلرخان قاجار ۱۸۷
خانه جوانان ۲۶۹
خانه فرهنگ روستایی بندرکلا ۲۶۹
خبیرالملک ← خبیرزاده
خبیرزاده معروف به خبیرالملک ۵۵، ۲۳۸
خدیور، درخشنده ۱۴۸
خصوصی، محمدحسین ۱۴۸، ۲۵۲
خصوصی، ملوک ۱۴۸
خواجه‌ئیان، علی ۲۷۵
خیابان آیت‌الله سعیدی ← خیابان فرح
خیابان بازار ۸۲
خیابان بیمارستان شاهپور (شهید یحیی‌نژاد فعلی) ۲۹۵
خیابان پهلوی ۱۶۱
خیابان چراغ برق قدیم ۲۳
خیابان شاهپور ۴۳، ۴۴، ۵۲
خیابان شهریارپوری ۸۳، ۸۴
خیابان فرح ۲۷۳
خیابان قصر (فلسطین کنونی) ۶۱، ۶۳
خیابان کشاورز ۴۸
خیابان مدرس ← خیابان شاهپور

دادگر عدل‌الملک، حسین ۲۶۳

www.tabarestan.info تبرستان

داروخانه بیمارستان شاهپور ۷۴
دانش‌آموزان پیش‌آهنگ در کنار پل محمدحسن خان ۱۳
دانش‌آموزان پیشاهنگ در حال حرکات نمایشی - ورزشی ۲۸۵
دانش‌آموزان پیشاهنگ مدرسه تربیت ۱۱۲
دانش‌آموزان پیشاهنگ مدرسه شاهپور ۹۸
دانش‌آموزان دختر در حال اجرای نمایشی محلی ۱۲۵، ۱۲۶
دانش‌آموزان در حال برگزاری امتحان ۱۲۰
دانش‌آموزان مدرسه شاهپور در حال انجام تمرینات ورزشی ۹۶
دانش‌آموزان و معلمان مدرسه احمدی ۹۴
دانش‌آموزان و معلمان مدرسه بدر ۱۰۲، ۱۰۵، ۱۰۶
دانش‌آموزان و معلمان مدرسه تربیت ۱۱۴
دانش‌آموزان و معلمان مدرسه شاهپور ۹۷
دانش‌آموزان و معلمان مدرسه شرافت ۱۰۱
دانشکده فنی نوشیروانی ۲۶۹
دانشگاه علوم پزشکی بابل ۴۸، ۶۱
دانشگاه کمبریج ۱۴۹
دبستان بندرکلا ۲۶۹
درزی‌کلا آخوندی ۲۸۳
درمانگاه ۲۲ بهمن ۷۰
درمانگاه گلوگاه ۲۸۴
درون‌کلا ۲۰۵
درونکلایی، ملا حبیب الله ۲۰۵
دریاچه بحر ارم (دزدک‌چال) ۳، ۴، ۴۸، ۹۱
دریاچه دزدک‌چال ← دریاچه بحر ارم
دکتر صنیع ۲۵۳
دورنمای شهر بارفروش از طرف جنوب شرقی ۱
دورنمای شهر بارفروش از طرف جنوب غربی ۲
دوست محمد بیک ماجور ۲۲۸
دیوکلا ۱۹۸

ذاکری، عباس ۲۴۳
ذوالفقاری، محمد ۱۷۶

رئیس‌زاده، ابوطالب ۲۴۳
رئیس، میرزا محمود ← میرزا محمود رئیس
رئیسی ۲۴۳
ربیعیان ۲۴۳
رجال بارفروش در عصر قاجار ۱۳۸
رجال سیاسی بارفروش ۱۳۹
رجال مازندران در دوره مشروطه ۱۳۴
رجال و علمای مشروطه‌خواه بارفروش ۱۳۵
رحمانی ۱۷۸
رحمانی فیروزجایی، مهرعلی ۱۵۵
رحمانی معروف به حاج آقا روغن ۱۱۶
رژه پیشاهنگ مدرسه احمدی در برابر ولیعهد ۹۵
رژه عشایر بندپی در مراسم سالگرد سرکوبی فتنه کمونیستی پیشه‌وری در آذربایجان ۱۶۱
رژه ورزشکاران در زمین فوتبال بابل ۲۸۷
رسولی، جمال ۱۰۰
رمضانی، عیسی ۲۹۷
روح‌الامین (روزنامه) ۲۳۳
روحانی، هادی (آیت‌الله) ۱۷۹
روشن‌آباد ۳۰۰
رهنما، زین‌العابدین ۲۶۶
رهنما، موسی ۲۱۵

زایشگاه ام‌البنین ۲۶۷
زایشگاه مازیار ۷۸
زبان ملت (نشریه) ۲۶۲
زرافشان ۲۴۳
زرگرمحله ۹۴، ۱۳۰
زلزله بارفروش ۱۷
زلزله بندپی ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳
زمانی، حسین‌خان ۲۵۵
زمانی، زین‌العابدین ۲۵۴، ۲۵۵
زمین فوتبال بابل ۲۸۷
زنی از روستای سلطان محمدطاهر ۱۲۸
زورخانه بابل ۲۸۶، ۲۸۸
زورخانه دلیران ۲۹۰

ساختمان اداره آموزش و پرورش بابل ۱۲۷
ساختمان مجتمع خدمات حمایتی سلمان ۱۵

ساختمان مقیمی ۸۵
ساروی، شیخ غلامعلی ۱۳۴
ساری ۲۰۷
سازمان عشایری بندپی ۲۸۰
سالکی، عبدالحسین ۱۹۳
سالن تابستانی سینما زیبا بابل ۸۱
سالن نمایش جمعیت شیر و خورشید سرخ بابل ۲۶۹
سبزعلیان، علی اکبر ۱۸۴
سبزه‌میدان ۴۲، ۸۲، ۱۴۸
سبزه‌میدان با چهار شیر سنگی ۴۲
سبزه میدان و اردوگاه ناصرالدین شاه در میان آن ۱۰
سخنرانی حاج محمد فیروزی در بازدید استاندار از بندپی ۱۶۸
سرای حاج سیدحسن مولانا ۱۳۰
سردار اسعد بختیاری ۱۴۷
سردار جلیل ۱۳۴
سردار مفخم ۲۲۲
سردراف، آرتم ۵۹
سعدالله خان ۲۲۲
سعید العلما ۱۳۱
سعیدی زند ۱۴۸
سعیدی زند، بهجت ۱۴۸
سقانفار کیجاتکیه ۳۷،۳۹، ۳۸، ۴۰، ۴۱
سلطان محمدطاهر (بقعه) ۲۹
سلطان محمدطاهر (روستا) ۱۱
سلیمان‌تبار، جمال الدین ۱۸۳
سلیمان‌تبار، حسین ۱۲۲، ۱۵۴، ۱۹۶، ۲۴۵، ۲۴۶
سلیمان‌تبار، عنایت ۱۵۵
سلیمان‌تبار، میرزا جمال ۱۲۲، ۲۸۲
سلیمان سلطان ۲۲۹
سمندری (سروان) ۱۵۴، ۱۵۵
سه تن از علامه در عهد مشروطه ۱۹۰
سه تن از مدرسین حوزه علمیه بابل ۱۹۲
سه راه سجادی (در امیرکلا) ۱۷۸
سیدآقا معلم ← نورانی
سیدنظام الدین پادشاه امیر بندپی ۲۱۰
سیف الاسلام، سلمان ۱۹۳، ۲۰۰، ۲۲۱
سیف الله خان (سرتیپ) ۲۲۲، ۱۳۹
سیف الملک ۲۲۲
سیف‌زاده سالکی، محمد ۲۲۱
سیل‌زدگان بابل ۱۷۴
سینما زیبا بابل ۸۰، ۸۱

شجاع الملک ۱۳۴
شجره‌نامه اعظام السلطنه ۲۲۲
شریعتمدار، غلامعلی ۱۳۷، ۱۸۵، ۱۹۷، ۲۳۴
شریعتمدار، مصطفی ۲۱۸
شریعتمداریان، عبدالکریم ۱۰۰
شعبان‌پور، رمضان‌علی ۱۱۷، ۱۶۴، ۲۷۶
شفیع بندپئی ← میرزا شفیع بندپئی
شفیع‌زاده، رضا ۱۷۱، ۱۷۲
شفیع‌زاده، محمدصادق ۹۲، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۷، ۱۷۸، ۲۶۹
شهرداری بابل ۴۳، ۵۲، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۱۵۲، ۱۶۱، ۲۷۳، ۲۹۹
شهرداری جدید بابل ۶۸
شهرک شمال ۴۸
شیپوریان ۱۰۸
شیخ الاسلامی، عبدالرحیم (افتخار السلطان) ۲۶۰
شیخ الرئیس لاریجانی، شیخ حسن ۱۳۴
شیخ کبیر، محمدحسن ۱۳۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۷، ۲۰۰، ۲۴۰
شیخ کلی ۳۲، ۳۳
شیخ موسی ۳۱، ۲۰۳
شیرازی، قوام الدین ۱۹۶

صابر، احمد ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۳، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۴۷
صابری، محمدابراهیم ۹۷، ۱۰۱، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۳
صادقی‌نژاد ← امیر منتخب
صالحی، علیجان ۲۱۹
صبوری، عبدالکریم ۲۷۸
صبوری، محمد ۲۷۵، ۲۷۸
صدرآرا، علی ۲۶۱
صدری، ناصر ۱۷۷
صفا، ذبیح الله ۲۷۶
صفایی فیروزجایی، محمدباقر ۲۰۶

طالبیان ۲۴۳

www.tabarestan.info تبرستان

طایفه اصفهانی بندپی ۲۳۱
طایفه امیری بندپی ۲۱۰
طایفه حلال‌خور ۲۲۵
طایفه عمران ۲۲۶
طبرستان (نشریه) ۲۶۱
طبرستانی، محمد شریف ۱۹۲، ۲۱۶
طبری ساروی، حسین ۲۴۳

ظهیرالدوله در بارفروش ۱۴۳

عاشور انزاهی ۲۲۹
عالمزاد، عیسی ۱۱۶
عالمی ۲۱۵
عالمی درونکلایی، روح‌الله ۲۰۵
عباس‌قلی خان سردار ۲۲۲
عبدالحسین خان سرتیپ بندپئی ۱۳۲
عبدالسلام اکنت ۲۳۶
عدل‌الملک ← دادگر عدل‌الملک، حسین
عطوفیان ۲۴۳
عظیم‌الملک ۲۲۲
علامه، ابوالحسن ۱۹۱
علامه حائری، جلال‌الدین ۱۹۵
علامه‌زاده ۱۱۶
علامه‌زاده، امیرحسین (شاهرخ) ۲۷۹
علامه‌زاده، علی‌محمد ۱۹۱، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۷۹
علامه‌زاده، محمدکاظم ۱۰۸
علامه‌زاده، نورالدین ۲۷۹
علامه، شیخ جلال‌الدین ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۴
علامه، علاءالدین ۱۹۱
علامه، علی ۱۹۴، ۱۹۵
علامه، فضل‌الله ۱۹۹
علامه قاسمی، محمدحسن ۲۰۴
علامه مازندرانی ۲۱۵
علامه مازندرانی، علی ۱۹۹
علامه مازندرانی، فضل‌الله ۲۰۴
علامه مازندرانی، محمد صالح ۱۸۱، ۱۹۱، ۱۹۴
علامه، ملامحمد جان ۹۲، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۸۵، ۱۹۱، ۲۳۳

علمای بارفروش ۱۳۲
علوی، علی ۱۱، ۱۰۹، ۱۱۱، ۱۱۲
علی‌اکبر پسر عیسی‌خان نایب ۲۸۱
علی‌زاده، میرزا آقا بزرگ ۲۴۳
علی‌قلی خان ۱۸۷
عمادی ۲۴۳
عمارت بلدیه (← شهرداری بابل) ۱۵۲
عمارت شاه عباسی در جزیره بحر ارم ۲
عمارت کلاه فرنگی ۸
عمارت همایونی ۹۰۳
عمران‌پور، فرج‌الله ۱۵۵، ۱۵۹، ۱۶۱، ۲۸۴/۲
عمران، فضل‌الله ۲۵۹
عموزاده، عباس ۲۷۲
عنایت‌الله سلطان ۲۸۴
عیسی‌خان نایب ۲۸۱

غروی، حبیب‌الله ۲۱۹، ۲۲۰
غلامحسین میرزا داراب (شاهزاده) ۱۳۴
غنی‌زاده متکان، ابراهیم ۸۹، ۹۸

فاضل استرآبادی، نجفعلی ۲۱۷
فتاحی، مهدی‌قلی ۱۵۵
فردوس مکان، احمد ۱۹۲
فرقه گنابادی در بابل ۲۶۳
فرمانداری بابل ۱۶۱
فروزانفر، بدیع‌الزمان ۲۷۶
فروهری، زین‌العابدین ۹۸
فرهنگی، محمدعلی ۲۳۹
فریور عراقی، محسن ۲۴۳
فقیر، سیدرضا ۲۸۴/۳
فکچالی، محمد ۲۲۴
فلاح نوشیروانی، سیدحسین ۱۲۱، ۱۷۰، ۱۷۹، ۲۶۷
فیروزجاه ۲۰۶
فیروزجاهی، آقاجان سلطان ۲۳۰
فیروزی، محمد ۱۵۵، ۱۵۸، ۱۶۸، ۲۸۴/۱

قائم‌شهر ۲۹۶
قائمی مازندرانی، نصرالله ۲۰۹

www.tabarestan.info
تبرستان

قاسمی بندپئی، فضل‌الله ۱۹۴
قاسمی علامه، محمدحسن ۱۸۵
قبرستان معتمدی ۲۷۱
قدیری ۲۹۶
قدیری، حسین ۲۹۰
قرائت‌خانه مظفریه ۱۱۸، ۲۲۳، ۲۳۷
قرائت‌خانه ملی شاهپور ← کتابخانه ملی شاهپور
قریب، عبدالعظیم ۲۷۶
قسمت فوقانی مدرسه صدر معروف به عرش ۲۱
قصر شاهپور ۹، ۴۸، ۴۹، ۵۰
قناد، حسین ۲۸۰
قنبرزاده ۱۵۶
قهارپور، قهار ۱۹۳
قهارقلی خان ۱۸۷

کاخ شاه / شاهپور ← قصر شاهپور
کارآموزان مدرسه تربیت ۱۱۵
کارخانه روغن‌کشی و صابون‌سازی چیت‌ساز ۸۶
کارکنان اداره آموزش و پرورش بابل ۱۱۷
کارکنان اداره آموزش و پرورش بابل در مدرسه تربیت ۱۱۴
کارکنان اداره پست و تلگراف و تلفن بابل ۲۲۸
کارکنان اداره دادگستری بابل ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳
کارکنان مدرسه رحمانی ۱۱۶
کاروانسرای زرگر محله ۱۳۰
کاروانسرایی در حوالی میدان ایستگاه ۱۴۰
کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی بابل ۵۰
کتابخانه شخصی رمضانعلی شعبان‌پور ۲۷۶
کتابخانه عباس جهانیان ۱۱۹، ۲۷۳
کتابخانه عمومی بابل ۱۱۸
کتابخانه ملی شاهپور ۱۱۸، ۲۳۷
کجور ۲۲۴
کریمی، امان‌الله ۲۱۴
کمیته مقاومت عشایر بندپی شرقی ۱۵۷
کمیته مقاومت عشایر بندپی غربی ۱۵۸
کمیته مقاومت عشایر روستایی گتاب ۱۶۳
کنسولگری روسیه ۲۳۶
کوچ پاییزی در بندپی ۱۸۳
کوچه دانش (شهید کیانی) ۲۷۳
کوچه کفاشیان ۹۴
کوهستانی (آیت‌الله) ۲۱۷
کیا، افراسیاب ۱۷۵
کیا، ملوک ۱۴۸، ۲۴۸
کیانی، علی‌اکبر ۱۸۴
کیجاتکیه ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱

گاردن پارتی به مناسبت آتش‌سوزی در بارفروش ۱۴۴
گته تکیه در بندپی / مقری‌کلا ← تکیه عبدالحسین‌خانی
گرجی، عبدالصمد ۱۵۴، ۲۴۵
گرجی نشلی، یعقوب ۲۱۳
گل‌باباپور، محمدکاظم ۲۵۸
گلزاده، رضا ۲۳۸
گلسرخی‌تبار، احمد ۱۷۸
گنبد سربینه حمام میرزا یوسف ۷۹
گنج افروز (نشریه) ۲۷۹
گنجینه بابل ۴۳، ۵۹، ۱۵۲، ۱۶۱، ۲۷۳
گیلانی ۲۴۳

لاریجان ۲۲۳
لاریجانی، اسماعیل ۲۴۳
لاریجانی، میرزا محمدباقر ۱۳۴
لاسمی، موسی ۱۹۶
لاکهارت، لارنس ۱۵۱
لمسوکلایی، علی‌بیک ۲۲۴

مازیار ۱۷
متولی‌باشی ← امیری، سیف‌الله
متین (دکتر) ۱۶۷، ۱۶۹، ۱۷۵
مجیدی، عبدالمجید ۱۵۶
محله آستانه ۲۴، ۹۲، ۱۹۷
محله بحر ارم ۴۸، ۶۱، ۲۷۷
محله بی‌سرتکیه ۹۰، ۹۶، ۹۷، ۱۰۰
محله چاله‌زمین ۱۱۶
محله حصیرفروشان ۲۵۴
محله سرحمام ۷۹

www.tabarestan.info
تبرستان

محله شاه‌زنکی ۱۷
محله شهدا ۸۸، ۱۰۰، ۱۰۱
محله طوق‌دار بن ۲۰
محله قاضی‌کتی ۶۲، ۲۷۲
محله مرادبیک ۲۵۵
محله مسجد جامع ۸۹، ۱۰۹
محمدتقی خان آجودان ۲۳۱
محمدرضا شاه پهلوی در بابل در مراسم اعطای اسناد مالکیت زمین ۱۶۵
محمدرضا شاه پهلوی در بازدید از بیمارستان شاهپور ۱۶۶
محمدشفیع چاروادارباشی ۹۲، ۲۶۹
محمدمهدی خان یاور ۲۲۴
مدرس بابلی، ولی الله ۱۹۳، ۲۱۱
مدرسه آلیانس ۲۴۸
مدرسه آیت‌الله نوری ۱۶۴، ۲۷۶
مدرسه ابن سینا امیرکلا ۱۷۸
مدرسه احمدی (← مدرسه شاهپور) ۸۹، ۹۴، ۹۵، ۲۸۲
مدرسه اعظامیه ۹۲، ۸۹، ۹۳، ۱۴۹، ۱۸۵، ۲۳۳، ۲۶۹
مدرسه اله‌رودبار ۱۲۳، ۱۲۴
مدرسه امام موسی صدر درازکلا ۱۱۷
مدرسه بارفروش (ایران و روس) ۸۹، ۹۰، ۹۱
مدرسه بدر (← مدرسه شرافت) ۸۸، ۹۸، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷
مدرسه بندپی ۲۸۲
مدرسه پهلوی بابل ۱۰۸، ۱۰۹، ۲۷۷
مدرسه پهلوی درازکلا ۱۱۷
مدرسه تربیت ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵
مدرسه حاجی ایمانی ۲۶۸
مدرسه خاتم‌الانبیاء ← مدرسه صدر
مدرسه خیام، ۱۱۷
مدرسه دینی قهاریه ۱۰۰، ۱۰۱، ۲۸۲
مدرسه رحمانی ۱۱۶
مدرسه روسی تهران ۱۹۶، ۲۴۵
مدرسه سپه‌سالار ۲۰۲
مدرسه شاهپور (← مدرسه احمدی) ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۲۷۸
مدرسه شاهدخت ۱۴۸، ۲۴
مدرسه شرافت (← مدرسه بدر) ۸۹، ۱۰۰، ۱۰۱
مدرسه شفاعت ۱۱۷
مدرسه شکوهیه ← مدرسه شاهدخت
مدرسه شهید رضا اکبرنژاد ۱۰۹
مدرسه شهید قندی ۲۷۷
مدرسه صدر (خاتم‌الانبیاء) ۲۱، ۲۲، ۱۸۶، ۱۹۸، ۲۰۰، ۲۰۴، ۲۰۹، ۲۱۶، ۲۱۹، ۲۲۰
مدرسه عباس عموزاده ۲۷۲
مدرسه فردوسی ۹۹، ۲۷۴
مدرسه فضیلت ۲۷۴
مدرسه قناد ۲۷۰، ۲۹۶
مدرسه کاظم‌بیک ۱۸۵، ۲۵۹
مدرسه کمال ۱۰۰
مدرسه محمد صبوری ۲۷۵
مدرسه مسجد چال ۲۵۹
مدرسه معتمدی ۲۷۱
مدرسه ممتاز ۲۷۸
مدرسه ناصریه تهران ۲۸۲
مدرسه نسوان ← مدرسه شاهدخت
مدرسه نظامی بندپی ۱۱۷، ۱۲۲، ۱۵۴، ۱۵۵، ۲۴۵
مدرسه نوریه (وطن) ۸۹، ۹۳
مدرسه نوشیروان‌کلا ۱۲۱
مدرسه‌هایی در بندپی ۲۸۴
مراسم افتتاحیه کاروانسرای زرگرمحله ۱۳۰
مراسم دینی در بابل ۱۸۲
مراسم کلنگ‌زنی اولین مریضخانه بارفروش به نام مریضخانه شاهپور ۱۴۷
مرکز بهداری بندپی ۱۲۲
مریضخانه بارفروش ۱۴۷، ۱۴۸
مسابقات دو قهرمانی کشور ۲۹۴
مسابقات کشتی لوچو در روستای روشن‌آباد ۳۰۰
مسابقه سراسری کشتی‌های سنتی مازندران (لوچو، ترکمنی، باشال) ۳۰۵
مسابقه کشتی بین تیم‌های جوانان بابل و تیم جوانان آمریکا در بابل ۳۰۱
مسابقه کشتی قهرمانی بین پهلوانان بابل و قائم‌شهر ۲۹۶
مسجد بندرکلا ۲۶۹

www.tabarestan.info
تبرستان

مسجد بی‌سر تکیه ۱۶۹، ۲۱۹، ۲۲۰
مسجد جامع امیرکلا ۲۰۹
مسجد جامع بارفروش ۱۷، ۱۸، ۱۹
مسجد حاجی میرزا هدایت (اوصیاء) ۳۵
مسجد حصیرفروشان ۲۱۶
مسجد رانندگان ← مسجد مولانا
مسجد رودگرمحله ۳۰
مسجد محدثین ۲۰
مسجد مولانا (رانندگان) ۲۲، ۲۷۷
مسجدی قدیمی در بارفروش احتمالاً مسجد جامع ۱۶
مسقطیان = میرزا عبدالله اگنت
مصدق، محمد ۱۶۲
مصطفوی ۱۰۰
مصطفی خان سرهنگ فوج بندپی ۲۲۵
معتمدزاده، محمدحسین ۲۴۳
معتمدی، محمدتقی ۲۷۱
مفتخرالممالک، محمدحسن خان ۲۳۴
مفخم لاریجانی (سردار) ۱۲۴، ۱۳۹، ۲۲۳
مقبره بی‌بی آسیه خاتون (بیسه خاتون) ۲۳
مقبره شیخ طبرسی در شیخ کلی ۳۲، ۳۳
مقبره ملامحمد شهرآشوب در بنگرکلا ۳۴
مقبره ملانصیرا و شیخ کبیر ۲۰
مقتدر السلطان ۱۳۴
مقدری، محمدتقی ۱۲۲
ملاکلا ۴۸
ملک‌الشعرا بهار ۲۴۷، ۲۷۶
ملی شدن صنعت نفت و بابل ۱۶۲
مناره‌های پل محمدحسن خان ۱۲
منتظم‌الدوله فیروزکوهی ۲۳۰
منشی‌الممالک، میرزا اسماعیل ۱۳۳، ۲۲۵
منصور لشکر ← ابوتراب خان منصور لشکر
موحد، عبدالله ۲۹۸
موحد، علی ۲۱۸
موسی‌خان زند ۱۴۸
مولانا، حسن ۲۳
مهدوی، ابوالحسن ۲۴۰
مهدوی امیری، ابوتراب ۲۴۰
میدان انتقاضه ۶۱
میدان ایستگاه قدیم (ششم‌بهمن سابق و ۱۷ شهریور کنونی) ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۵۱، ۸۰، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۱۱۸، ۱۴۰، ۲۸۶
میدان قاضی‌کتی ۲۷۲
میدان مجسمه (میدان ولایت) ۶۵، ۶۶
میرزا احمد مشرف سررشته‌دار فوج بندپی ۲۲۷
میرزا رضا کرمانی ۱۳۰
میرزا عباسقلی سررشته دار ۲۲۴
میرزا عبدالله اگنت ۲۳۶
میرزا علی‌خان سرتیپ ۲۳۲
میرزا محمد شفیع بندپئی ۱۷، ۲۱، ۱۸۶
میرزا محمدعلی سنگ ۱۳۴
میرزا محمود رئیس ۱۴۵، ۱۴۹، ۲۲۷، ۲۴۷
میرهاشمی ← سیدحسین معلم
مویدی ۱۴۵

نادری، محمدعلی ۹۸
نامجو ۲۸۸
نجاتی، علی‌اصغر ۲۵۱
ندیمی (دکتر) ۱۲۲
نشل ۲۳۱
نشلی، عنایت‌الله ۲۸۲
نشلی، ملاعلی ۲۴۵
نصیرالدوله ← بدر، میرزا احمدخان
نفار روستایی در اطراف بارفروش ۸۷
نقوش اسلیمی و اساطیری کیجا تکیه ۳۹
نگاره‌هایی از سقانفار کیجا تکیه ۳۷، ۳۸، ۴۰، ۴۱
نماز عید فطر در تکیه عبدالحسین خان مقری‌کلا ۱۸۰
نمای داخلی زورخانه بابل ۲۸۶
نورانی، سید محمد معروف به سیدآقا معلم ۱۳۵
نوری اسفندیاری، اسدالله ۱۰۰، ۱۰۳
نوری‌پور ۲۹۱
نوری، شیخ فضل‌الله ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۱۳
نوری، محسن ۲۴۳
نوشیروان‌کلا ۲۶۷
نوشیروانی ← فلاح نوشیروانی
نهمین دوره مسابقات آموزشگاه‌های استان دوم (مازندران) در بابل ۲۹۵
نیاکی، صادق ۱۳۴

www.tabarestan.info
تبرستان

نیرویی (دکتر) ۱۱۲، ۱۱۶، ۱۱۷، ۲۸۹
نیکان‌پور ۱۴۸

واستکوف، ولادیمیر ۲۵۶
وبا در بارفروش ۳۹
وجیه الله میرزا معروف به امیرخان سردار ۱۳۹
ورزشکاران زورخانه‌ای در بابل ۲۹۲
ورزشگاه پهلوی (آزادی) ۱۲۰، ۲۹۷، ۳۰۵، ۳۰۸
ولیعهد افغانستان ۱۷۷
ویرانه یک حمام قدیمی در بندپی ۱۷۳

هلال احمر (شیر و خورشید) ۶۴
هنرستان نوشیروانی ۲۶۷
هواکیمیان، مانوئل ۲۵۷

یعقوبی، ۲۴۳
یقیازاریانس، اندرانیک ۲۵۰
یکانکی، سیدبابا، ۱۵۶
یوشیج، نیما ۱۴۸، ۲۴۷، ۲۵۱

www.tabarestan.info
تبرستان

Introdution

Historical pictures are the real common of a nation's beauties, they include a part of a nation's history, who have had common pains and joys. The imporance and value of them is evident for everyone they are classified valid documents, an investigrator may obtain a true picture of historical events, anthropology approach, city construction and etc. The book includes 314 historical and the most ancient pictures of Babol when Naser Aldin The King of Gajar was an Iranian king to 1970. The pictures are the most important pictures in this view that, many of them are not only exclusive but also they ahow the dark points of political, sociological, economical, and cultural aspects of the city. Despite the fact some of them are from document centers, large libraries, organization offices, some other pictures are from historical and investigation books, some of them are selected from personal collection. Names of these an loving persons are listed on the references. But there is no doubt that there are some picturial treasures that are the most important pictures, inside Babol homes and stores. We hope we could find them at the future. it may be possible other investigators obtain them, then the valuable personal treasures that are valuable for the society are viewed to all. Finally we must in dead acknowledge that Mr. Mohsen Alinejad Qumi has aupported us, if he had not help, it was not possible for us to prepare the book. This book is the collections of relics for people to know Mazandaran better. We are satisfied that the interested people can interesting book.

The Compilers
Tehran 2006

www.tabarestan.info

www.tabarestan.info
تبرستان

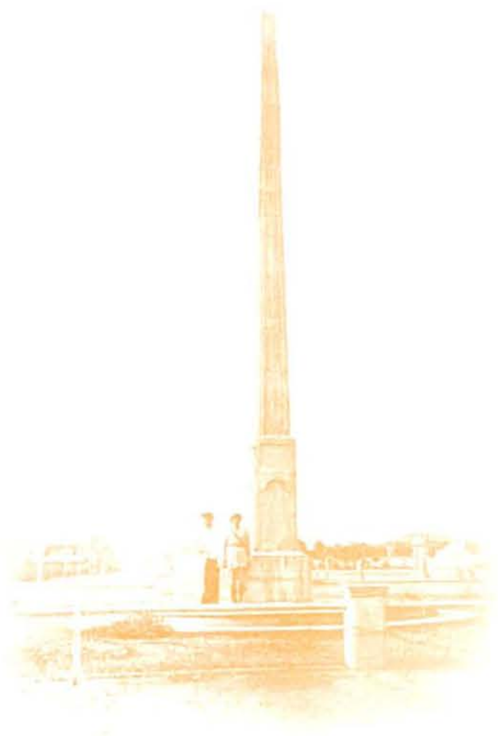
Introduction
Bibliography.. 7
Historical Pictures
Remains.. 15
Education.. 63
Events..87
Famous Persons.. 123
Sport.. 163
Index (Subject, Person, Place)...................................... 177

The Historical Pictures of Babol

www.tabarestan.info
تبرستان

compiled by
Y. Elahi
Sh. Gholipour
M. Shokri Foumeshi

Rasanesh Pablication
2007

www.tabarestan.info
تبرستان

www.tabarestan.info
تبرستان

عکس و عکاسی در بابل، پیشینه‌ای از دوره قاجار دارد و دامانش کم‌یادگار نیست. عکس‌ها از دسته گواهان بی‌تکلف تاریخ‌اند که می‌توانند بر صفحه بی‌ژرفای خود بازمانده‌های قرن ها را ثبت و جابه‌جا کنند و مانع از آن شوند تا چهره‌ها و آثار به‌جای‌مانده از نسل‌های گذشته فراموش شوند. این مجموعه عکس که به انگیزه زنده‌داشت یادها و دست‌آوردهای پیشینیان ما در بابل گردآمده است حاصل تلاش چندساله گردآورندگان و نشر رسانش می‌باشد که با همراهی و پشتیبانی ثمربخش فرهنگ‌سرهٔ اوصیاء بابل به‌سرانجام نیکو رسیده است. فرهنگ‌سره اوصیاء (تصویر بالا) که با آغازین دم گشایش خویش، زمینه این همکاری را فراهم کرده است، خود نتیجه توجه و اهتمام والای خانواده محترم اوصیاء است که به نکوداشت نام پدرشان، شادروان سید احمد اوصیاء ، و برآوردن آرزوهایش برخاسته‌اند.

نشر رسانش

شابک: ۲ـ ۹۰ ـ ۷۱۸۲ ـ ۹۶٤
ISBN : 964-7182-90-2